

Strookt het universitair talenonderwijs met de behoefte aan meertaligheid op de arbeidsmarkt?

Casestudy bij alumni van de UCL

Mémoire réalisé par
Justine ARQUIN

Promoteur(s)
Prof. Dr. Philippe Hiligsmann

Année académique 2016 -2017
**Master [120] en langues et lettres modernes,
orientation germaniques, à finalité spécialisée en langues des affaires**

Strookt het universitair talenonderwijs met de behoefte aan meertaligheid op de arbeidsmarkt?

Casestudy bij alumni van de UCL

Mémoire réalisé par
Justine ARQUIN

Promoteur(s)
Prof. Dr. Philippe Hiligsmann

Année académique 2016 -2017
**Master [120] en langues et lettres modernes,
orientation germaniques, à finalité spécialisée en langues des affaires**

DANKWOORD

Ik wens eerst en vooral mijn promotor Prof. Dr. Philippe Hiligsmann voor zijn inzet, motivatie, beschikbaarheid en begeleiding hartelijk te bedanken.

Mijn vrienden en familie zijn eveneens te danken voor hun eeuwige aanmoediging, interesse en optimisme.

Verder gaat mijn dank naar Arnaud Vanhonacker van de 'Service d'appui à la Qualité de l'Offre des Programmes Académiques' (QOPA) om mij een beter inzicht te hebben gegeven in het huidige talenaanbod aan de UCL.

Bovendien verdient de alumnidienst van de UCL, onder leiding van Benoit Van Oost, ook te worden bedankt voor hun hulp bij de verdeling van de enquête.

Ten slotte, wens ik de 735 respondenten voor hun bereidwillige deelname en waardevolle opmerkingen te bedanken zonder wie deze masterscriptie niet tot stand zou zijn gekomen.

[OPZETTELIJK BLANCO GELATEN PAGINA]

ABSTRACT IN HET FRANS

La presse, les chercheurs du monde universitaire et les bureaux de recrutement sont unanimes : une non-maîtrise des langues étrangères s'avère de plus en plus être, en Belgique francophone, une condition d'exclusion sur le marché de l'emploi. La problématique reste d'actualité et semble ne pas avoir trouvé de solution permanente ni décisive : les jeunes diplômés ne répondent pas assez aux critères linguistiques des recruteurs.

Dans le cadre de mon mémoire, une enquête en ligne a été créée dans le but d'enquêter sur le sujet. Cette enquête a été distribuée aux anciens étudiants de master de quatre facultés de l'Université catholique de Louvain (UCL) : la faculté de sciences économiques, sociales, politiques et de communication (ESPO), la faculté de droit et de criminologie (DRT), la faculté de psychologie et des sciences de l'enseignement (PSP) ainsi que la Louvain School of Management (LSM). Le questionnaire visait à enquêter sur la formation universitaire en langues et sur la demande de maîtrise de langues dans le milieu professionnel, le but ultime de ce mémoire étant de comparer l'offre du monde universitaire à la demande du monde professionnel sur le plan linguistique.

L'analyse des résultats montre que d'une part, les anciens étudiants ne sont pas satisfaits de leur formation en langues au sein de l'université et que, d'autre part, les langues font bel et bien partie de la recherche d'emploi et du quotidien professionnel. Pour conclure, la question d'adéquation entre l'offre d'enseignement en langues étrangères et les attentes du monde professionnel auquel les jeunes diplômés font face, reste ambiguë. En effet, 75% des répondants sont en emploi, ce qui porte à croire que le tour est joué. Cependant, les répondants sont à 75% déçus de leur formation en langues à l'université. C'est selon eux, par le biais d'entreprises personnelles qu'ils ont pu ou dû améliorer leur maîtrise des langues. Les anciens étudiants veulent changer les choses et recommandent, entre autres, plus de cours de langues et de meilleure qualité, plus de cours magistraux donnés en langues étrangères, plus de continuité dans le programme et enfin, de ne pas laisser le néerlandais de côté.

[OPZETTELIJK BLANCO GELATEN PAGINA]

ABSTRACT IN HET NEDERLANDS

Niet alleen de pers, maar ook onderzoekers van de universitaire wereld en rekruteringskantoren zijn het met elkaar eens: een onvoldoende vreemdetalenkennis is in Franstalig België een uitsluitingscriterium op de arbeidsmarkt. De problematiek blijkt de laatste tijd nog actueel te zijn: jonge afgestudeerden voldoen niet aan de taalvereisten van de rekruteerders.

Om de problematiek te onderzoeken werd in het kader van mijn masterscriptie een online enquête opgesteld. Deze enquête werd verspreid onder oud-masterstudenten uit vier faculteiten aan de Université catholique de Louvain (UCL): de Faculté de sciences économiques, sociales, politiques et de communication (ESPO), de Faculté de droit et de criminologie (DRT), de Faculté de psychologie et des sciences de l'enseignement (PSP) en de Louvain School of Management (LSM). De vragenlijst was gericht op de universitaire talenopleiding en op de vereiste talenkennis op de arbeidsmarkt, met als doel de vraag op de arbeidsmarkt en het universitaire talenaanbod met elkaar te vergelijken.

De analyse van de resultaten heeft enerzijds aangetoond dat oud-studenten teleurgesteld zijn over hun universitaire talenopleiding en anderzijds dat talen wel degelijk een intrinsiek onderdeel van de beroepswereld zijn. Kortom, de vraag of het universitaire talenaanbod en de vereisten van de arbeidsmarkt op elkaar afgestemd zijn, blijft onduidelijk. Aan de ene kant is 75% van de respondenten actief op de werkvloer. Aan de andere kant is 75% van de respondenten teleurgesteld over zijn universitaire talenopleiding. De meesten hebben op persoonlijk initiatief hun talenkennis moeten verbeteren. Oud-studenten hebben rijke feedback gegeven en bevelen de universitaire talenopleiding aan om, onder andere, meer taallessen aan te bieden en van een hogere kwaliteit, meer zaakvakken in vreemde talen te geven en een continuïteit in het aanbod aan taallessen te tonen. Ten slotte bevelen de oud-masterstudenten aan om het Nederlands, de tweede landstaal, niet aan de kant te laten in het universitaire talenaanbod.

[OPZETTELIJK BLANCO GELATEN PAGINA]

INHOUDSOPGAVE

DANKWOORD	i
ABSTRACT IN HET FRANS	iii
ABSTRACT IN HET NEDERLANDS	v
LIJST VAN FIGUREN EN TABELLEN	xi
1. INLEIDING	1
2. WETENSCHAPPELIJKE CONTEXT	3
2.1. Inleiding.....	3
2.2. Talenkennis en de Belgische arbeidsmarkt	3
<i>Specifieke taaleisen</i>	5
2.3. Talenkennis in Franstalig België	6
<i>Taalattitudes</i>	7
2.4. Kloof tussen vraag en aanbod.....	8
2.5. Aanbevelingen	10
2.6. Doel	11
3. ONDERZOEKSVRAGEN.....	13
4. METHODOLOGIE.....	15
5. RESULTATEN	17
5.1. Profiel respondenten	17
5.1.1. Persoonlijke gegevens	17
5.1.2. Masteropleiding.....	19
5.1.2.1. Algemeen	19
5.1.2.2. Verdeling per faculteit	20
5.1.2.3. Afstudeerjaar.....	22
5.1.3. Voor en na de masteropleiding.....	22
5.1.3.1. Bachelordiploma	22
5.1.3.2. Aanvullende opleidingen	24
5.2. Talenopleiding.....	25
5.2.1. Schoolse opleiding	25
5.2.1.1. Talen in het primair onderwijs	25
5.2.1.2. Talen in het secundair onderwijs	26
5.2.2. Specifieke talenopleiding	26
5.2.2.1. Vlaanderen	26
5.2.2.2. Immersieonderwijs.....	27

5.2.2.3.	Internationale school	28
5.2.2.4.	Op school in het buitenland	29
5.2.3.	Buitenschoolse en buitenuniversitaire talenopleiding.....	29
5.2.3.1.	In het buitenland	29
5.2.3.2.	Extra-curriculaire activiteiten tijdens universitaire opleiding.....	32
5.3.	Universitaire talenopleiding	35
5.3.1.	Bacheloropleiding	35
5.3.1.1.	Zaakvakken in vreemde talen	35
5.3.1.2.	Taallessen.....	36
5.3.1.3.	Geen taallessen.....	37
5.3.1.4.	Verplichte taallessen?	38
5.3.1.5.	Discussie	39
5.3.2.	Masteropleiding.....	40
5.3.2.1.	Zaakvakken in vreemde talen	40
5.3.2.2.	Taallessen.....	40
5.3.2.3.	Geen taallessen.....	42
5.3.2.4.	Verplichte taallessen?	42
5.3.2.5.	Discussie	43
5.3.3.	In het buitenland.....	44
5.3.3.1.	Discussie	45
5.3.4.	Algemeen	46
5.3.4.1.	Zelfevaluatie taalniveau op moment van diplomering.....	46
5.3.4.2.	Algemene tevredenheid over universitaire talenopleiding.....	48
5.3.4.3.	Aanbevelingen voor een betere talenopleiding.....	50
5.3.4.4.	Discussie	59
5.4.	Huidige situatie m.b.t. de werkgelegenheid	61
5.4.1.	Afstudeerjaar	61
5.4.2.	Huidige situatie	61
5.4.3.	Aan het werk	62
5.5.	Talen op het werk	69
5.5.1.	Talengebruik met directe collega's	69
5.5.2.	Vreemdetalengebruik buiten contact met directe collega's	70
5.5.3.	Overeenstemming taalniveau bij diplomering met behoefte van huidige baan .	71
5.5.4.	Huidig taalniveau	71
5.6.	Zoektocht naar een baan	75

5.6.1.	Eis om vreemdetalenkennis in vacatures	75
5.6.2.	Talenkennis bij rekrutering	76
5.6.3.	Steeds op zoek naar een baan	77
5.7.	Verder met studies of opleiding	81
5.8.	Algemeen commentaar	83
6.	DISCUSSIE	85
7.	CONCLUSIE	91
8.	REFERENTIES	93
9.	BIJLAGEN	97

[OPZETTELIJK BLANCO GELATEN PAGINA]

LIJST VAN FIGUREN EN TABELLEN

FIGUREN

Figuur 1. Verdeling respondenten per faculteit (n=735).....	16
Figuur 2. Geboortjaar (n=735)	17
Figuur 3. Overzicht mastertitels (n=735)	20
Figuur 4. Verdeling respondenten per afstudeerjaar en faculteit (n=735)	22
Figuur 5. Talen gevolgd in het primair onderwijs (n=873).....	25
Figuur 6. Top vijf talen tijdens activiteiten in het buitenland (n=285)	30
Figuur 7. Top 10 landen waar talen uitgeoefend (n=285).....	31
Figuur 8. Taalgerichte activiteiten in het buitenland (n=285).....	32
Figuur 9. Extra-curriculaire taalgerichte activiteiten tijdens universitaire opleiding (n=735). 33	
Figuur 10. Extra-curriculaire taalgerichte activiteiten: 'Andere' (n=77)	34
Figuur 11. Bacheloropleiding: taallessen (n=676)	36
Figuur 12. Verdeling alumni zonder taallessen in bacheloropleiding (n=59).....	37
Figuur 13. Bacheloropleiding: verplichte taallessen (n=676)	38
Figuur 14. Masteropleiding: taallessen (n=268)	41
Figuur 15. Verdeling alumni zonder taallessen in masteropleiding (n=467)	42
Figuur 16. Masteropleiding: taallessen verplicht? (n=268)	43
Figuur 17. Taalgerichte universitaire opleiding in het buitenland (n=735)	44
Figuur 18. Nut uitwisseling/stage in Vlaanderen/in het buitenland voor talenkennis (n=307) 45	
Figuur 19. Zelfevaluatie Engels op moment van diplomering (n=735).....	47
Figuur 20. Zelfevaluatie Nederlands op moment van diplomering (n=735).....	47
Figuur 21. Tevredenheid over universitaire talenopleiding (n=735)	49
Figuur 22. Aanbevelingen universitaire talenopleiding: taallessen (n=548).....	51
Figuur 23. Aanbevelingen universitaire talenopleiding: programma (n=548).....	55
Figuur 24. Afstudeerjaar (n=735).....	61
Figuur 25. Huidige situatie ten opzichte van de werkgelegenheid (n=735).....	61
Figuur 26. Duur aan het werk in huidige baan (n=298)	62
Figuur 27. Tijd doorgebracht om eerste baan te vinden (n=552).....	63
Figuur 28. Beroepsstatus van werkende respondenten (n=552)	64
Figuur 29. Verdeling werkende respondenten over branches (n=552)	65
Figuur 30. Locatie baan (n=552).....	66
Figuur 31. Talengebruik met directe collega's (n=552).....	69
Figuur 32. Vreemdetalengebruik buiten contact met directe collega's (n=400)	70
Figuur 33. Overeenstemming talenkennis bij diplomering en behoeften huidige job (n=552) 71	
Figuur 34. Huidig taalniveau Nederlands (n=314).....	72
Figuur 35. Huidig taalniveau Engels (n=405).....	73
Figuur 36. Taalvereisten in vacatures (n=631).....	75
Figuur 37. Talen vereist in vacatures (n=590)	76
Figuur 38. Bewijs van vreemdetalenkennis bij rekrutering (n=631)	77
Figuur 39. Samenhang verdere zoektocht naar baan en onvoldoende talenkennis (n=79)	78
Figuur 40. Talen nodig om zoektocht naar baan af te ronden (n=50).....	78

TABELLEN

Tabel 1. Genderverdeling (n=735)	17
Tabel 2. Nationaliteiten (n=776)	18
Tabel 3. Moedertalen (n=792)	19
Tabel 4. Masterdiploma's ESPO (n=336)	21
Tabel 5. Masterdiploma's LSM (n=169)	21
Tabel 6. Masterdiploma's DRT (n=116)	21
Tabel 7. Masterdiploma's PSP (n=114)	21
Tabel 8. Talenopleiding in de twee laatste jaren van het secundair onderwijs (n=735)	26
Tabel 9. Schoolse opleiding in Vlaanderen (n=44)	27
Tabel 10. Cyclus en duur van immersieonderwijs (n=18)	28
Tabel 11. Bacheloropleiding: zaakvakken in vreemde talen (n=381)	35
Tabel 12. Masteropleiding: zaakvakken in vreemde talen (n=507)	40
Tabel 13. Taallessen tijdens masteropleiding: overzicht (n=268)	41
Tabel 14. Tevredenheid universitaire talenopleiding per faculteit (n=735)	49
Tabel 15. Locatie baan per faculteit (n=552)	66
Tabel 16. Verder studeren en behoefte om talen beter te beheersen (n=27)	81

1. INLEIDING

‘Talen zijn belangrijk voor de burgers [...]. Zij openen deuren, waardoor nieuwe perspectieven ontstaan voor ieders persoonlijke en professionele ontwikkeling [...]. In onze samenleving is op vele terreinen steeds meer vraag naar meertaligheid.’
(Europese Commissie 2007)

Leonard Orban, EU-commissaris voor meertaligheid, benadrukte tien jaar geleden (anno 2017) in het kader van de Europese dag van de talen, dat talen uiterst belangrijk zijn, en dit zowel voor de persoonlijke als voor de professionele ontwikkeling. Dit geldt eens te meer op Belgisch niveau: als centrum van Europese instellingen, maar ook als meertalig land op zich. België is van oudsher een land waar talenkennis regelmatig wordt beschouwd als een meerwaarde. In België, een land met een steeds toenemende interculturele maatschappij, wordt de inwoners regelmatig gevraagd om talen te beheersen. Naast de meerwaarde van een uitgebreide talenkennis op persoonlijk vlak, staat het nut van talen in België ook centraal in de professionele sector.

Ook Franstalige Belgen moeten aan deze vraag naar meertaligheid voldoen als ze de beroepswereld eenmaal binnenstappen. In krantenartikels zijn er voorbeelden te over: ‘Spreek u (sic!) Nederlands? Do you speak English? Sprechen Sie Deutsch? En Wallonie, un candidat à l’emploi sur huit se voit poser cette question avant l’embauche.’ (Burgraff, 2013). Het Nederlands, hun tweede nationale taal, en het Engels, de lingua franca, zijn van groot belang voor Franstalige Belgen die willen toetreden tot de arbeidsmarkt. Daarnaast zou de kennis van het Duits, hun derde nationale taal, maar ook andere talen met toenemende meerwaarde eveneens een rol kunnen spelen bij rekruteerders.

Op professioneel niveau is taalbeheersing de afgelopen jaren nog en grotere troef geworden: talenkennis wordt dikwijls als een eis gezien bij rekruteerders en bedrijven. Deze scriptie zal dan ook focussen op de problematiek waarbij talen en de arbeidsmarkt in het huidige Franstalig België blijken samen te gaan. Ze biedt een verschillend en recent inzicht in de problematiek door het perspectief van afgestudeerden weer te geven. Door werkzoekenden en werknemers met een masterdiploma aan het woord te laten, peilt dit onderzoek enerzijds naar de vraag, namelijk de mate waarin talen nodig zijn na de universitaire opleiding en anderzijds naar het aanbod, namelijk de talenopleiding op universitair niveau.

Dit onderzoek zal uitgevoerd worden aan de hand van een online enquête die naar een groep alumni werd gestuurd. Op het moment van ondervraging waren ze afgestudeerd aan vier verschillende faculteiten aan de UCL (Université Catholique de Louvain), in Franstalig België. Met behulp van de online enquête zal het mogelijk zijn om een beter begrip te vormen van de talenopleiding, het talengebruik en -gebrek van afgestudeerde studenten op masterniveau die de arbeidsmarkt (zullen) binnentreden of dit recentelijk gedaan hebben.

De opbouw van deze scriptie is als volgt: in een eerste gedeelte staat de wetenschappelijke context centraal, vervolgens komen de onderzoeksvragen en de gedetailleerde methodologie aan bod, daarna volgt een grondige analyse en bespreking van de resultaten en ten slotte worden de resultaten teruggekoppeld naar de onderzoeksvragen in een algemeen besluit.

2. WETENSCHAPPELIJKE CONTEXT

2.1. Inleiding

Dit deel van de scriptie vormt de wetenschappelijke context die aan de basis ligt van de enquête. Eerst wordt er een licht geworpen op het belang van talen op de Belgische arbeidsmarkt (2.2.). Een belangrijk aspect hieraan zijn de specifieke taalvaardigheden die het vaakst geëist worden. Vervolgens wordt aan de hand van alarmerende cijfers dieper ingegaan op de taalsituatie in Franstalig België (2.3.). Daarna wordt de kloof tussen het aanbod aan taalopleidingen in het Franstalig voortgezet onderwijs en de vraag naar meertaligheid in de bedrijfscontext blootgesteld (2.4.). Verder komen eveneens enkele belangrijke aanbevelingen aan bod, die reeds bij vorige onderzoeken werden voorgesteld met het oog op een verbetering van de taalsituatie in Franstalig België en meer specifiek, op de arbeidsmarkt (2.5.).

2.2. Talenkennis en de Belgische arbeidsmarkt

‘Si Bruxelles parle le français le soir, elle est multilingue le jour et son destin est international. Le multilinguisme est la clef du développement futur de Bruxelles... et le « sésame ouvre-toi » des chercheurs d'emploi.’ (Robert, 2007).

De vraag of talen en de arbeidsmarkt werkelijk samengaan, werd al vaker beantwoord in de literatuur. Van Mensel en Mettwie (2008) hebben een onderzoek uitgevoerd naar de interne en externe communicatie van de Brusselse bedrijven. Dit om enerzijds de taalbehoeften van de beroepswereld beter te bepalen en om anderzijds te zien of deze behoefte aan meertalige werknemers al dan niet vervuld wordt. Hun bevindingen tonen aan dat er, ongeacht de sector of de grootte van de bedrijven, in de 357 onderzochte Brusselse ondernemingen 22 verschillende talen gebruikt worden. In de meerderheid van de bedrijven gebruiken de werknemers zowel het Nederlands als het Frans, vaak ook in combinatie met het Engels. Bovendien hebben de resultaten van hun enquête eveneens aangetoond dat meer dan 80% van de bedrijven minstens drie verschillende talen gebruikt. Beide onderzoekers duiden talenkennis dan ook aan als een echte meerwaarde in de bedrijfswereld door de positieve bijklanken zoals een open geest, flexibiliteit, ervaring en engagement dat meertaligheid met zich meebrengt. Werknemers met een uitgebreide talenkennis zouden volgens deze studie ook meer kans hebben op promotie.

Door onze aandacht verder te richten op de vraag naar meertalig personeel, maar nu aan de hand van recentere data, weten we dankzij Degomme (2015) dat deze vraag vandaag nog

heel actueel blijft. Zij onderzocht in haar scriptie het belang van het Nederlands bij vacatures van Brusselse en Waalse bedrijven. Haar bevindingen tonen aan dat er een duidelijk gebrek aan tweetalig (Frans en Nederlands) personeel bestaat. Zoals Van Mensel en Mettewie (2008), wijst ook Degomme (2015) erop dat wie op zoek is naar een baan in Brussel, op zijn minst de tweede landstaal zou moeten beheersen. Deze vaststelling kwam ook in de pers naar voren in het artikel ‘Les langues, passeport pour l’emploi’ (L’Avenir, 2015):

‘En Belgique, plus de 90% des offres d’emploi demanderaient une connaissance du néerlandais et du français, et dans la majorité des cas, la connaissance de l’anglais est nécessaire. Alors que 95% des Bruxellois se disent convaincus que le bilinguisme est une condition «sine qua non» pour entrer sur le marché du travail, le manque de connaissance des langues resterait un frein à l’embauche.’ (o.a.)

Een studie die dateert van 2011, uitgevoerd door het Brussels Observatorium voor werkgelegenheid 'Actiris' toont bovendien aan dat een basiskennis van de tweede landstaal helpt om het werkloosheidspercentage te laten dalen:

‘Quelle que soit leur durée d’inactivité, les probabilités de trouver un travail sont plus importantes pour les demandeurs d’emploi ayant au moins une connaissance moyenne de l’autre langue nationale. La connaissance de l’autre langue nationale représente un atout important pour trouver un travail [...]’. (Observatoire bruxellois de l’Emploi, 2011: p.20)

Hieruit blijkt opnieuw dat de eis om talen zoals het Nederlands of het Engels te beheersen, onlosmakelijk verbonden is met de beroepswereld.

Bovendien is deze nood aan meertalig personeel problematisch omdat bedrijven het vaak moeilijk hebben om meertalige kandidaten te vinden. Van Mensel en Mettewie (2008: p.62) spreken in hun onderzoek zelfs van een ‘schrijnend gebrek aan tweetaligen Frans-Nederlands’. Naast de meerwaarde van meertaligheid voor de werknemers geven de resultaten van Van Mensel en Mettewie (2008) ook aan dat een gebrek aan meertalig personeel meerkosten voor de bedrijven betekent: naast de 40% van de ondervraagde Brusselse bedrijven dat in talenopleiding investeert, heeft het gebrek aan talenkennis van het personeel aan 30% van de bedrijven kosten opgeleverd.

Specifieke taaleisen

Eerst en vooral wordt er in Franstalig België in toenemende mate naar de beheersing van het Nederlands gevraagd. Met zijn boek *Met Nederlands aan de slag/Au travail en néerlandais* heeft Hiligsmann (2009) opnieuw een poging gewaagd om te laten zien dat de situatie moet veranderen. Het boek richt zich tot jongeren, scholen, hogescholen, universiteiten, maar ook tot de ministers van verplicht en hoger onderwijs van de Franstalige Gemeenschap. Dit heeft hij aangetoond aan de hand van een vijftiental studies van academici en specialisten. In Hiligsmann (2009) wordt duidelijk gewezen op het belang van het Nederlands op de arbeidsmarkt en de maatregelen die in dit verband genomen zouden moeten worden om jonge Franstaligen hier het best op voor te bereiden.

Van Mensel en Mettewie (2008) zetten eveneens het belang van het Nederlands in Brussel in de verf, door onder meer te besluiten dat ‘de kennis van minimum de tweede landstaal toegang biedt tot de arbeidsmarkt’ (Hiligsmann 2009: p.62). Daarenboven vermelden de onderzoekers dat ‘[v]oor commerciële en administratieve functies en voor het personeel dat regelmatig contact heeft met het publiek (diensten, onthaal,...) de talige en communicatieve eisen het meestal van de professionele vereisten [halen].’ (ibid. p.63). Daaruit kunnen we opnieuw vaststellen dat Franstalige Belgen er goed aan zouden doen om aandacht te schenken aan het Nederlands. Beide onderzoekers gaan verder specifiek in op de vaardigheden die het meest gevraagd worden. Hun resultaten tonen aan dat, hoewel het vereiste taalniveau vaak van de functie afhangt, er voornamelijk naar mondelinge en communicatieve vaardigheden wordt gevraagd.

Uit de bovengenoemde studie van Actiris blijkt daarnaast dat in 2011, 48% van de jobaanbiedingen in Brussel expliciet bepaalde taaleisen vermeldde. In 90% van de gevallen werd er gevraagd naar een beheersing van de twee landstalen (Frans en Nederlands). Verder eiste 30% daarbovenop een kennis van het Engels. In mindere mate werd er specifiek naar het Duits, Spaans, Italiaans, Arabisch of Turks gevraagd. Bovendien tonen de resultaten van deze studie ook aan dat het niveau van taalbeheersing dat wordt gevraagd sterk kan variëren, namelijk van een basiskennis tot perfecte tweetaligheid. Dit wordt bepaald door de baan, het werkgebied en/of de bedrijfssector. Toch blijkt dat banen waarbij werknemers vaak in contact met klanten komen, het meest talenkennis vereisen. Voorbeelden hiervan zijn telefonist, secretaris, verkoper, maar ook beroepen in professionele sectoren zoals ingenieur, informaticus of een managementfunctie. Verder blijkt uit het onderzoek dat, net zoals aangehaald door Van

Mensel en Mettewie (2008), rekruteerders die taaleisen opleggen, vooral geïnteresseerd zijn in de mondelinge en communicatieve vaardigheden.

2.3. Talenkennis in Franstalig België

De Franstalige Belg wordt vaak geassocieerd met een slechte talenkennis. De alarmerende cijfers bestaan immers al verschillende jaren. Zo stelden Ginsburgh en Weber (2006) in hun onderzoek 'La dynamique des langues en Belgique' vast dat 57% van de Walen enkel het Frans kende. Als we op zoek gaan naar tweetalige Walen op zoek gaan, geven de onderzoekers ook geen goed nieuws aan: slechts 17% kent het Frans en het Nederlands en 16% kent het Frans en het Engels. Van drietalige Walen was er toen nagenoeg geen sprake (een povere 7%). Aangezien deze resultaten vandaag (anno 2017) meer dan tien jaar oud zijn, kan het geen kwaad om na te gaan of de situatie ondertussen verbeterd is.

Volgens de studie van Actiris in 2011 beweert 22,7% van de werkzoekenden dat ze over minstens een gemiddelde spreekvaardigheid in de tweede landstaal beschikken. Het percentage valt dan terug naar 8,6% voor werkzoekenden die beweren dat ze over een goede kennis van de tweede landstaal beschikken. Voor het Engels zijn de cijfers iets hoopvoller: 31,9% zegt dat ze de taal gemiddeld beheersen en 16,9% is ze goed machtig. Actiris vermeldde in het onderzoek toen ook dat 52,8% van de universitaire werkzoekenden die aangaf over minimum een gemiddelde kennis van de tweede landstaal te beschikken. Voor de kennis van het Nederlands blijken deze resultaten eerder geruststellend, in vergelijking met de bovengenoemde cijfers uit 2006. Toch vraagt het Brussels Observatorium voor de werkgelegenheid om deze resultaten met omzichtigheid te behandelen, aangezien de cijfers voornamelijk voortkomen uit zelfevaluatie van de werkzoekenden.

Jammer genoeg zijn de cijfers van de Eurobarometer Talen 2012 van de Europese Commissie niet geruststellend. In het artikel 'Arrêtons le gâchis linguistique dans la capitale de l'Europe!' uit Le Soir deelden Grégor Chapelle, directeur-generaal van Actiris, Myriam Gérard, regionaal secretaris van CSC Brussel, Philippe Vandenabeele, regionaal secretaris van CGSLB Brussel, Philippe Van Parijs, hoogleraar economische en sociale ethiek (UCL), Francine Werth, voorzitter van de Kamer van de Middenstand in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en Olivier Willocx, gedelegeerd bestuurder van Beci, toen de volgende resultaten mee:

‘7 % des jeunes Wallons de 15 à 24 ans ont appris le néerlandais et 30 % l’anglais suffisamment bien pour pouvoir tenir une conversation dans ces langues. Pour les

jeunes Flamands, les chiffres correspondants sont de 66 % pour le français et de 81 % pour l'anglais.'

De auteurs verwachtten hier een reactie op het lage taalbeheersingsniveau bij jongeren uit Franstalig België en hoopten nieuwe maatregelen te zien komen van de Franstalige regering opdat de talenopleiding beter zou worden aangepakt.

Taalattitudes

In hun onderzoek rond taalgebruik en taalattitudes in Brussel beweren Mettewie en Janssens (2007) dat het 'Nederlands bij Franstaligen duidelijk met een negatief imago te kampen heeft' (Anckaert en Etienne, 2009: p.30). Daarentegen blijkt het Engels een vrij positieve imago te hebben. Mettewie en Janssens (2007: p.127) verklaren het fenomeen als volgt:

'English is presumably more popular amongst these youngsters not only because it is a vehicle of youth culture (music, films, show business, Internet, etc.) but also because it is a neutral code, a kind of lingua franca between both linguistic communities. This lingua franca does not carry any social or political connotations or imply any concession or assertion to the other language community as does French or Dutch.'

Toch geeft dit echter nog niet aan of Franstaligen deze taal goed beheersen.

In haar recentere onderzoek verklaart De Winter (2015) bovendien dat, hoewel de attitude van Europeanen en Belgen ten opzichte van meertaligheid positief is, 'de competenties nog verbeterd [moeten] worden want slechts een kwart van de Europese burgers voldoet momenteel aan de doelstelling van de Unie om twee vreemde talen bovenop de moedertaal te beheersen.' (p.19-20). De onderzoeker wijst hier met de vinger naar de kloof tussen de positieve attitude ten opzichte van meertaligheid van Europeanen en Belgen aan de ene kant, en wat ze aan de andere kant in de praktijk doen om hun talenbeheersing te verbeteren.

Verder hebben Van Mensel en Mettewie (2008) eveneens benadrukt dat alleen op Engels mikken in de talenopleiding geen verstandige keuze is voor Franstaligen: hun onderzoek bij Brusselse bedrijven laat duidelijk zien dat het belang van de tweede landstaal belangrijker is dan de beheersing van het Engels. Op een internationaler vlak illustreren Flanagan en Ford (in Murphy 2011) ook de hedendaagse beperking van de kennis van het Engels:

‘Where once English gave students a competitive edge in the employment market, it has now become a new ‘baseline’, and it is the extra languages you speak that make you stand out.’ (p.225)

Uit de geciteerde studies blijkt dat een kennis van het Nederlands en van het Engels voor Franstalige Belgen aanbevolen is om kans te maken op de arbeidsmarkt.

2.4. Kloof tussen vraag en aanbod

De vergelijking tussen de vraag van de arbeidsmarkt en het aanbod van de universitaire opleidingen werd in 2016 eerst aangehaald door de Faculté de philosophie, arts et lettres (FIAL) aan de UCL. Dit onderzoek bij FIAL heeft aangetoond dat gediplomeerden van deze opleidingen ook talen nodig hebben om een baan te vinden. Belangrijke punten die daar in aanmerking kwamen, zijn bijvoorbeeld dat er op de vraag: ‘Welke vaardigheid mist u om uw huidige beroep uit te oefenen?’ het vaakst ‘talen’, ‘Nederlands’ en ‘Engels’ werd geantwoord. Deze taalvaardigheden kwamen opnieuw aan bod bij de vaardigheden die gediplomeerden misten bij het zoeken van een baan en werden nog een derde keer opgesomd als antwoord op de vraag ‘Welke complementaire opleiding zou nuttig zijn geweest voor uw integratie in de samenleving en op de arbeidsmarkt?’.

De problematiek van afgestudeerden die talen niet genoeg beheersen om de beroepswereld binnen te treden, werd in 2014 al in de verf gezet toen een onderzoek van de UCL (Blogie, 2014) toonde aan dat 70% van de jong afgestudeerden (van de UCL) te kennen gaf dat hun kennis van het Nederlands niet voldoende was om te werken. Voor het Engels bleken de resultaten iets positiever: 80% van de afgestudeerde studenten vonden hun kennis van het Engels voldoende of geheel toereikend. Deze uiteenlopende resultaten werden echter genuanceerd door de coördinatrice van de cursussen Nederlands aan de ULB, Evie Tops: ‘Attention, on sait que, systématiquement, les gens se sous-estiment en néerlandais et se surestiment en anglais’.

De resultaten van dit onderzoek uit 2014 waren toen zowel in de Franstalige als in de Nederlandstalige pers verschenen. De Vlaamse online pers koos voor een treffende kop die alle Franstalige afgestudeerden over eenzelfde kam schoor: ‘70 procent Franstalige afgestudeerden kent onvoldoende Nederlands’ (o.a, 2014). Het onderzoek had tevens ook een debat op gang gezet in het online krantenartikel ‘Echec du bilinguisme: l’unif doit-elle nous apprendre les langues?’ (Blogie, 2014), waarin leden van verschillende universiteiten een verschillende reactie op de resultaten hadden. Philippe Emplit, in 2014 vice-rector van de ULB, en Arnaud

Corhay, rector van de ULG, waren van mening dat, naast de talenplannen die beide universiteiten al op poten gezet hadden, de talenopleiding niet zo zeer de rol van de universiteit was. Philippe Parmentier (UCL) toonde zich iets genuanceerder en pleitte voor opfriscursussen die studenten zouden begeleiden in hun eigen talenopleiding. Als reactie op dit onderzoek ijverde het rekruteringsbureau Actiris voor een betere aanpak van de talenopleiding aan de universiteit:

‘A l’heure de la mondialisation, former à la connaissance des langues, c’est d’abord former un citoyen ouvert sur le monde. La diversité linguistique est alors considérée comme une forme de patrimoine et face aux enjeux culturels de la mondialisation et du vivre ensemble, on ne peut laisser les langues au seul monde de la finance. Si l’université veut se défendre en arguant qu’elle forme avant tout des citoyens, alors oui elle doit former aux langues car aujourd’hui, on n’est plus un vrai citoyen – du monde ou de la Belgique – quand on est monolingue’. (Blogie, 2014)

Actiris reikte bovendien alarmerende cijfers aan: slechts 21% van de afgestudeerde universitaire studenten zegt een goede beheersing van de twee nationale talen te hebben. Rekruteringskantoren herinneren jongeren al langer aan het belang van een goede beheersing van vreemde talen. Uit een studie van 2013 uitgevoerd bij 200 HR-managers door OfficeTeam, een uitzendbureau voor administratieve profielen, blijkt trouwens dat afgestudeerden al te vaak over een onvoldoende talenkennis beschikken:

‘Volgens de helft van de Belgische HR-managers zijn starters onvoldoende voorbereid op de arbeidsmarkt. 51 procent van de ondervraagden vindt dat scholen, beroepsopleidingen en universiteiten starters onvoldoende voorbereiden op de arbeidsmarkt. [...] Gevraagd naar de vaardigheden die starters het meest missen, verwijst maar liefst 68 procent van de HR-managers naar organisatorische vaardigheden. 43 procent vindt dat de talenkennis van pas afgestudeerden onvoldoende is.’ (Jobat 2013)

Anckaert en Etienne (2009) hadden eerder al gewezen op het feit dat het aanbod aan taallessen in het hoger onderwijs (buiten de universiteit) in de Franstalige gemeenschap niet aangepast was. Hun resultaten tonen aan dat slechts bij 11% van de opleidingen Nederlands een verplicht vak is, bachelors in Germaanse talen inbegrepen (Hiligsmann 2009). Uit Degomme (2015) valt overigens af te leiden dat de vraag naar de kennis van het Nederlands vooral in drie verschillende sectoren voorkomt, namelijk audit dienst, informatica en de administratieve

sector. Hiervoor heeft Degomme (2015) gekeken naar mogelijke programma's die tot beroepen in die sectoren opleiden. Een eerste probleem werd hier aan het licht gebracht: de onderzochte programma's bieden niet altijd de kans om cursussen Nederlands te volgen. Studenten kunnen nog steeds cursussen Nederlands buiten hun programma volgen, maar dit vereist extra motivatie, tijd en bewustzijn van het nut en van de behoefte. Deze resultaten tonen een eerste kloof aan tussen de vraag van de arbeidsmarkt en het aanbod aan opleidingen in het hoger onderwijs.

2.5. Aanbevelingen

Uit de verschillende studies die de slechte toestand van de taalsituatie in Franstalig België behandelen, zijn er ook enkele die ook de taalsituatie zouden willen verbeteren. Met als doel universitaire studenten beter op te leiden voor de arbeidsmarkt pleitte de raad van de 'Foundation Louvain' van de UCL in 2007 bijvoorbeeld voor een betere aanpak van de talenopleiding aan de universiteit (meer bepaald aan de UCL). In het artikel 'Rapprocher universitaire et entreprise' uit La Libre verscheen hun doelstellingen:

'L'UCL entend aussi mettre l'accent sur les langues, en fixant pour 2010 un niveau d'exigence européen en fin de masters. Elle prévoit également d'enquêter auprès des entreprises afin de connaître leurs besoins en langues et de mieux connaître l'utilisation qu'en font ses anciens étudiants à présent embauchés.' (Devillers 2007)

Van Mensel en Mettewie (2008) die in hun onderzoek laten zien dat Brusselse bedrijven nood hebben aan meertalig personeel, hetgeen niet volledig vervuld wordt, hebben in het kader van het symposium van Hiligsmann (2009) ook verschillende aandachtspunten naar voren gebracht. Zo stellen ze bijvoorbeeld voor om meer aandacht te schenken aan de taalopleidingen, zowel in het lager, secundair en hoger onderwijs, als bij opleidingen georganiseerd door arbeidsbemiddelingskantoren. Ze pleitten (2009: p.64-65) bijvoorbeeld voor:

- 'Het aanleren van meerdere talen zo vroeg mogelijk, zij het via vreemde talenonderwijs of via immersieonderwijs. De twee officiële talen van het gewest [Brussel] zouden hierbij de hoogste prioriteit moeten krijgen, gevolgd door het Engels. Ook de kennis van het Duits moet gepromoot worden.
- [Het organiseren van] taalopleidingen die zich richten op communicatieve en culturele competenties.
- Het aantal uitwisseling[en] en stages met scholen en bedrijven uit een anderstalige regio uit [te] breiden.'

Naast de aandachtspunten voor de taalopleidingen boden de onderzoekers bedrijven ook aan om zelf bepaalde maatregelen toe te passen, zoals bijvoorbeeld '[H]et steunen van initiatieven die de ontwikkeling of het gebruik van talen stimuleren (opleiding, conversatietafels, 'talenlunch' 'bab(b)ellunch,...) door een nabijheidspolitiek te voeren in de bedrijvenszones, winkel- en administratieve centra.' (p.65)

Door de aandacht verder te richten op één taal in het bijzonder, namelijk het Nederlands, hebben Anckaert en Etienne (2009) ook specifieke aanbevelingen voorgesteld. Hun bedoeling is om 'het onderwijs Nederlands in universiteiten en hogescholen te promoten en het rendement van dat onderwijs te verhogen' (p.36). Zo stellen ze onder andere voor om in bepaalde studierichtingen Nederlands als een verplicht vak op te nemen, voldoende ECTS-punten toe te kennen als het vak Nederlands reeds aangeboden wordt, *learning outcomes* te veralgemenen en te relateren aan het ERK (Europees Referentiekader), geïntegreerd talenbeleid uit te breiden door bijvoorbeeld vakken en bronnen in de doeltaal op te nemen, of verder door het uitwisselen van docenten te promoten.

2.6. Doel

Uit vorige studies blijkt dat een vreemde talenbeheersing op de Belgische arbeidsmarkt onontbeerlijk is en dat Franstalige Belgen in het bijzonder niet aan deze taaleisen voldoen. Studies hebben eveneens aangetoond dat het vreemdetalenonderwijs jongeren niet altijd de kans geeft om hun talenkennis uit te breiden.

In 2007, 2008 en 2009 hebben verschillende onderzoekers en academici aanbevelingen voorgesteld. De UCL bleek zich toen bewust te zijn van de nood aan talen bij afgestudeerde studenten, en was van plan om haar onderwijsaanbod aan te passen. Onderzoekers hebben verder ook specifieke aanbevelingen voorgesteld om aan de ene kant talen - het Nederlands in het bijzonder - te promoten en studenten van het hoger onderwijs hierin beter op te leiden en aan de andere kant zowel het onderwijssysteem als het bedrijfsleven aan te passen opdat de talenopleiding voortdurend centraal zou staan en aangemoedigd zou worden. Door de herhaaldelijke studies, persberichten of mededelingen van rekruteringsbureaus valt echter te zien dat de kwestie van talenkennis in Franstalig België nog steeds actueel is. Wat er bijgevolg relevant zou zijn, is om eens een nieuw perspectief aan te nemen, om de problematiek anders aan te pakken. Om een nauwkeurig overzicht te hebben van de huidige situatie, werden enkele onderzoeksvragen opgesteld. Deze vragen zijn in het volgende hoofdstuk te vinden.

[OPZETTELIJK BLANCO GELATEN PAGINA]

3. ONDERZOEKSVRAGEN

De eerste onderzoeksvraag luidt als volgt: ‘Krijgen/grijpen studenten genoeg de kans om talen te leren?’ Hierbij vragen we ons eerst af of jongeren tijdens hun universitaire opleiding de gelegenheid krijgen om hun talenkennis te verbeteren en of ze zich genoeg bewust zijn dat ze die kans moeten grijpen. We richten onze aandacht op het taalprofiel van deze studenten, op persoonlijk vlak, binnen de schoolse en universitaire opleiding, maar ook bij taalactiviteiten daarbuiten.

De tweede onderzoeksvraag is de volgende: ‘In welke mate is de taalbeheersing van belang op de arbeidsmarkt?’ De vraag hier is of de behoefte aan meertaligheid op het werk nog steeds actueel is in Franstalig België. Het idee is om na te gaan welke talen voornamelijk worden vereist en op welk niveau. Dit kan worden nagegaan door het onderwerp vanuit de invalshoek van afgestudeerden te bekijken. Hun huidige situatie met betrekking tot werkgelegenheid zal hier centraal staan, met onder andere de taalvereisten toen ze op de arbeidsmarkt kwamen en de taalvereisten van hun huidige job.

Ten slotte is de derde onderzoeksvraag: ‘Is de universitaire opleiding op masterniveau aangepast aan de behoefte aan taalbeheersing op de arbeidsmarkt?’ Aan de hand van de eerste en de tweede onderzoeksvraag is het de bedoeling om het taalaanbod binnen de universitaire opleidingen te vergelijken met de vraag van de arbeidsmarkt. Afgestudeerde masterstudenten zullen getuigen van hun ervaring en ons toelichten of het aanbod al dan niet overeenkomt met de vraag.

Om deze vragen te beantwoorden, werd er gebruik gemaakt van een online enquête. Wat deze enquête inhoudt en hoe er precies gewerkt werd, is te vinden in de volgende paragraaf.

[OPZETTELIJK BLANCO GELATEN PAGINA]

4. METHODOLOGIE

Dit hoofdstuk gaat in op de gebruikte methodologie van het onderzoek. Om een actueel beeld van de situatie te krijgen, werd een online enquête opgesteld op het online surveyplatform Limesurvey. Dit programma maakt het mogelijk om een ruimer publiek te bereiken en voorziet in de handige weergave van de resultaten die dan in Excel geanalyseerd kunnen worden.

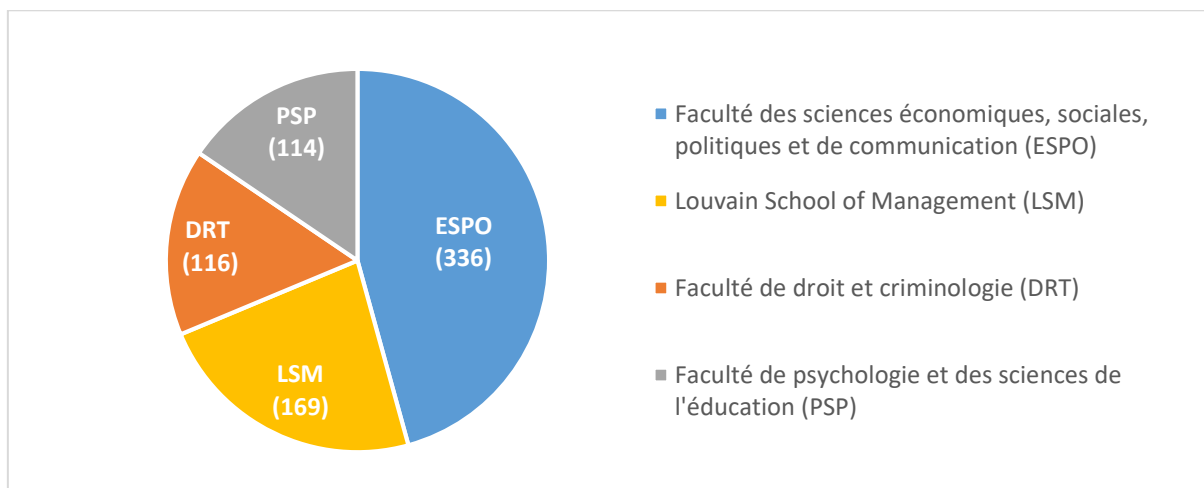
Deze online enquête bestond uit verschillende categorieën vragen. Een eerste categorie vragen ging over de persoonlijke gegevens van de alumni. Daarna werden er in een tweede deel ook vragen gesteld over het behaalde masterdiploma. Verder ging een derde categorie vragen over de talenopleiding. Bovendien was er een vierde deel met verschillende vragen over de huidige situatie van de respondenten met betrekking tot de werkgelegenheid, en dit om een link met het effectieve taalgebruik te kunnen analyseren. Voor respondenten die een baan hebben, kwamen er hierbij ook nog vragen over hun zoektocht naar een job.

Aangezien de enquête vooral uit gesloten vragen bestond, is het onderzoek in de eerste plaats kwantitatief. Toch was er vaak ruimte voor commentaar door de optie ‘andere’ aan te klikken. De respondenten werden ook enkele open vragen gesteld, waarbij ze vrijer aan het woord kwamen. Er kan dus worden gesteld dat het onderzoek ook een kwalitatief inzicht biedt. Respondenten konden daarnaast niet altijd alle vragen beantwoorden: enkele vragen kwamen alleen aan bod indien er voldaan werd aan bepaalde voorwaarden verbonden aan vorige vragen. Zo hebben respondenten maximaal op 88 verplichte vragen moeten antwoorden, alle voorwaardelijke vragen inbegrepen. De deelnemers kregen de keuze om eventueel aan het einde algemeen commentaar te geven op hun talenopleiding. Een overzicht van de enquête is in Bijlage 1 terug te vinden. Elke respondent heeft de enquête anoniem ingevuld en er werd automatisch een ID-nummer toegekend door het programma Limesurvey.

Om een nieuw inzicht te bieden in de problematiek, focust deze scriptie op afgestudeerde studenten. Er werd besloten om op vier verschillende faculteiten van de Université catholique de Louvain (voortaan UCL) te focussen, waardoor de steekproef groot genoeg en gevarieerd is om significante resultaten te verkrijgen. Bovendien biedt een analyse in vier verschillende faculteiten ook een beter inzicht in de concrete situatie. Zo kan er worden bepaald waarvoor er eventueel aandacht nodig is. De vier verschillende faculteiten die gekozen werden, zijn de faculteit ESPO (economische, sociale, politieke en communicatiewetenschappen), DRT (rechten), PSP (psychologie en logopedie) en LSM (handelsingenieur en

managementwetenschappen), waarvan oud-studenten een verscheidenheid aan opleidingsprofielen vertonen.

De enquête werd met behulp van de alumnidienst van de UCL twee keer verspreid via de e-mailadressen van oud-studenten van een van de vier bovengenoemde faculteiten. Een eerste verspreiding gebeurde op 5 december 2016. De enquête werd verstuurd naar oud-studenten die zijn afgestudeerd tussen 2010 en 2014, zoals op voorhand werd afgesproken met de alumnidienst. Op 9 februari 2017 werd een herinnering verstuurd. De doelgroep werd bij deze verzending echter vergroot: oud-studenten die zijn afgestudeerd in 2009, 2015 en 2016 hebben de herinneringsmail eveneens ontvangen. In totaal hebben er 735 oud-studenten aan de hele enquête deelgenomen. Deelnemers die slechts gedeeltelijk aan de enquête hadden deelgenomen (235), werden buiten beschouwing gelaten. De verdeling van de respondenten per faculteit is te zien in Figuur 1.

Figuur 1. Verdeling respondenten per faculteit (n=735)

De meerderheid wordt gevormd door 336 respondenten uit de faculteit ESPO. Daarnaast volgt de faculteit LSM met 169 respondenten. Op de derde plaats komt de faculteit DRT met 116 respondenten en als laatste volgt de faculteit PSP met 114 respondenten.

Hoewel vorige studies hebben aangetoond dat de vraag naar taalbeheersing in Franstalig België zich vooral tot het Nederlands en tot het Engels richtte, zal deze scriptie zich niet tot deze twee talen beperken. Er werd onderzoek gedaan naar het volledige spectrum van de talenopleiding en het talengebruik, en -gebrek van alumni. Het doel is hier geenszins om de universiteit of enige andere instelling met de vinger te wijzen, maar wel om het probleem anders aan te pakken door te onderzoeken hoe afgestudeerde studenten vandaag de dag (anno 2017) met hun talenopleiding omgaan.

5. RESULTATEN

Dit onderdeel zal de resultaten van de enquête grondig bestuderen. De antwoorden zullen aan de hand van vier verschillende categorieën geanalyseerd worden. Zo zal er achtereenvolgens gefocust worden op een aantal onderwerpen: het profiel van de respondenten, hun talenopleiding, het onderzoek naar de mate waarin talen en de zoektocht naar een job, of nog talen en het beroepsleven met elkaar samengaan en ten slotte de manier waarop respondenten hun eigen universitaire talenopleiding beoordelen.

5.1. Profiel respondenten

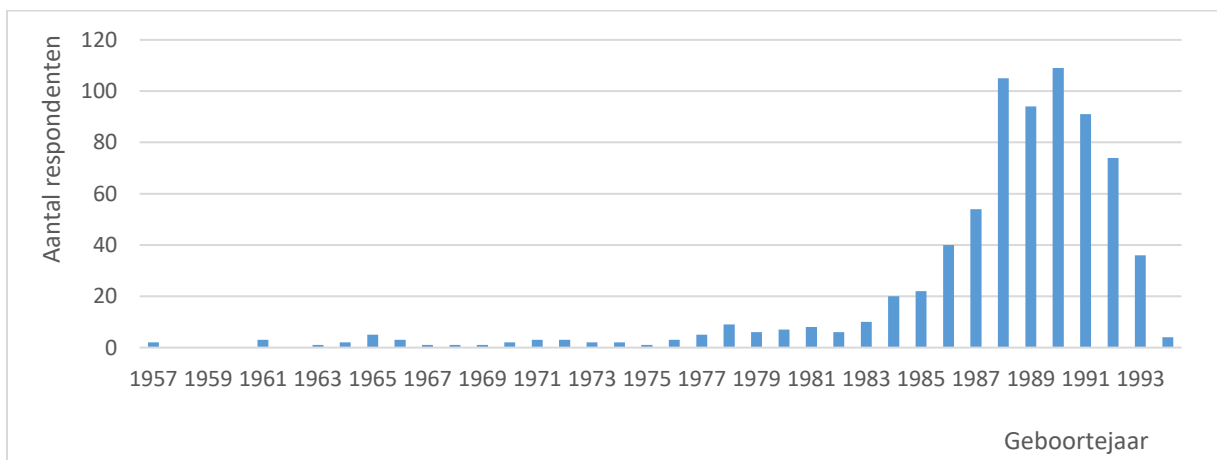
5.1.1. Persoonlijke gegevens

Zoals eerder gezegd, bestaat de steekproef uit alumni van vier verschillende faculteiten aan de UCL, met inbegrip van de studenten die afgestudeerd tussen 2009 en 2016. Een eerste kenmerk dat werd vastgesteld in het profiel van de respondenten, is de genderverdeling. Deze wordt in Tabel 1 geïllustreerd.

	n	%
♂	268	36,5
♀	467	63,5

Tabel 1. Genderverdeling (n=735)

Er zijn 268 mannelijke respondenten (36,5%) ten opzichte van 467 vrouwelijke respondenten (63,5%). Bovendien toont Figuur 2 dat de leeftijd van de alumni nogal sterk varieert.

Figuur 2. Geboortejaar (n=735)

De meerderheid bevindt zich tussen de geboortejaren 1986 en 1993, d.i. mensen tussen 24 en 30 jaar oud (anno 2017).

Wat de nationaliteit van de respondenten betreft, kan in Tabel 2 worden opgemerkt dat de grote meerderheid Belg is (679). Om een zo passend mogelijk beeld van de verschillende nationaliteiten te verkrijgen, mochten respondenten meerdere nationaliteiten aanklikken. Daardoor komt de optelling van het aantal respondenten per nationaliteit neer op een groter aantal dan het totaal aantal respondenten. Naast de Belgische meerderheid zijn er ook nog respondenten die uit het buitenland komen of die een dubbele nationaliteit hebben. Er waren meerdere personen met Europese nationaliteiten, maar ook respondenten van Afrikaanse, Noord-Amerikaanse, of nog Zuid-Amerikaanse afkomst.

EUROPA		AFRIKA		ZUID-AMERIKA		AMERIKA	
Belgisch	679	Kameroens	5	Columbiaan	2	Amerikaans	3
Frans	19	Burundees	4	Chileen	2		
Luxemburgs	12	Congolees	3	Ecuadoriaan	1		
Italiaans	10	Iraans	2	Braziliaans	1		
Spaans	5	Marokkaans	2	Uruguayaan	1		
Grieks	5	Togolees	1				
Duits	4	Rwandees	1				
Pools	4	Beniner	1				
Roemeens	2						
Hongaars	2						
Nederlands	1						
Bulgaars	1						
Slowaaks	1						
Iers	1						
Turks	1						
TOTAAL	747	TOTAAL	19	TOTAAL	7	TOTAAL	3

Tabel 2. Nationaliteiten (n=776)

Verder werd de respondenten ook gevraagd wat hun moederta(a)l(en) was/waren. Net zoals bij de vraag over de nationaliteit van de respondenten, was het ook hier mogelijk om meerdere antwoorden te geven.

TAAL	AANTAL RESPONDENT
Frans	690
Nederlands	16
Spaans	14
Duits	10
Luxemburgs	9
Italiaans	8
Engels	6
Arabisch	5
Pools	5
Grieks	3
Kinyarwanda	3
Perzisch	3
Portugees	3

TAAL	AANTAL RESPONDENT
Catalaans	2
Hongaars	2
Kirundi	2
Roemeens	2
Albanees	1
Berber	1
Bulgaars	1
Lingala	1
Russisch	1
Slowaaks	1
Swahili	1
Turks	1
Oekraïens	1

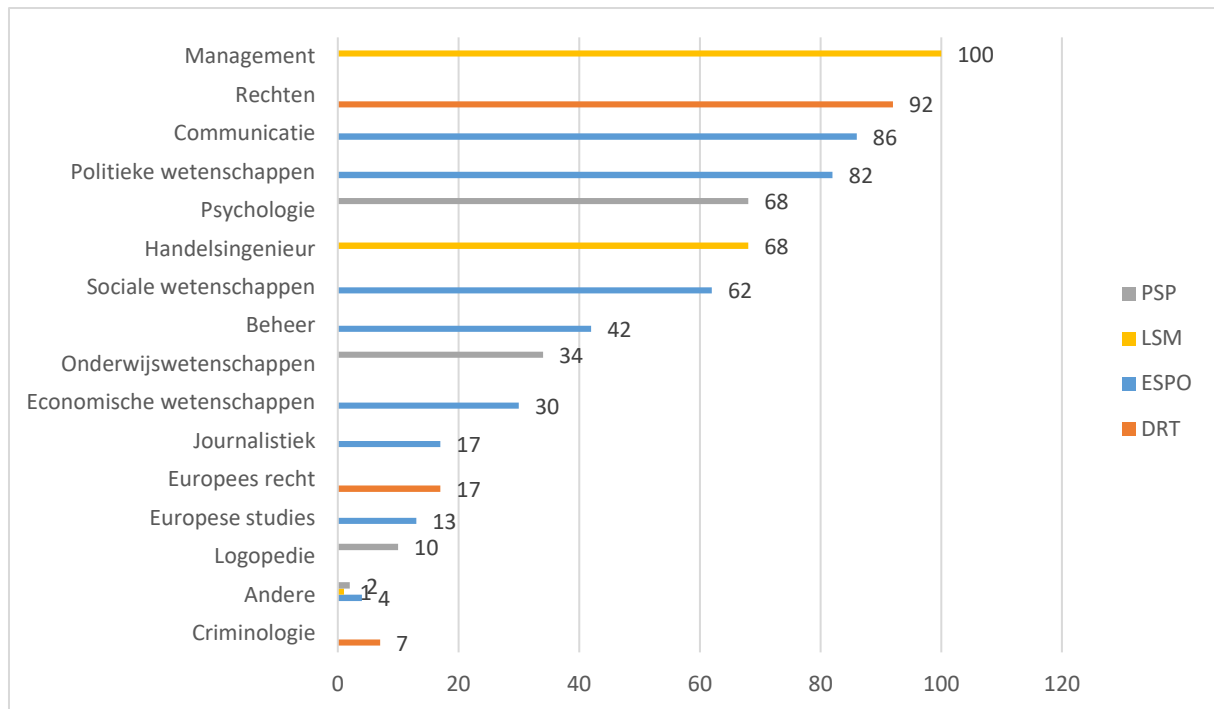
Tabel 3. Moedertalen (n=792)

Hoewel de hoofdtal van het onderwijs aan de UCL het Frans is, valt in Tabel 3 te zien dat er onder de 735 respondenten toch 26 verschillende moedertalen gesproken worden. De Europese talen zijn sterk vertegenwoordigd, met onder andere het Frans, het Nederlands, het Spaans, het Duits, het Luxemburgs, het Italiaans en het Engels, maar er zijn toch ook nog verschillende Afrikaanse talen aanwezig.

5.1.2. Masteropleiding

5.1.2.1. Algemeen

Een andere vraag over het profiel van de respondenten was bedoeld om hun masteropleiding te bepalen. De respondenten moesten hier de titel van hun masterdiploma zelf invullen. Door hier een open vraag van te maken, sloot de enquête geen diploma uit dat door de tijd heen eventueel van naam is veranderd of niet meer zou bestaan. Voor een duidelijke presentatie van de verschillende masterdiploma's werd er gewerkt met een algemeen overzicht. De uitgebreide weergave van de verschillende diploma's per faculteit is in Bijlage 4 terug te vinden. Figuur 3 geeft een overzicht weer van de verschillende masterdiploma's allereerst allemaal samen. Verder zullen de masterdiploma's van de respondenten ook per faculteit worden geïllustreerd.

Figuur 3. Overzicht mastertitels (n=735)

De meerderheid van de respondenten zijn afgestudeerd in management, rechten, communicatiewetenschappen, politieke wetenschappen, psychologie, handelsingenieur en sociale wetenschappen. Andere specifiekere masteropleidingen zijn in kleinere mate vertegenwoordigd. Onder deze oud-studenten zijn er bijvoorbeeld sommigen die duidelijk in een internationale context zouden kunnen werken, namelijk respondenten afgestudeerd in Europees recht of Europese studies. Het is dus relevant om de talenopleiding en het effectief talengebruik van alle respondenten te onderzoeken.

5.1.2.2. Verdeling per faculteit

Bij de faculteit ESPO vormen de masteropleidingen communicatie- en politieke wetenschappen samen de helft van de respondenten, met respectievelijk 86 en 82 respondenten. De andere helft van de respondenten uit deze faculteit heeft een diploma behaald in sociale wetenschappen (41), economische wetenschappen (30), personeelsbeheer (22), openbaar bestuur (20), journalistiek (17), Europese studies (13), economisch en sociaal beleid (12) of bedrijfswetenschap (9). Onder de categorie 'andere' vallen er 2 afgestudeerde studenten in didactiek en 2 die hun masterdiploma niet gespecificeerd hebben.

Mastertitels ESPO	Aantal respondenten
Communicatie	86
Politieke wetenschappen	82
Sociale wetenschappen	62
Beheer	42
Economische wetenschappen	30
Journalistiek	17
Europese studies	13
Andere	4
TOTAAL	336

Tabel 4. Masterdiploma's ESPO (n=336)

Bij de faculteit LSM zijn er in totaal 169 respondenten. Van deze afgestudeerde studenten hebben er 100 een diploma in management behaald en 68 het diploma handelsingenieur. Een respondent heeft zijn diploma niet gespecificeerd.

Mastertitels LSM	Aantal respondenten
Management	100
Handelsingenieur	68
Andere	1
TOTAAL	169

Tabel 5. Masterdiploma's LSM (n=169)

Voor de faculteit DRT zijn er in totaal 116 respondenten. 82 respondenten hebben rechten gestudeerd (al dan niet met specifieke specialisaties), 17 hebben een specifiek diploma in Europees recht behaald, 10 hebben notariaat gevolgd en 7 respondenten zijn afgestudeerd in criminologie.

Mastertitels DRT	Aantal respondenten
Rechten	92
Europese recht	17
Criminologie	7
TOTAAL	116

Tabel 6. Masterdiploma's DRT (n=116)

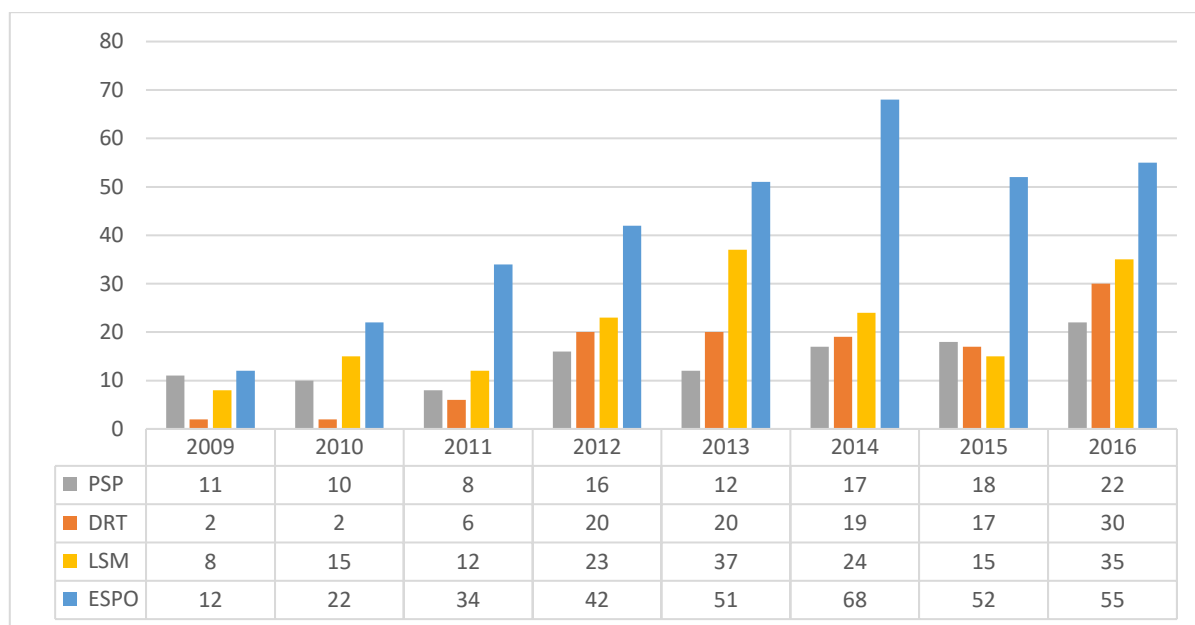
Voor de faculteit PSP zijn er 114 respondenten, onder wie 63 afgestudeerde studenten van de opleiding psychologie, 34 van de opleiding onderwijswetenschappen, 10 van logopedie, 5 van familiale en seksuologische wetenschappen en een uit de opleiding didactiek. Een respondent heeft bij deze faculteit zijn masterdiploma niet gespecificeerd.

Mastertitels PSP	Aantal respondenten
Psychologie	68
Onderwijswetenschappen	34
Logopedie	10
Andere	2
TOTAAL	114

Tabel 7. Masterdiploma's PSP (n=114)

5.1.2.3. Afstudeerjaar

Een laatste punt in verband met het profiel van de respondenten betreffende hun masteropleiding, is het afstudeerjaar. Figuur 4 toont een overzicht van de oud-masterstudenten per afstudeerjaar en per faculteit.

Figuur 4. Verdeling respondenten per afstudeerjaar en faculteit (n=735)

De meerderheid heeft binnen de laatste vijf jaar zijn/haar masterdiploma behaald. Per jaar telt de faculteit ESPO steeds het hoogste aantal respondenten, gevolgd door de faculteit LSM. Het aantal respondenten uit DRT en PSP ligt voor elk afstudeerjaar dicht bij elkaar. Deze cijfers komen overeen met de algemene verdeling van respondenten per faculteit.

5.1.3. Voor en na de masteropleiding

5.1.3.1. Bachelordiploma

In het hoger onderwijs zijn de programma's sinds 2004 (cf. Bologna-decreet) ingedeeld in twee cycli: de bacheloropleiding en de masteropleiding. Elke student moet sindsdien eerst een bachelordiploma op zak hebben vooraleer hij/zij aan een bepaalde masteropleiding mag beginnen. Het idee achter het decreet was onder meer om de mobiliteit van studenten te promoten. Bijgevolg kunnen de oud-studenten uit de vier doelfaculteiten aan de UCL hun bachelordiploma bijvoorbeeld in een andere faculteit, maar ook aan een andere universiteit behaald hebben.

Een bijkomende vraag was of de alumni hun bachelordiploma in dezelfde faculteit van de UCL hadden behaald als die van hun masterdiploma. Bij de alumni die 'nee' hebben

geantwoord, werd er verder gevraagd wat de titel van hun bachelordiploma was. Het doel was hier hoofdzakelijk om te kijken of sommigen eventueel een taalgerichte bacheloropleiding zouden hebben. Door op de universiteiten buiten de UCL te mikken, was het ook de bedoeling om na te gaan of sommigen al dan niet hun bacheloropleiding in een twee-, anders- of nog meertalige universiteit behaald zouden hebben.

Bij de faculteit rechten (DRT) komen 56 van de 116 respondenten (48,3%) uit een andere faculteit en/of universiteit dan de faculteit DRT van de UCL. Van die 56 oud-studenten hebben er maar 6 hun bachelordiploma in iets anders dan rechten behaald. Geen enkele van deze 6 respondenten heeft een taalgerichte bacheloropleiding gevolgd.

Bij de faculteit ESPO zien de resultaten er anders uit: 166 van de 334 respondenten hebben (49,7%) hun bachelordiploma in een andere faculteit en/of op een andere universiteit behaald. Van die 166 oud-studenten vertonen er 21 een profiel dat iets aan deze studie zou kunnen toevoegen: ze hebben een taalgericht bachelordiploma behaald. Hieronder staat een lijst van deze bachelordiploma's.

- Duits en Frans recht (1)
- Taal- en letterkunde, Germaanse talen (1)
- Taal- en letterkunde, Romaanse talen (4)
- Taal- en letterkunde, klassieke en oriëntaalse talen (1)
- Taal- en letterkunde, moderne talen (3)
- Toegepaste taalkunde in het Nederlands (2)
- Tweektalige opleiding in communicatie (1)
- Tweektalige opleiding in politieke wetenschappen (1)
- Vertalen (2)
- Vertalen en tolken (2)
- Vertalen en tolken Engels en Chinees (1)
- Vertalen Engels en Chinees (1)
- Vertalen Russisch en Spaans (1)

Bij de faculteit PSP hebben 32 van de 114 respondenten (28,1%) 'nee' geantwoord. Van deze 32 respondenten zijn er 6 die een bachelorsdiploma in verband met talen hebben behaald:

- Lerarenopleiding Frans als vreemde taal (2)
- Lerarenopleiding Germaanse talen (1)
- Taal- en letterkunde, Romaanse talen (1)
- Taal- en letterkunde, Germaanse talen (2)

Bij de faculteit LSM zijn er 93 van de 171 (54,4%) die een bachelorsdiploma buiten de LSM faculteit van de UCL behaald hebben. Van die 93, hebben er 7 een taalgericht bachelordiploma behaald:

- Taal- en letterkunde Frans en Engels (1)
- Taal- en letterkunde, Germaanse talen (2)
- Taal- en letterkunde, Oriëntaalse talen (1)
- Taal- en letterkunde, Romaanse en Germaanse talen (1)
- Taal-en letterkunde, Romaanse talen (2)

5.1.3.2. Aanvullende opleidingen

Verder werd aan de respondenten gevraagd of ze voor of na het behalen van hun masterdiploma al dan niet een aanvullende opleiding hadden gevolgd. Met ‘aanvullende opleiding’ werd zowel master na master, bachelor na master als een aanvullende masteropleiding, certificaat of lerarenopleiding bedoeld. 295 van de 735 respondenten hebben op deze vraag positief geantwoord (40,1%). Aan deze respondenten werd vervolgens gevraagd om de titel van hun aanvullende opleiding op te geven. De bedoeling was om hier opnieuw te kijken of sommige respondenten eventueel aandacht aan talen hadden besteed in deze opleiding. Van de 295 oud-studenten die voor een aanvullende opleiding hebben gekozen, zijn er in totaal 27 respondenten die een opleiding rond talen hebben gevolgd:

- Aanvullende Nederlandstalige masteropleiding (3)
- Aanvullende opleiding Chinees (2)
- Aanvullende opleiding Duits (1)
- Aanvullende opleiding Engels (1)
- Aanvullende opleiding Nederlands (9)
- Aanvullende opleiding Nederlands en Engels (2)
- Aanvullende opleiding Spaans (1)
- Aanvullende talenopleiding (1)
- Meertalige communicatie (2)
- Taal-en letterkunde (1)
- Taal-en letterkunde, beroepstalen (1)
- Taal-en letterkunde, beroepstalen Nederlands/Engels (1)
- Taal-en letterkunde, Germaanse talen (1)
- Taal-en letterkunde, Romaanse talen (1)

Sommige alumni hebben er dus voor gekozen om één of meerdere talen te bestuderen, terwijl anderen aan een volledige bachelor- en/of masteropleiding in talen zijn begonnen. Anderen hebben een bachelor en/of masteropleiding in (een) vreemde taal (talen) gevolgd. Dit zijn drie voorbeelden van mogelijkheden waarbij na de studies aandacht aan talen wordt besteed.

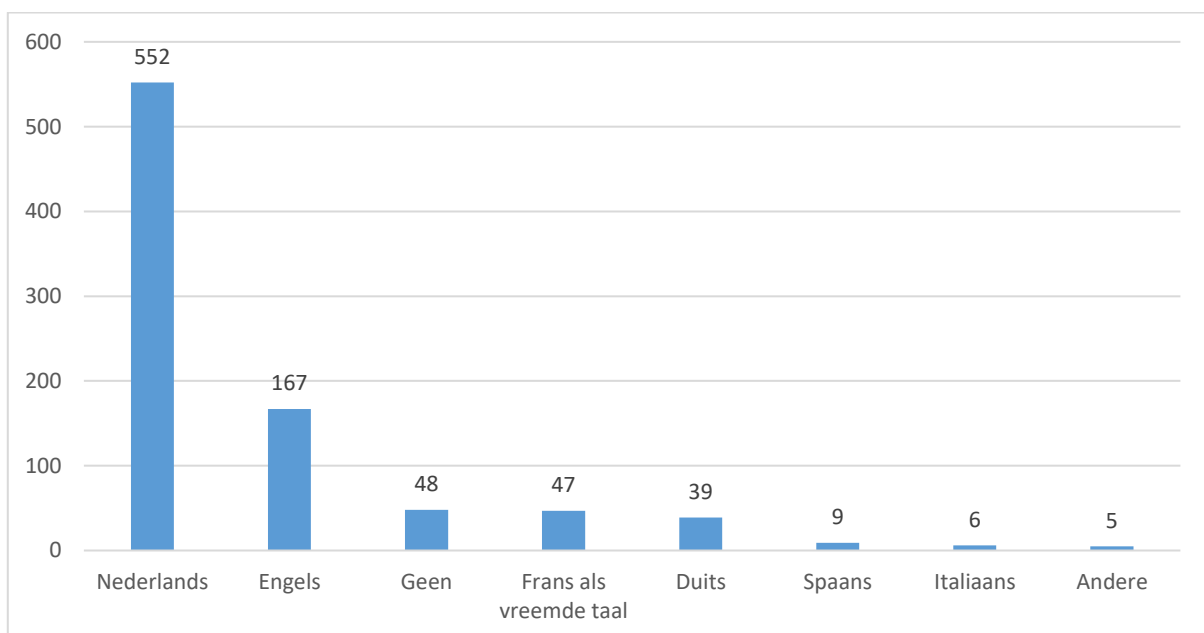
5.2. Talenopleiding

Vervolgens werden er vragen gesteld over de talenopleiding van de respondenten. De vragen waren bedoeld om een algemeen beeld van hun talenopleiding te krijgen en gingen daarom over hun primaire, secundaire, universitaire, maar ook buitenschoolse talenopleiding.

5.2.1. Schoolse opleiding

5.2.1.1. Talen in het primair onderwijs

Een eerste vraag in dit verband was: Welke ta(a)l(en) hebt u gevolgd in het primair onderwijs? De respondenten konden meerdere talen aankruisen, en ook zelf talen aangeven die eventueel niet tussen de antwoordkeuzes stonden. In Figuur 5 worden de resultaten weergegeven.

Figuur 5. Talen gevolgd in het primair onderwijs (n=873)

Het is allereerst opvallend dat de meerderheid van de respondenten (552 op 735, d.i. 75,1%) tijdens het primair onderwijs les Nederlands heeft gevolgd. Dit aantal contrasteert sterk met het aantal respondenten dat andere talen heeft aangekruist. Op de tweede plaats komen respondenten die in het primair onderwijs Engels hebben gevolgd (167, d.i. 22,7%). Het aantal respondenten dat in het primair onderwijs geen enkele vreemde taal heeft gevolgd, bedraagt 48 op 735 respondenten (6,5%). Bovendien zijn er nog een paar respondenten die het Frans als vreemde taal hebben geleerd (47) en ook respondenten die Duits (39) Spaans (9) of nog Italiaans (6) hebben gehad. In de categorie ‘andere’ worden de volgende talen genoemd: het Luxemburgs, het Bulgaars, het Tsjechisch, het Arabisch en het Portugees, met telkens één respondent per taal.

5.2.1.2. Talen in het secundair onderwijs

Daarnaast werd aan de respondenten ook gevraagd welke taal of talen ze in de laatste twee jaren van het secundair onderwijs gevolgd hebben. In Tabel 8 staan de antwoorden per optie, namelijk eerste (VT1), tweede (VT2), derde (VT3) en/of vierde (VT4) vreemde taal:

Taal	VT1	VT2	VT3	VT4
Nederlands	455	118	12	0
Engels	223	452	12	2
Duits	21	35	69	5
Spaans	3	33	85	7
Chinees	0	0	2	0
Italiaans	0	1	9	4
Arabisch	0	1	1	1
Frans	28	16	2	3
Andere	2	8	14	9
N.v.t.	3	71	529	704

Tabel 8. Talenopleiding in de twee laatste jaren van het secundair onderwijs (n=735)

Tabel 8 toont eerst en vooral aan dat het Nederlands het vaakst als eerste vreemde taal (VT1) voorkomt en het Engels als tweede vreemde taal (VT2). Een tweede klassieke talencombinatie die uit de tabel afgeleid kan worden, is het Engels als eerste vreemde taal en het Nederlands als tweede vreemde taal. Als derde vreemde taal (VT3) komt eerst het Spaans en dan het Duits het meest naar voren. Dezelfde tendens is in kleinere mate te vinden voor de vierde vreemde taal (VT4).

Het aantal respondenten neemt sterk af naarmate het aantal gestudeerde talen toeneemt: terwijl er maar drie respondenten zijn die blijkbaar geen enkele vreemde taal op de secundaire school hebben geleerd, zijn er 71 respondenten die geen tweede vreemde taal hebben gevolgd en 529 respondenten die geen derde taal hebben gevolgd. Een vierde vreemde taal hebben slechts 31 respondenten gevolgd.

5.2.2. Specifieke talenopleiding

Om het talenprofiel van de respondenten beter te kunnen analyseren, werd hen vragen gesteld over hun talenopleiding op de kleuter-, lagere en secundaire school.

5.2.2.1. Vlaanderen

Een eerste vraag in dit verband was of ze hun schoolse opleiding al dan niet gedeeltelijk of volledig in Vlaanderen hebben gevolgd. 44 respondenten (6%) hebben op deze vraag positief geantwoord. Bovendien zijn er 12 van deze 44 respondenten die hun volledige schoolse opleiding in Vlaanderen hebben gevolgd (kleuter, primair én secundair onderwijs). Uit Tabel 3

(5.1.1.) weten we dat 16 van de 735 respondenten het Nederlands als moedertaal hebben. Deze respondenten hebben vervolgens op zijn minst een universitaire masteropleiding in een Franstalige instelling gevolgd en beschikken bijgevolg al over een uitgebreider taalrepertoire.

Tabel 9 geeft de verdeling weer van de respondenten die hun kleuter-, lager (primair) en/of secundair onderwijs in Vlaanderen hebben afgelegd. De resultaten zijn ingedeeld in verschillende categorieën naargelang de cyclus (kleuter-, primair en/of secundair onderwijs), het aantal jaar (duur) dat respondenten in Vlaanderen op school hebben doorgebracht en het aantal respondenten (n) per cyclus. Indien respondenten tijdens een bepaalde cyclus in Vlaanderen hebben gezeten, maar de duur hiervan niet aangegeven hebben, werd dit in de tabel genoteerd als 'N/A.' (Not Available) voor 'informatie niet bekend'.

Kleuter		Primair		Secundair	
Duur	n	Duur	n	Duur	n
[1]	0	[1]	4	[1]	4
[2]	5	[2-3]	9	[2-3]	9
[3+]	14	[4-5]	3	[4-5]	0
N/A	9	[6+]	8	[6+]	7
		N/A	8	N/A	6
TOTAAL	28	TOTAAL	32	TOTAAL	26

Tabel 9. Schoolse opleiding in Vlaanderen (n=44)

Er valt te constateren dat er meer respondenten zijn die een deel van hun schoolse opleiding tijdens hun lager onderwijs in Vlaanderen hebben gevolgd, dan in kleuter- of secundair onderwijs. Daarnaast zien we bij mensen die tijdens het kleuteronderwijs in Vlaanderen op school zijn geweest, een grotere neiging om de volledige cyclus in Vlaanderen af te leggen. Voor het lager en het secundair onderwijs heeft de meerderheid ofwel 2 à 3 jaar in Vlaanderen op school doorgebracht, ofwel de hele cyclus lang.

Zeven respondenten hebben de vraag niet goed begrepen en hebben onder 'schoolse opleiding' hun hogere opleiding meegeteld. In het vrije commentaar hebben deze zeven respondenten overigens vermeld dat ze tijdens het hoger onderwijs in Vlaanderen hadden gestudeerd. Deze oud-studenten, die dus op de vraag 'ja' hebben geantwoord, maar die daarna noch het kleuteronderwijs, noch het lager onderwijs, noch het secundair onderwijs hebben aangekruist, werden buiten beschouwing gelaten. Voor verder onderzoek zou bij zulke vragen extra uitleg moeten staan.

5.2.2.2. Immersieonderwijs

Een ander soort van specifieke opleiding is het immersieonderwijs of CLIL-onderwijs (Content and Language Integrated Learning). Bij deze onderwijsvorm wordt een vreemde taal gebruikt

voor het leren en onderwijzen van inhoud enerzijds en de vreemde taal zelf anderzijds (Coyle et al., 2010). De doeltaal wordt hier dus als voertaal gebruikt.

Respondenten werd in de online enquête gevraagd of ze hun schoolse opleiding al dan niet gedeeltelijk of volledig in het immersieonderwijs hebben gevolgd. 18 van de 735 respondenten hebben hierop positief geantwoord. Van de 18 respondenten zijn er 12 die het CLIL-onderwijs in het Nederlands gevolgd hebben, 4 in het Engels en 2 in het Duits. Tabel 10 valt de verdeling van de 18 oud-CLIL leerlingen naargelang de cyclus en de duur van hun immersieonderwijs te zien.

Vroege immersie				Late immersie	
Kleuter		Primair		Secundair	
Duur	n	Duur	n	Duur	n
[1]	0	[1]	0	[1]	1
[2]	1	[2-3]	0	[2-3]	1
[3+]	2	[4-5]	0	[4-5]	1
		[6+]	2	[6+]	13
TOTAAL	3	TOTAAL	2	TOTAAL	16

Tabel 10. Cyclus en duur van immersieonderwijs (n=18)

In tegenstelling met de respondenten die hun schoolse opleiding in Vlaanderen hebben afgelegd, vertonen de oud-CLIL leerlingen een tendens om de hele cyclus lang in immersie te doen. De meesten hebben bovendien late immersie (secundair onderwijs) gedaan. Enkel drie respondenten hebben aan een vroeg immersieprogramma deelgenomen. Van deze drie respondenten hebben er twee tijdens het kleuter en het primair onderwijs in immersie gezeten en zijn vervolgens met het CLIL-onderwijs gestopt. De laatste van deze drie respondenten heeft zijn CLIL-project na het kleuteronderwijs onderbroken om pas later, in het secundair onderwijs opnieuw, de hele cyclus lang, verder in immersie te studeren.

5.2.2.3. Internationale school

Een andere vorm van specifiek onderwijs is bijvoorbeeld de internationale school, waar alumni van de UCL eventueel opgeleid werden. Respondenten werd bijgevolg gevraagd of ze hun schoolse opleiding al dan niet gedeeltelijk of volledig op een internationale school hebben gevolgd. Onder ‘internationale school’ wordt een school beschouwd waarbij internationale kinderen, van wie de ouders uit een ander land afkomstig zijn en voor werkomstandigheden af en toe van land veranderen, hun opleiding ononderbroken kunnen volgen (zie Sears, 2015). Bovendien is zoals aangehaald door Carder (2007) het Engels in 90% van de internationale scholen de taal van onderwijs. De rest biedt dan meestal een opleiding in het Frans of in het

Spaans, de International Baccalaureate Organisation (IBO)'s officiële talen. (Carder 2007; Rydenvald 2015).

Een analyse van de resultaten heeft aangetoond dat respondenten een ander idee hadden van de internationale school; toen ze de belangrijkste taal van onderwijs op hun internationale school moesten aangeven, hebben de meesten het Frans aangeklikt, wat ten eerste niet klopt met de algemene tendens om Engels als voertaal te hebben en ten tweede niet interessant is voor dit onderzoek rond de vreemde talenopleiding.

Voor verder onderzoek zou extra uitleg bij deze vraag moeten komen. Resultaten zouden, indien de vraag correct wordt verstaan, zeer interessant kunnen zijn in het kader van een onderzoek rond talenkennis. Rydenvald (2015) heeft trouwens vastgesteld dat kinderen en tieners die op internationale scholen zitten, in een meertalige en multiculturele omgeving opgroeien, door in hun dagelijkse leven verschillende talen te gebruiken. De onderzoeker legde de nadruk op het intrinsieke karakter van meertaligheid in deze onderwijsvorm en haalde ook interessante taalcapaciteiten waarmee internationaal geschoolde kinderen en tieners geconfronteerd worden.

5.2.2.4. Op school in het buitenland

Op dezelfde manier zijn de resultaten voor de vraag of de oud-studenten hun schoolse opleiding al dan niet gedeeltelijk of volledig op een school buiten België en buiten internationale scholen hebben gevolgd, ook niet te gebruiken. Sommige respondenten hebben voor deze vraag een Franstalig land ingevuld, en bijgevolg Frans als belangrijkste onderwijstaal. Dit klopt, maar zal niet helpen in dit onderzoek rond vreemde talen bij Franstalige Belgen. Anderen hebben dan een bepaald land aangeduid dat niet klopte met de voertaal van onderwijs die ze daar gevolgd hebben (vb. Canada als land en Nederlands als taal van onderwijs). Verder zijn er ook respondenten die op deze vraag 'ja' geantwoord hebben, die dan een bepaald land of meerdere landen hebben ingevuld en dan niets hebben aangegeven voor de taal van onderwijs of de cyclus of de duur van het verblijf. Om deze verschillende redenen wordt deze vraag buiten beschouwing gelaten voor verdere analyse.

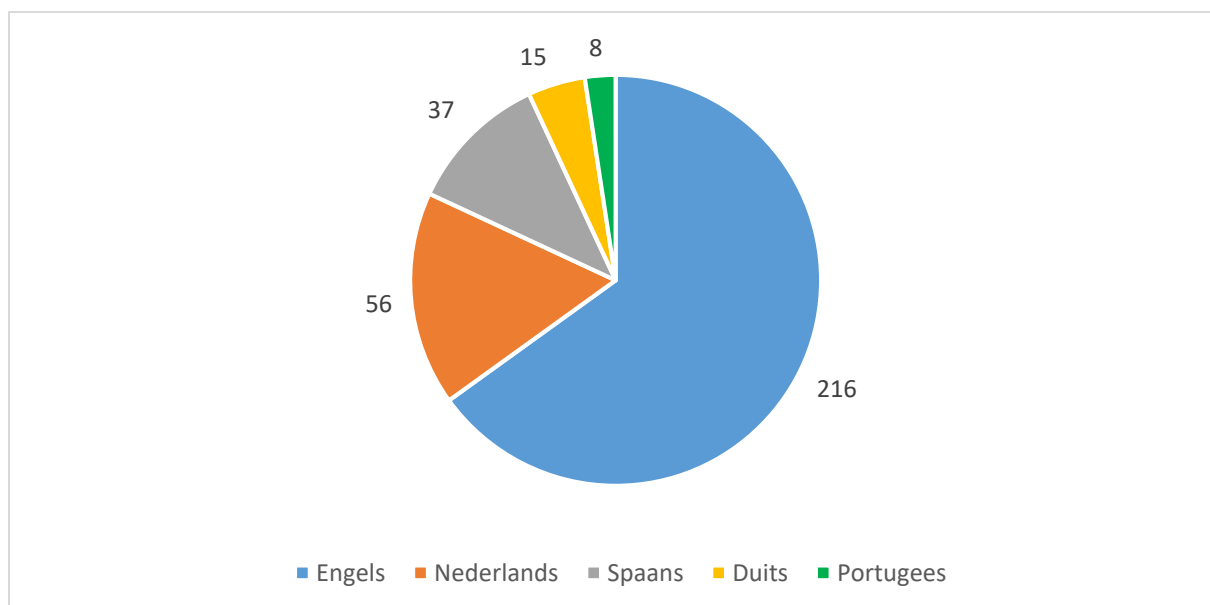
5.2.3. Buitenschoolse en buitenuniversitaire talenopleiding

5.2.3.1. In het buitenland

Naast de schoolse opleiding kunnen de buitenschoolse activiteiten ons eveneens meer vertellen over de talenkennis van de respondenten. Een verdere vraag was dan ook of ze buiten de schoolse en universitaire opleiding al dan niet naar het buitenland waren geweest om hun

talenkennis te verbeteren. Respondenten die op deze vraag positief hebben geantwoord, maar daarna een Erasmusuitwisseling hebben beschreven, werden dus buiten beschouwing gelaten. Daarnaast werd met ‘buitenland’ impliciet ook naar Vlaanderen verwezen. Dit hebben de respondenten blijkbaar goed begrepen. Voor verder onderzoek zou er hier toch expliciet naar het buitenland én naar Vlaanderen moeten worden verwezen.

In totaal hebben er 285 respondenten (38,8%) aan buitenschoolse en/of buitenuniversitaire taalgerichte activiteiten in het buitenland deelgenomen. Bijna de helft van het totaal aantal respondenten blijkt dus bewust te zijn van het nut van de beheersing van vreemde talen. Daarnaast moesten deze respondenten hun ervaring via een open vraag kort beschrijven. Ze konden dus meerdere ervaringen, landen en talen aangeven. De antwoorden werden geanalyseerd aan de hand van drie categorieën, namelijk de ta(a)l(en) die geoefend werd(en), het (de) land(en) waar respondenten zijn geweest en de activiteit die ze daar hebben gedaan. Het totaal aantal respondenten (285) voor deze vraag komt dus niet overeen met de optelling van het aantal respondenten voor de landen, talen of activiteiten. Figuur 6 geeft een overzicht van de verdeling van de top vijf van de talen die tijdens de activiteiten gebruikt zijn.

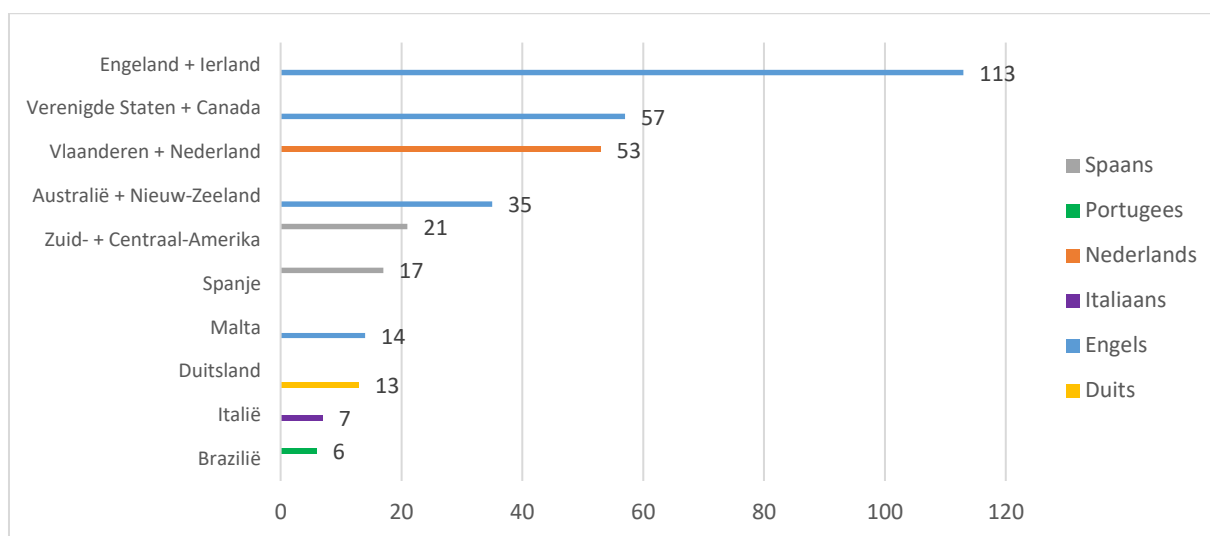

Figuur 6. Top vijf talen tijdens activiteiten in het buitenland (n=285)

In Figuur 6 valt op dat het Engels de bovenhand krijgt bij de activiteiten die jongeren in het buitenland doen om hun talenkennis te verbeteren. Van de 285 respondenten zijn er 216 (75,8%) naar het buitenland gegaan om het Engels taalkennis te verbeteren. Op de tweede plaats komt het Nederlands, met een significant kleiner aantal respondenten, namelijk 56 (19,6%). 37 van de 285 respondenten (13%) zijn naar het buitenland gegaan om hun kennis van het Spaans

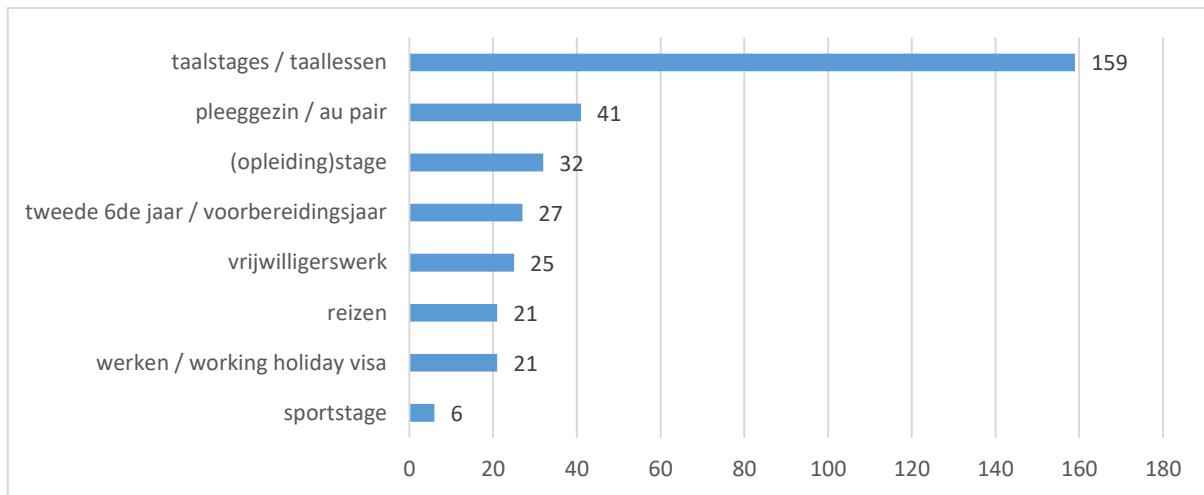
te verbeteren. Verder zijn er nog 15 respondenten (5,3%) die hun kennis van het Duits in het buitenland geoefend hebben, en 8 respondenten (2,8%) die aan het Portugees aandacht hebben besteden.

Het is bovendien interessant te kijken waar deze respondenten naartoe zijn gegaan om hun talenkennis te verbeteren. Figuur 7 illustreert de verdeling van de 285 respondenten over de top tien van landen waar ze allemaal geweest zijn om hun talenkennis te verbeteren. Voor elk land (of landengroep) wordt de gesproken taal in kleur weergegeven.

Figuur 7. Top 10 landen waar talen uitgeoefend (n=285)

De Engelstalige landen zijn duidelijk de meest populaire bestemmingen. Engeland en Ierland komen in toppositie met in totaal 113 respondenten (39,6%). Naar de Verenigde Staten en Canada zijn in totaal 57 respondenten (20%) al gegaan om hun talenkennis te verbeteren. Op de derde positie komen Vlaanderen en Nederland, met 53 respondenten (18,6%). Op de vierde positie komen opnieuw Engelstalige landen, namelijk Australië en Nieuw-Zeeland, met in totaal 35 respondenten (12,3%). Het Spaans kreeg vervolgens aandacht van respondenten die naar één of meerdere landen uit Zuid- en/of Centraal-Amerika (21, d.i. 7,4%), of nog naar Spanje (17, d.i. 6%) zijn gegaan om onder andere het Spaans te leren. Het Engels hebben vervolgens nog 14 respondenten (4,9%) in Malta geleerd. 13 respondenten (4,6%) zijn naar Duitsland gegaan om hun Duitse taalkennis te verbeteren, 7 (2,5%) naar Italië voor het Italiaans en ten slotte 6 (2,1%) naar Brazilië voor het Portugees. Daarnaast is de verdeling van de 285 respondenten over de verschillende activiteiten in Figuur 8 te zien.

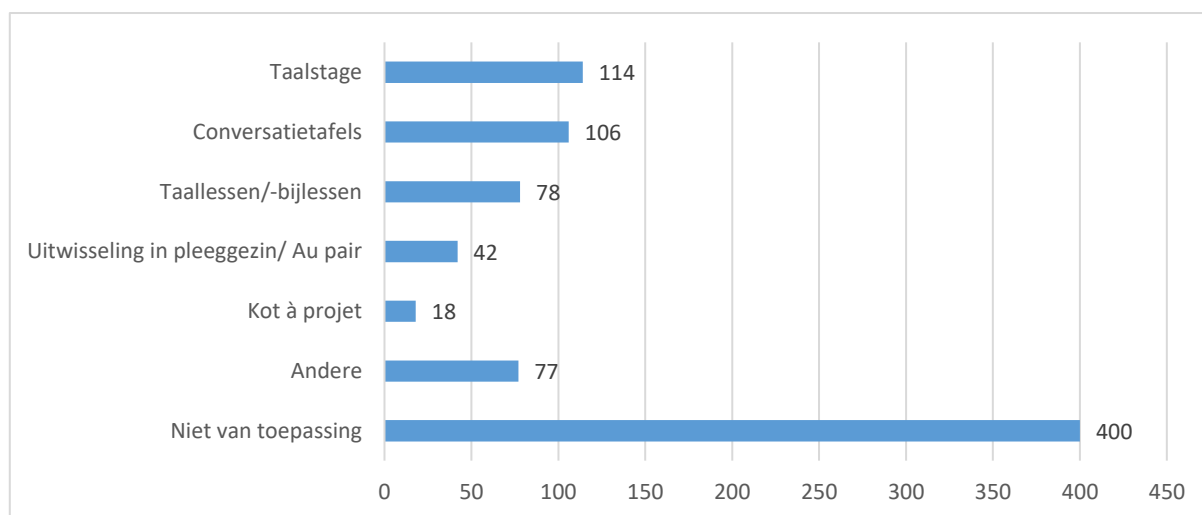

Figuur 8. Taalgerichte activiteiten in het buitenland (n=285)

De meerderheid is duidelijk naar het buitenland geweest om taallessen te volgen (159, d.i. 55,8%). Deze respondenten hebben er bewust voor gekozen om hun talenkennis te verbeteren en waren bereid om tijd te besteden aan taallessen. 41 respondenten (14,4%) zijn in het buitenland in een pleeggezin gebleven, al dan niet als au pair. Onder deze 41 respondenten zijn er sommigen die bijvoorbeeld ook taallessen hebben gevolgd, aangezien respondenten meerdere landen, talen en/of activiteiten konden vermelden. 32 respondenten (11,2%) hebben in het buitenland (opleiding)stage gelopen. Deze respondenten hebben, samen met de 21 respondenten (7,4%) in de categorie ‘werken’ (al dan niet door het ‘working-holiday visa’) hun beroepsleven reeds in verband gezet met een verbetering van hun talenkennis. 21 respondenten (7,4%) hebben door te reizen hun talenkennis verbeterd. Ten slotte hebben 6 respondenten (2,1%) een sportstage in het buitenland gedaan.

5.2.3.2. Extra-curriculaire activiteiten tijdens universitaire opleiding

Zoals de resultaten op de vorige vraag hebben aangetoond, heeft bijna de helft van de respondenten aan activiteiten in het buitenland deelgenomen, buiten de secundaire en universitaire opleiding. De meesten zijn dan tussen het einde van de secundaire opleiding en het begin van de universitaire opleiding naar het buitenland geweest. Een ander interessant te onderzoeken aspect is of de alumni tijdens hun universitaire opleiding, buiten de cursussen van hun programma, deelgenomen hebben aan taalgerichte activiteiten. Op deze vraag konden respondenten kiezen tussen de volgende opties ‘conversatietafels’, ‘uitwisselingen in pleeggezinnen of als au pair’, ‘taalstages’, ‘taallessen/-taalbijlessen’ of nog ‘op kot met een project (‘kot à projet’) rond talen of rond een bepaalde taalgemeenschap’. Deelnemers konden andere activiteiten aangeven door de optie ‘andere’ aan te klikken. Bij elke optie konden ze extra commentaar leveren.

Figuur 9. Extra-curriculaire taalgerichte activiteiten tijdens universitaire opleiding (n=735)

Op de eerste plaats komt de optie ‘taalstage’, met 114 respondenten (15,5%). Deelnemers die voor deze vraag een commentaar achtergelaten hebben, hebben vooral naar het Nederlands verwezen en daarnaast ook naar het Engels. Verder komen talen zoals het Spaans en het Duits, de Franse Gebarentaal en het Frans sporadisch naar voren. Tussen de organisaties die genoemd werden, zijn CLL, Depauw taalstages, ILT Leuven, Langues Vivantes, EF, ELS, Ceran en Bell School Cambridge.

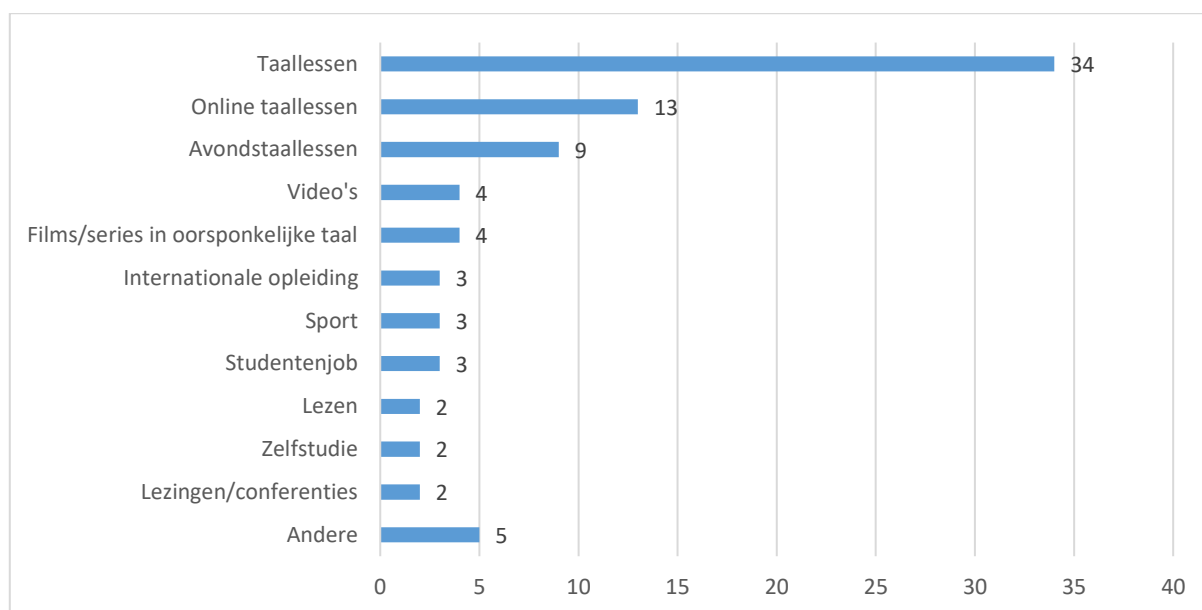
Op de tweede plaats komen de conversatietafels, met 106 respondenten (14,4%). Slechts een minderheid van deze respondenten heeft de taal en/of de organisatie aangegeven. De vermelde talen waren voornamelijk het Nederlands en het Engels. In mindere mate hebben sommige respondenten aan conversatietafels in het Spaans, het Duits, het Italiaans, het Frans of nog de Franse Gebarentaal deelgenomen. Wat de organisatie van deze conversatietafels betreft, werden de studentenkoten met taalgerichte projecten ‘Nederlandskot’, ‘Babbelkot’ en ‘Latinokap’, de taalstage-organisatie CLL, het talenplatform Wallangues en het tandemproject van het ILV (UCL) vermeld.

Voor de antwoordoptie ‘taallessen of -bijlessen’ zijn er 78 respondenten. Ze hebben niet allemaal de taal en/of de organisatie aangegeven. Tussen de respondenten die wel commentaar hebben achtergelaten, komt het Nederlands eerst aan bod, gevolgd door het Engels. Het Duits en het Italiaans werden ook in mindere mate genoemd. Ten slotte werden de talen Spaans, Arabisch, Japans, Russisch en Frans als vreemde taal telkens één keer vermeld.

Daarnaast komt de antwoordoptie ‘pleeggezin of au pair’ (42 respondenten). Alleen een minderheid heeft bij deze vraag commentaar achtergelaten. Hierbij komen het Engels en het

Nederlands het meest terug als gebruikte talen. Het Duits, het Italiaans en het Spaans werden in mindere mate ook geciteerd. Als laatste komen de taalgerichte ‘kots à projets’, met 18 respondenten. Bij deze categorie hebben de 18 respondenten hun ervaring en/of de gebruikte taal niet werden uitgelegd.

Verder hebben 77 respondenten de antwoordoptie ‘andere’ aangegeven. De activiteiten die deze respondenten door de antwoordoptie ‘andere’ hebben aangegeven, staan in Figuur 10 uitgebeeld.

Figuur 10. Extra-curriculaire taalgerichte activiteiten: 'Andere' (n=77)

In toppositie komen de taallessen (34), die ook online (13) of 's avonds werden gevolgd (9). ‘Taallessen’ was immers als antwoordoptie aangegeven. Video's (4), films en series (4) in vreemde talen komen verder ook aan bod. Vier oud-studenten hebben aan een internationale opleiding buiten hun programma deelgenomen waarbij het Engels werd gebruikt. Drie respondenten hebben in een vreemde taal aan sport gedaan, drie werden als jobstudent met een vreemde taal geconfronteerd en nog twee andere hebben in een vreemde taal boeken of tijdschriften gelezen. Bovendien hebben twee respondenten een vreemde taal door zelfstudie geleerd. Onder de categorie ‘andere’ vallen de volgende activiteiten: reizen, uitgaan, conferenties/lezingen, gamen, en ontvangst van Erasmusstudenten. Deze antwoorden werden telkens door één respondent genoemd.

5.3. Universitaire talenopleiding

Als ze aan de universiteit aankomen, hebben studenten allemaal een verschillend taalprofiel door hun schoolse, maar ook buitenschoolse opleiding. De vier doelfaculteiten bieden dan ook verschillende taalprogramma's aan, en de meeste programma's zijn eveneens met de tijd veranderd of werden aangepast. Bovendien kunnen studenten hun bachelordiploma in een andere faculteit, maar ook in een andere universiteit behaald hebben, waardoor vergelijking van het huidig aanbod in de bacheloropleiding van de vier faculteiten niet zozeer relevant blijkt. Daarom werd er besloten om niet te kijken naar het huidige aanbod aan talenopleiding in de vier faculteiten, maar wel om die respondenten over hun eigen ervaring aan het woord te laten.

5.3.1. Bacheloropleiding

Om een volledig spectrum van de talenopleiding van onze respondenten te krijgen, werden er eerst vragen gesteld over het talenaanbod tijdens hun bachelordiploma. Er werd hier zowel gekeken naar lessen die in een vreemde taal worden gegeven als naar taallessen.

5.3.1.1. Zaakvakken in vreemde talen

De resultaten van de enquête hebben aangetoond dat 381 respondenten tijdens hun bacheloropleiding ooit een zaakvak in een vreemde taal hebben gevolgd (51,8%). Dit hoge cijfer wordt verklaard door het feit dat Erasmusuitwisselingen niet buiten beschouwing werden gelaten in de vraagstelling. In Tabel 11 staat de verdeling van oud-studenten per taal van onderwijs.

Taal	Aantal respondenten
Engels	342
Nederlands	77
Spaans	17
Duits	16
Andere	9

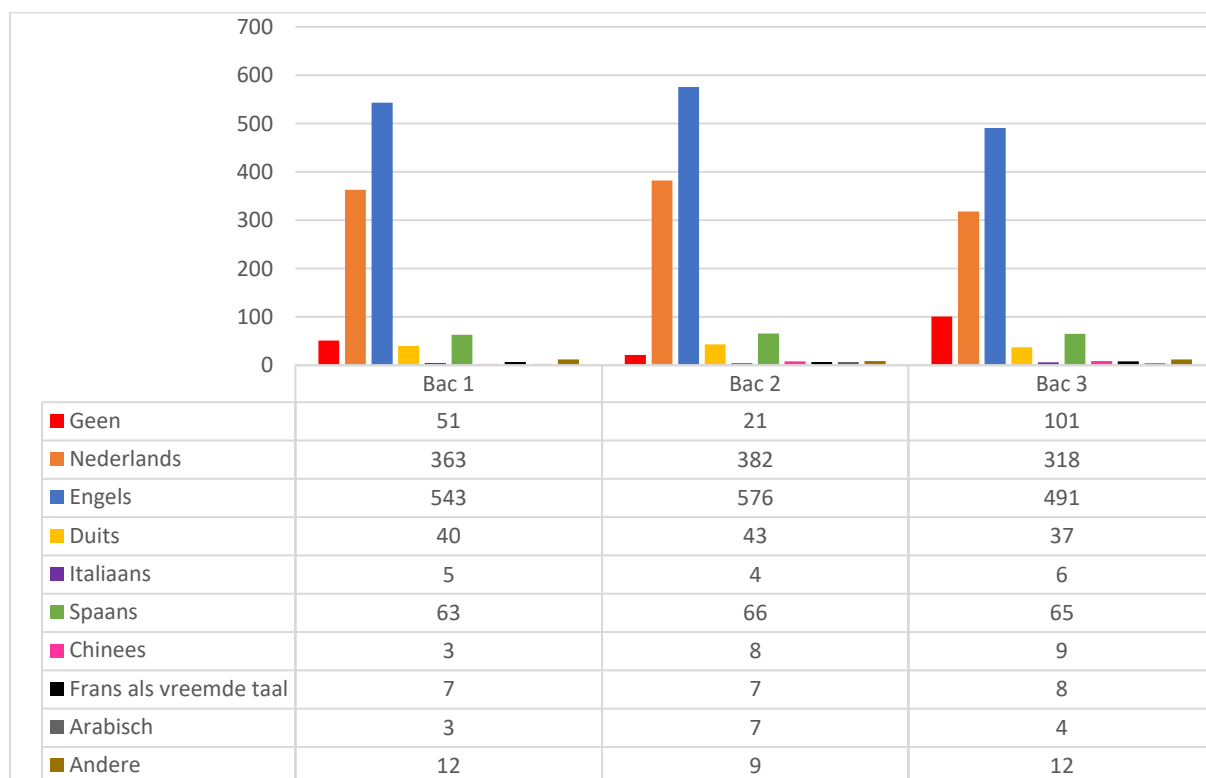
Tabel 11. Bacheloropleiding: zaakvakken in vreemde talen (n=381)

Opvallend is het aantal talen waarin respondenten al zaakvakken gevolgd hebben. Dit ondersteunt de veronderstelling dat respondenten hun Erasmuservaring meegeteld hebben, want in de vier doelfaculteiten aan de UCL kunnen er alleen zaakvakken in het Engels en in het Nederlands gevolgd worden. Dit toont echter aan dat de meerderheid van de respondenten ooit de gelegenheid heeft gehad om les in een vreemde taal te volgen. Het Engels blijkt volgens de resultaten de meest gevolgde voertaal. Onder de categorie 'andere' vallen de talen Arabisch (2), Italiaans (2), Catalaans (1), Portugees (1), Russisch (1), Swahili (1) en Slowaaks (1).

Respondenten konden meerdere talen aanklikken, waardoor het aantal respondenten bij de optelling van alle talen (461) hoger ligt dan het totaal aantal respondenten dat deze vraag heeft beantwoord (n=381). Dit geeft overigens aan dat 80 oud-studenten de gelegenheid gehad hebben om inhoudslessen in verschillende talen te volgen.

5.3.1.2. Taallessen

Naast inhoudslessen gegeven in vreemde talen hebben studenten aan de UCL ook de gelegenheid om taallessen te volgen. 676 respondenten (92%) beweren taallessen tijdens hun bacheloropleiding te hebben gevolgd. Deze respondenten kregen een bijkomende vraag waarbij ze voor elk van de drie jaren van de bacheloropleiding konden aangeven welke taallessen ze gevolgd hadden. Ze konden hierbij meerdere talen aankruisen. In Figuur 8 zien we de verdeling van deze respondenten over de drie jaren van de bacheloropleiding, telkens met welke ta(a)l(en) ze dan gevolgd hebben.

Figuur 11. Bacheloropleiding: taallessen (n=676)

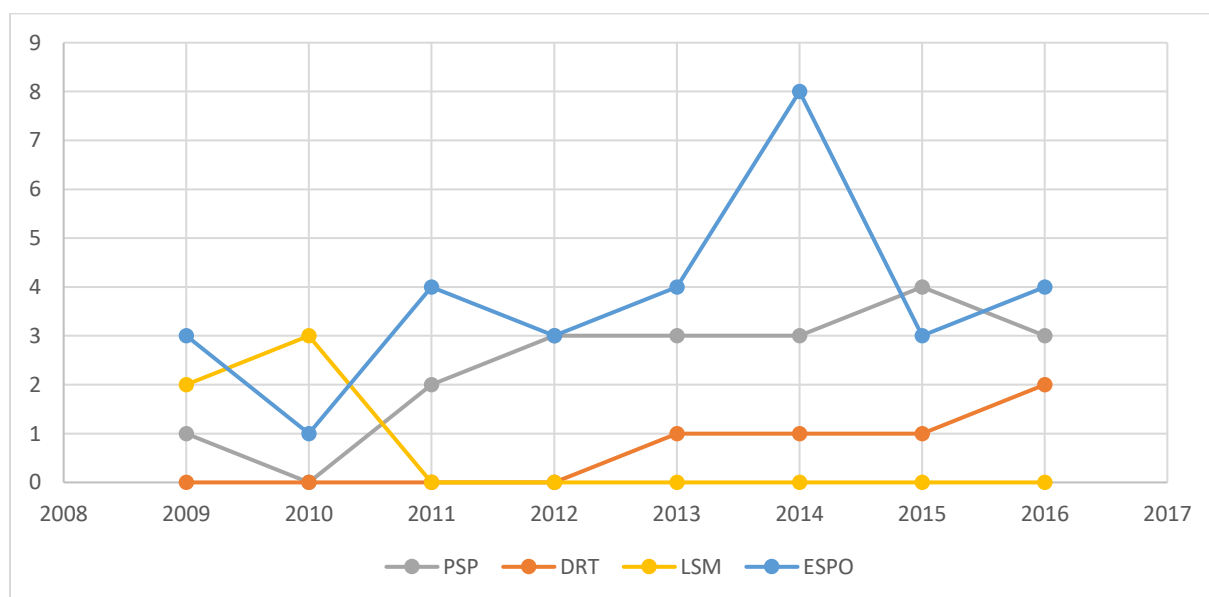
Opmerkelijk is ten eerste dat de categorie ‘geen’ van Bac 1 (eerste jaar van de bacheloropleiding) tot Bac 3 (derde jaar van de bacheloropleiding) toegenomen is. Dit aantal is zelfs verdubbeld. Anders gezegd, het aantal gevolgde taallessen daalt tussen Bac 1 en Bac 3. Dit zegt ons al iets over de talenopleiding van de respondenten: deze neemt in de loop van de universitaire opleiding af.

Verder blijken respondenten het meest taallessen tijdens hun Bac 2 (tweede jaar van de bacheloropleiding) gevolgd te hebben. Het valt ook op dat het Engels en het Nederlands de meest gevolgde taallessen zijn. Taallessen Engels werden door de meerderheid van de respondenten gevolgd, met tussen 491 en 576 respondenten per jaar. Het Nederlands valt op de tweede plaats met tussen 318 en 382 respondenten per jaar.

Het Spaans en het Duits komen daarnaast respectievelijk op de derde en vierde plaats, met een significant lager aantal respondenten. Chinees, Italiaans, Arabisch en Frans als vreemde taal werden daarnaast alleen gevolgd door een minderheid. De categorie ‘andere’ bevat respondenten die Oudgrieks, Latijn, Russisch, Swahili, Oud-Georgisch, Sanskriet, Japans, Armeens, gebarentaal Frans gevolgd hebben, of nog respondenten die vrijgesteld waren voor een bepaalde taalles, met telkens niet meer dan vier respondenten per taal en per jaar.

5.3.1.3. Geen taallessen

Dat 676 respondenten ooit tijdens hun bacheloropleiding een taallessen gevolgd hebben, is geruststellend. Toch blijft er 5% van oud-studenten die tijdens hun bacheloropleiding nooit eens taallessen gevolgd heeft. We zouden hierbij kunnen verwachten dat deze respondenten de ‘oudste’ afgestudeerden zouden zijn. Daarom werd er voor deze 59 respondenten gekeken uit welke faculteit ze komen alsook in welk jaar ze afgestudeerd zijn. De verdeling per faculteit waarvan respondenten op masterniveau afgestudeerd zijn, ziet er als volgt uit: 19 bij PSP, 5 bij LSM, 5 bij DRT en 30 bij ESPO. Dit komt neer op respectievelijk 16,67% van de respondenten uit PSP, 2,96% voor LSM, 4,31% voor DRT en 8,93% voor ESPO.

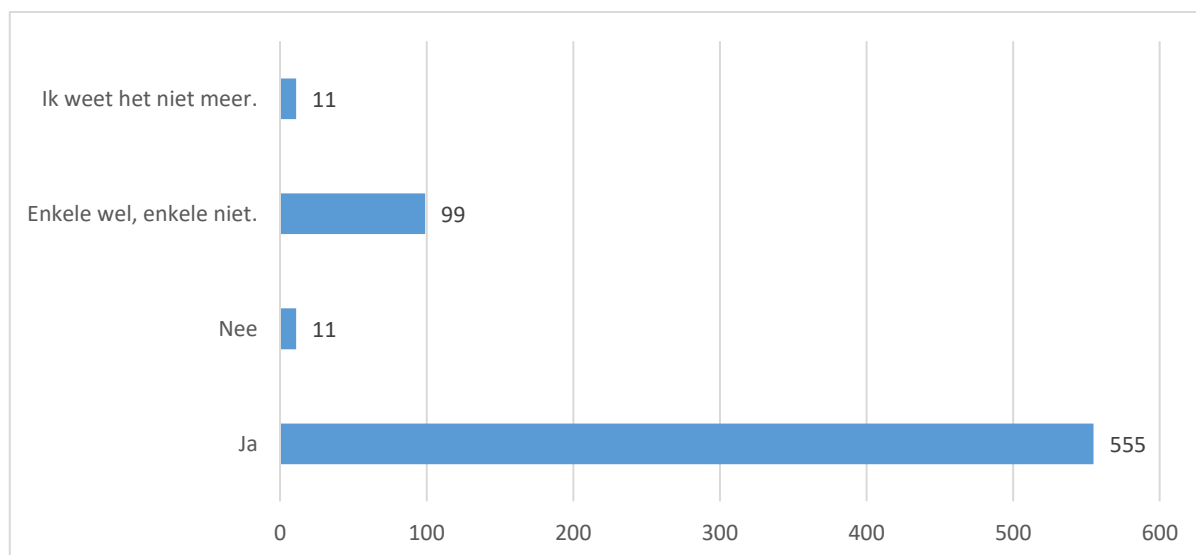
Figuur 12. Verdeling alumni zonder taallessen in bacheloropleiding (n=59)

Figuur 12 toont aan dat het aantal respondenten dat geen enkele taallessen tijdens zijn bacheloropleiding gevolgd heeft niet altijd met de tijd daalt. De faculteit LSM is de enige faculteit waarbij dit aantal met de jaren gedaald is en zelfs op nul gebleven is. Het aantal respondenten zonder taallessen in de bacheloropleiding is echter per jaar in overeenkomst met het aantal respondenten dat per jaar en per faculteit aan de enquête deelgenomen heeft (cf. 5.1.2.3.). De figuur is nochtans een teken dat de situatie, namelijk het aantal respondenten zonder enige taallessen tijdens de bacheloropleiding, met de tijd in ieder geval niet verbeterd is.

Een verklaring hiervoor kan zijn dat enkel 7 van deze 59 respondenten hun bacheloropleiding in dezelfde faculteit als hun masteropleiding gedaan hebben, namelijk 2 bij PSP en 5 bij ESPO. Het is daarom van uiterst belang om bij de masteropleidingen aan te nemen dat studenten van verschillende taalopleidingen komen, en soms geen enkel taallessen op universitair niveau hebben gevolgd.

5.3.1.4. Verplichte taallessen?

Respondenten die tijdens hun bacheloropleiding wel taallessen gevolgd hebben, werd verder gevraagd of deze taallessen al dan niet verplichte cursussen in hun universitaire programma waren. De vraag maakte het mogelijk om tussen vier verschillende antwoorden te kiezen: ‘Ja’, ‘Ik weet het niet meer’, ‘Nee.’ of nog ‘Enkele wel, enkele niet.’ Figuur 13 geeft een overzicht van de antwoorden.

Figuur 13. Bacheloropleiding: verplichte taallessen (n=676)

We zien onmiddellijk dat de meerderheid (76%) van de respondenten taallessen gevolgd heeft die verplicht waren in zijn bachelorprogramma. Daarnaast blijft er nog ongeveer 15% van het totaal aantal respondenten dat taallessen gevolgd heeft op eigen initiatief.

5.3.1.5. Discussie

De resultaten voor de talenopleiding op bachelorniveau tonen eerst aan dat 381 respondenten zaakvakken in vreemde talen hebben gevolgd. Erasmusuitwisselingen waren echter meegeteld, gezien de verscheidenheid aan de gegeven talen. Het Engels blijft de taal waarin de meerderheid van deze respondenten zaaklessen gevolgd hebben (342). Nederlands komt op de tweede positie met een klein 77 respondenten. Wat de taallessen betreft, zijn de resultaten ook positief: 676 oud-studenten hebben tijdens hun bacheloropleiding taallessen gevolgd. Het aantal respondenten daalt immers met de jaren van de bacheloropleiding. Het Engels is opnieuw de meest gevolgde taal, met tussen 491 en 576 respondenten per jaar, gevolgd door een hier sterkere positie van het Nederlands met tussen 318 en 382 respondenten per jaar. Voor de meerderheid waren deze taallessen verplichte cursussen binnen hun bachelorprogramma.

Het aantal respondenten zonder taallessen tijdens de bacheloropleiding ligt vrij laag met 59 oud-studenten, maar is blijkbaar niet zozeer gedaald in de acht afgelopen jaren. Dit klinkt eerder onlogisch aangezien studenten hun talenkennis vooral nodig zullen hebben aan het einde van hun universitaire opleiding, om op de arbeidsmarkt kans te maken. Een verder aandachtspunt is dat binnen de oud-studenten die geen taallessen gevolgd hebben, de meesten uit een andere faculteit kwamen dan die waarvan ze op masterniveau afgestudeerd zijn. We mogen niet uit het oog verliezen dat masterstudenten van verschillende faculteiten en/of universiteiten, maar ook eventueel uit hogescholen komen en bijgevolg verschillende hogere talenopleidingen hebben gehad.

Een complicatie in dit deel van de enquête is te wijten aan de foutieve tweede verspreiding van de enquête, waarbij oud-studenten afgestudeerd in 2009 inbegrepen werden. Onder deze oud-masterstudenten zijn er sommigen die afgestudeerd zijn van een ‘bachelordiploma’ voor het Bologna-decreet (2004) en bijgevolg geen equivalent hebben gehad voor de Bac 3 (derde jaar van de bacheloropleiding), gezien hun kandidatuur (nu bacheloropleiding) twee jaar duurde. Vier respondenten hebben dit expliciet in commentaar uitgelegd. Een gelijksoortige moeilijkheid ontstond voor respondenten die geen bachelordiploma hebben behaald, doordat ze uit een hogeschool komen en onmiddellijk aan een masterdiploma zijn begonnen. De data voor de taallessen gevolgd tijdens de derde jaar van de bacheloropleiding zijn bijgevolg met de nodige voorzichtigheid te hanteren.

5.3.2. Masteropleiding

5.3.2.1. Zaakvakken in vreemde talen

Respondenten werd net zoals voor de bacheloropleiding ook de vraag gesteld of ze tijdens hun masteropleiding zaakvakken in een vreemde taal hebben gevolgd. 507 oud-studenten hebben dit weldegelijk gedaan (69%). In Tabel 12 valt de verdeling van respondenten per taal van onderwijs te zien.

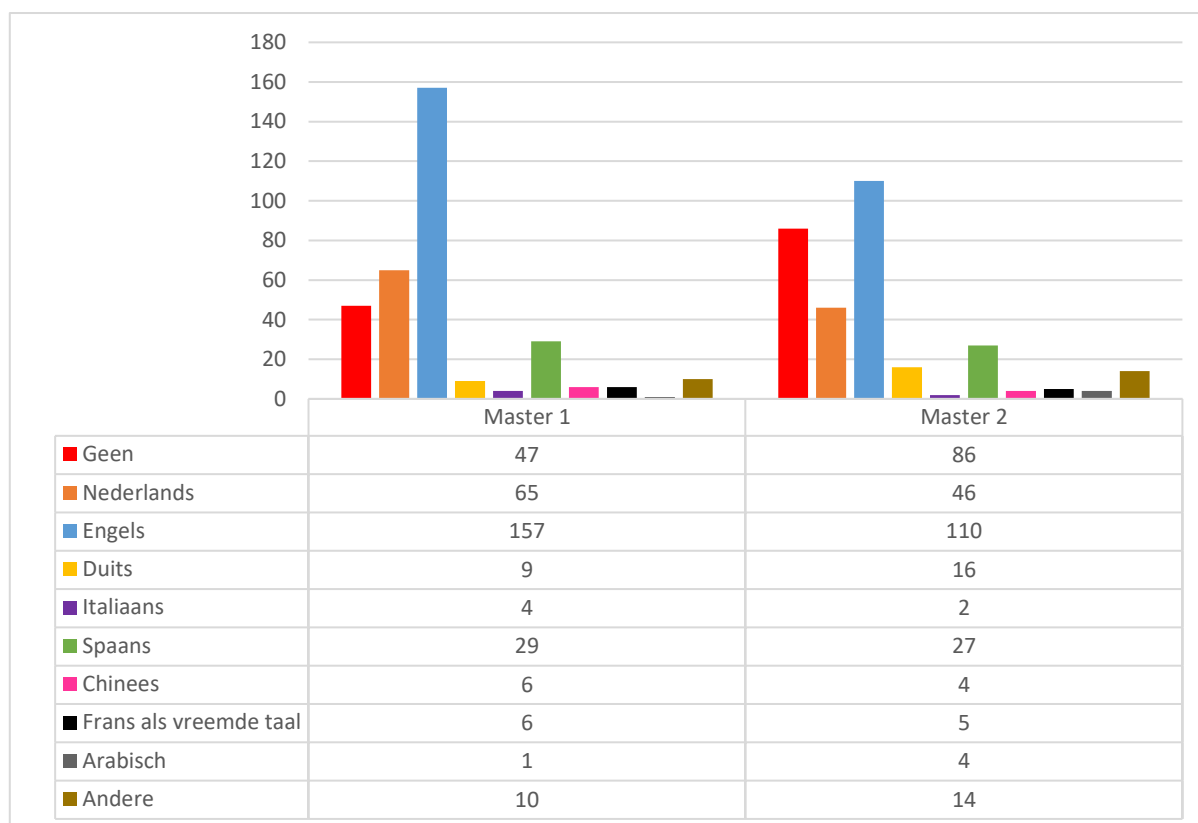
Taal	Aantal respondenten	
	n	%
Engels	431	85
Nederlands	43	8,5
Spaans	21	4,1
Andere	12	2,4

Tabel 12. Masteropleiding: zaakvakken in vreemde talen (n=507)

Er valt te constateren dat de meerderheid, met 431 respondenten (85%), zaakvakken in het Engels gevolgd heeft. Dit aantal contrasteert nogal sterk met het aantal respondenten dat zaakvakken in het Nederlands gevolgd heeft, namelijk 43 respondenten (8,5%). Een nog kleiner aantal respondenten (21, d.i. 4,1%) beweert lessen in het Spaans te hebben gevolgd. Onder de categorie ‘andere’ vallen de talen Duits, Portugees, Zweeds, Italiaans, Russisch en Catalaans, met telkens minder dan 5 respondenten per onderwijstaal.

5.3.2.2. Taallessen

Net zoals voor de bacheloropleiding werd aan de respondenten ook gevraagd of ze tijdens hun masteropleiding taallessen gevolgd hebben. Naast de 676 respondenten (92%) die op deze vraag voor de bacheloropleiding positief geantwoord hadden, blijven er alleen 268 (36,5%) over die taallessen tijdens hun masteropleiding hebben gevolgd. Om de situatie van dichterbij te bekijken, werd er besloten om dit resultaat per faculteit te analyseren. 51% van de respondenten uit de faculteit ESPO beweren dat ze tijdens hun masteropleiding nooit een taallessen hebben gevolgd. 71% van de respondenten uit LSM zijn in dezelfde situatie geweest. Voor de faculteit PSP en DRT neemt dit percentage toe en bereikt een resultaat van respectievelijk 75% en 76%. In Figuur 11 staat de verdeling van talen per masterjaar.

Figuur 14. Masteropleiding: taallessen (n=268)

In de masteropleiding blijkt het Engels, net zoals in de bacheloropleiding, de meest gevolgde taal te zijn. In tweede plaats komt dan het Nederlands en op de derde plaats het Spaans. Toch is het contrast tussen het aantal respondenten die taallessen Engels en Nederlands gevolgd hebben nog sterker in de masteropleiding. Een nauwkeuriger overzicht van het aantal respondenten dat tijdens de masteropleiding de meest terugkomende taallessen (geen, Engels, Nederlands en Spaans) gevolgd heeft, is in Tabel 13 te vinden. Het aantal respondenten dat taallessen tijdens de masteropleiding gevolgd heeft (268) komt dus niet overeen met de optelling van het aantal respondenten dat geen taallessen, Nederlands, Engels en Spaans gevolgd heeft.

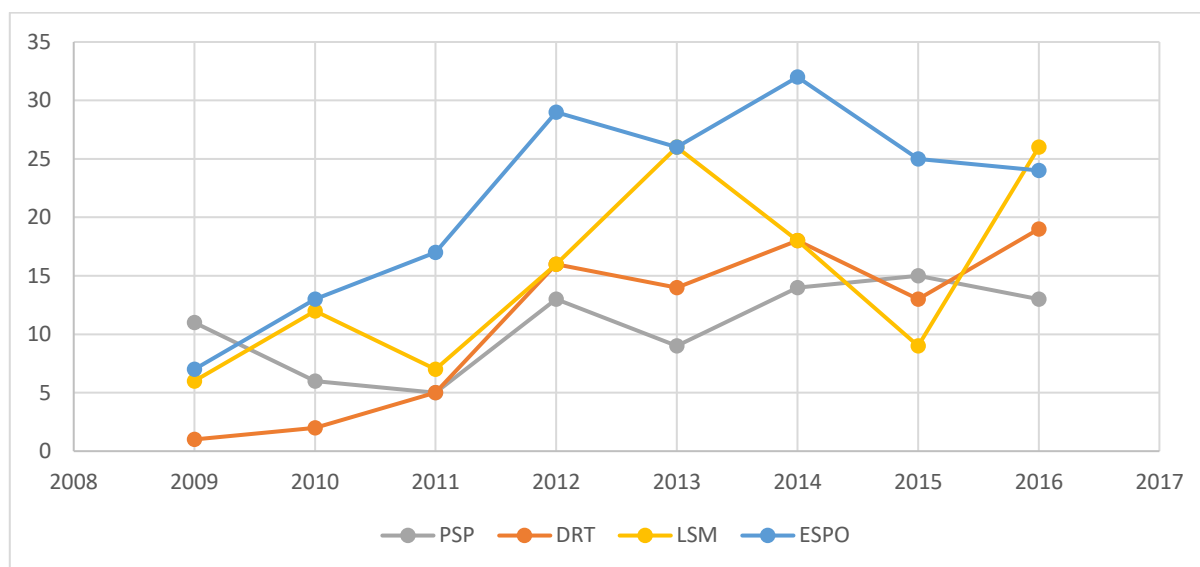
%	GEEN	ENGELS	NL	SPAANS
ESPO	51	32	13	5
LSM	71	18	9	5
DRT	76	8	2	1
PSP	75	11	3	2

Tabel 13. Taallessen tijdens masteropleiding: overzicht (n=268)

Het percentage respondenten dat taallessen gevolgd heeft, blijft voor deze meest gevolgde talen eerder laag. Opmerkelijk is bovendien het aantal respondenten dat Nederlands gevolgd heeft. De tweede landstaal werd tijdens de masteropleiding duidelijk aan de kant gezet.

5.3.2.3. Geen taallessen

Het aantal oud-studenten dat in de masteropleiding geen enkel taallessen gevolgd heeft, is zoals hierboven vermeld, eerder verbazend. Deze 467 respondenten (63,5%) werden net zoals voor de bacheloropleiding ingedeeld volgens afstudeerjaar en faculteit, om te zien of er een bepaalde tendens zou zijn, waarbij het aantal respondenten zonder taallessen met de tijd zou stagneren of dalen.

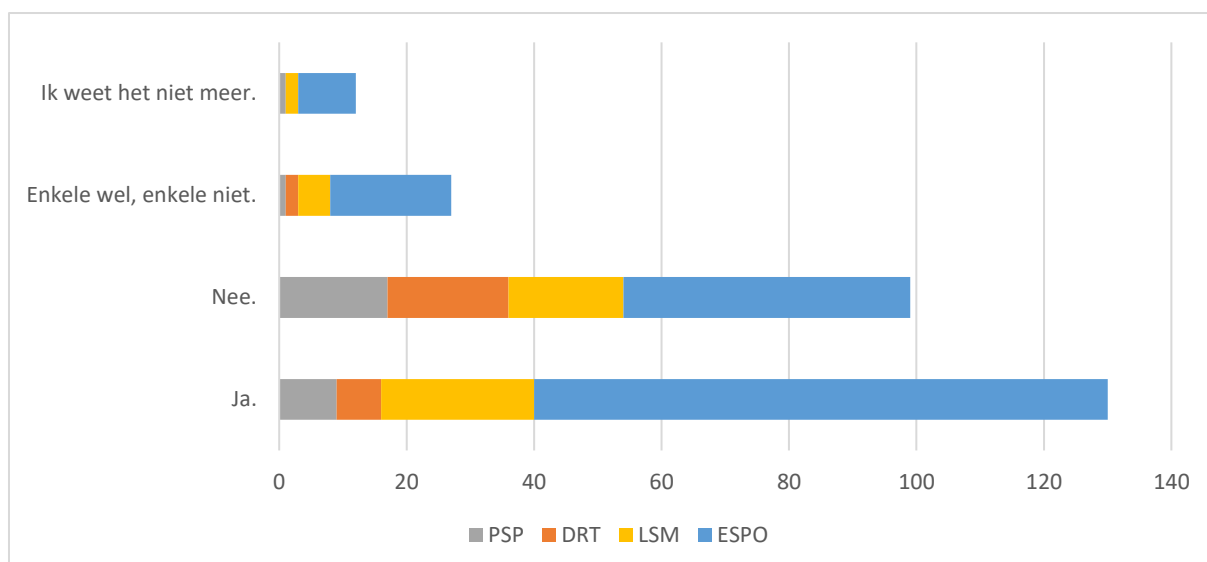

Figuur 15. Verdeling alumni zonder taallessen in masteropleiding (n=467)

In Figuur 15 toont aan dat deze aantallen, per faculteit, niet met de tijd daalt. Bij de faculteit psychologie (PSP) is er wel een tendens waarbij het aantal respondenten zonder taallessen stagneert in de loop van de tijd. Voor de drie andere faculteiten toont dit aantal geen significante verbetering naargelang het afstudeerjaar. De curven volgen hier echter de verdeling van respondenten die per afstudeerjaar en per faculteit aan de enquête deelgenomen hebben (cf. 5.1.2.3.).

5.3.2.4. Verplichte taallessen?

Respondenten die tijdens hun masteropleiding taallessen gevolgd hebben, werd zoals voor de bacheloropleiding ook voor de masteropleiding verder gevraagd of deze lessen verplicht waren in hun programma of niet. De vraag nam de vorm aan van een meerkeuzevraag met de volgende antwoordenopties: 'Ja.', 'Nee.', 'Enkele wel, enkele niet.' en 'Ik weet het niet meer'. De resultaten voor dezelfde vraag bij de bacheloropleidingen had aangetoond dat de meerderheid duidelijk verplichte taallessen gevolgd had. Figuur 16 geeft een overzicht aan van de resultaten voor de masteropleiding.

Figuur 16. Masteropleiding: taallessen verplicht? (n=268)

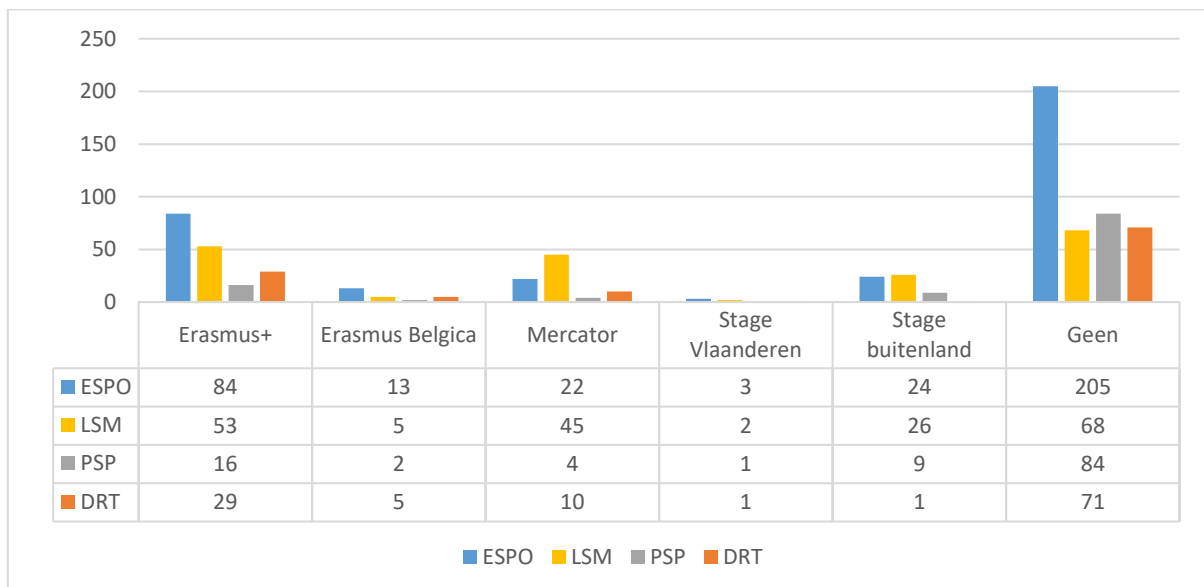
De meerderheid van respondenten heeft hier opnieuw taallessen gevolgd die verplicht waren in hun programma. Opmerkelijk is hier echter het aantal respondenten, voor elk van de vier faculteiten, dat taallessen gevolgd heeft uit eigen keuze. Voor de faculteiten psychologie (PSP) en rechten (DRT) ligt dit aantal respondenten zelfs hoger dan het aantal respondenten dat verplichte taallessen gevolgd heeft. Hoewel het aantal oud-studenten van deze twee faculteiten dat taallessen gevolgd heeft eerder laag is, is er een tendens waarbij de meerderheid zich blijkbaar bewust is van het nut van de taalbeheersing.

5.3.2.5. Discussie

In dit deel zal de talenopleiding op masterniveau samengevat worden. Eerst valt op dat het aantal respondenten die zaakvakken in vreemde talen gevolgd hebben (507, d.i. 69%), hoger ligt dan bij de bacheloropleiding (381, d.i. 51,8%). Als we deze resultaten van dichterbij bekijken, zien we echter dat het Engels, met 431 respondenten (58,6%), steeds de bovenhand krijgt, terwijl de tweede landstaal duidelijk aan de kant wordt gezet met slechts 43 respondenten (5,9%). Voor de taallessen blijft dit bovendien het geval, maar dan met een significant kleiner aantal respondenten: enkel 268 oud-studenten (36,5%) hebben taallessen gevolgd tijdens hun masteropleiding. De meerderheid heeft Engels gevolgd, terwijl Nederlands slechts 10% van deze respondenten heeft bijeengebracht. De 467 respondenten (63,5%) zonder taallessen op masterniveau zijn evenredig naar het totaal aantal respondenten verdeeld over de verschillende afstudeerjaren en faculteiten. De situatie laat echter geen verbetering zien in de loop van de tijd.

5.3.3. In het buitenland

Aan de universiteit krijgen studenten soms ook de mogelijkheid om in het kader van hun programma naar het buitenland te gaan. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren door tijdens enkele maanden op een buitenlandse universiteit te gaan studeren. Daar komen verschillende organisaties voor studenten aan bod: Erasmus Belgica, voor uitwisselingen binnen België, maar dan over de taalgrens heen, Erasmus+ uitwisselingen voor Europese landen, of de Mercator-uitwisselingen voor de rest van de wereld. Een tweede mogelijkheid om tijdens het universitaire programma naar het buitenland te gaan, is bijvoorbeeld door stage te lopen. Franstalige studenten kunnen in Vlaanderen of in het buitenland stage lopen. Deze vijf verschillende mogelijkheden laten studenten toe om binnen hun programma naar het buitenland (of in Vlaanderen) hun talenkennis op te frissen. Om een volledig beeld van de talenopleiding van de respondenten te krijgen, werd hen bijgevolg ook gevraagd of ze tijdens hun universitaire opleiding aan een of meerdere van deze activiteiten hebben deelgenomen. De resultaten op deze vraag zijn in Figuur 17 terug te vinden.

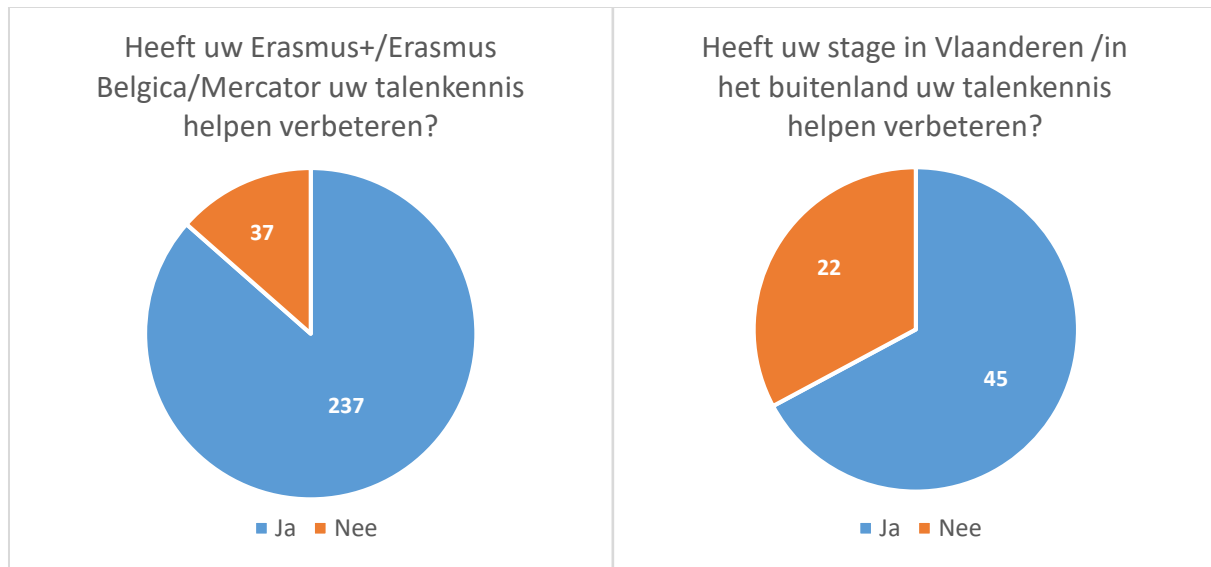

Figuur 17. Taalgerichte universitaire opleiding in het buitenland (n=735)

Minder dan de helft van de ondervraagde alumni, namelijk 307 van de 735 respondenten (41,8%), heeft aan deze activiteiten deelgenomen. Anders gezegd, 428 respondenten (58,2%) hebben noch een Erasmus+, Erasmus Belgica of Mercator-ervaring beleefd, noch stage in het buitenland of in Vlaanderen gelopen. Per faculteit komt dit cijfer neer op 61% van de respondenten uit ESPO, 40,2% van de respondenten uit LSM, 73,7% van de respondenten uit PSP en 61,2% van de respondenten uit DRT. Bij elke faculteit blijkt eerst het Erasmus het grootste aantal respondenten te bedragen, en de stage in Vlaanderen het laagst. Aan het Erasmus

Belgica en de stage in Vlaanderen heeft maar een kleine minderheid deelgenomen. Over het algemeen is het aantal respondenten dat aan een of meerdere van deze taalgerichte activiteiten heeft deelgenomen eerder laag.

Aan de 307 respondenten die wel aan een van deze activiteiten hebben deelgenomen, werd naargelang de activiteit (i.e. uitwisseling of stage) de volgende ja/nee-vraag (of -vragen) gesteld:

Figuur 18. Nut uitwisseling/stage in Vlaanderen/in het buitenland voor talenkennis (n=307)

Op deze twee vragen hebben de meeste respondenten (86,5% voor de uitwisselingen en 67,2% voor de stage) positief geantwoord. Het aantal negatieve antwoorden is voor beide vragen laag. Toch zijn de respondenten die ooit stage in het buitenland of in Vlaanderen hebben gelopen genuanceerder over de meerwaarde van deze ervaring voor hun talenkennis.

5.3.3.1.Discussie

Uit de vragen over de universitaire opleidingen in het buitenland kunnen er twee belangrijke conclusies worden getrokken. Ten eerste is het aantal respondenten die ooit op Erasmus+, Erasmus Belgica of nog Mercator gegaan is, eerder laag. Het aantal respondenten dat in het buitenland of in Vlaanderen stage is gaan lopen, is eveneens zeer laag. Wat deze ervaringen op het niveau van de talenkennis kunnen bijbrengen, is duidelijk: respondenten zijn het over het algemeen eens dat een uitwisseling en een stage in het buitenland of in Vlaanderen allebei geholpen hebben hun talenkennis te verbeteren. Het lage aantal deelnemende respondenten bij deze activiteiten, vooral bij de stages, is dus moeilijk te interpreteren, aangezien de meesten daar een meerwaarde aan hebben ervaren. Een verklaring zou kunnen zijn dat respondenten niet

altijd de mogelijkheid hebben gekregen om in hun programma naar het buitenland (of in Vlaanderen) op stage en/of op uitwisseling te gaan.

5.3.4. Algemeen

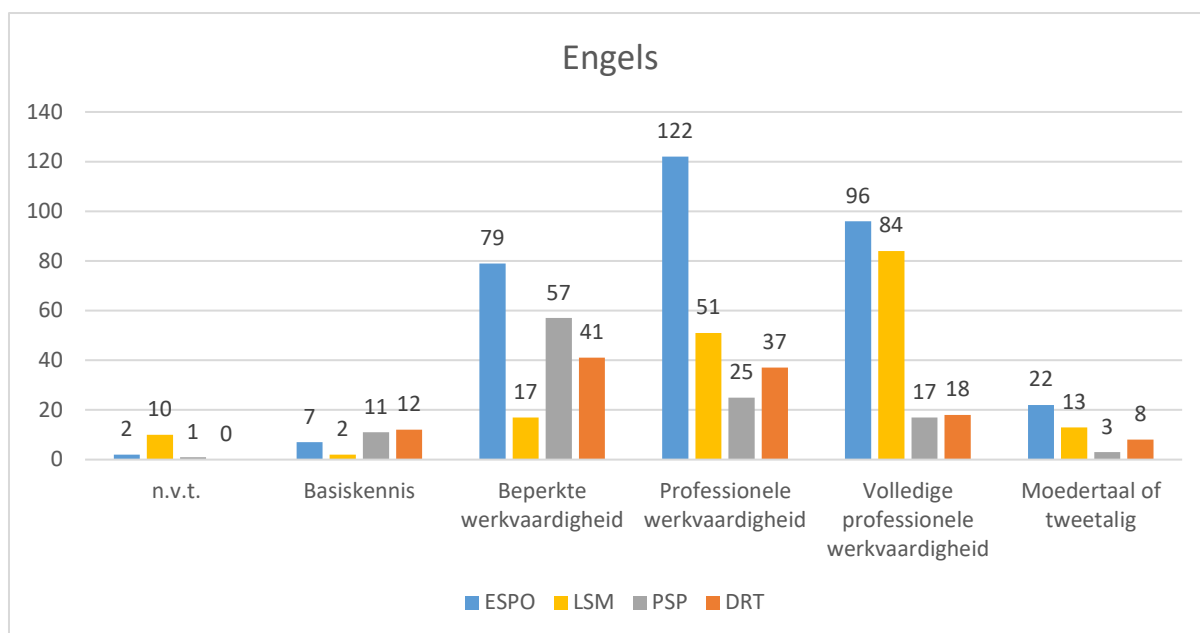
Het tweede deel van de enquête, over de talenopleiding, omvatte drie vragen. Een eerste vraag peilde naar het taalniveau van de alumni op het moment van hun diplomering op masterniveau. Bovendien werd hen gevraagd om hun mening over de universitaire talenopleiding weer te geven.

5.3.4.1. Zelfevaluatie taalniveau op moment van diplomering

Om het taalniveau van de alumni na hun universitaire opleiding te bepalen, werd hen gevraagd om voor verschillende talen, namelijk het Engels, het Nederlands, het Duits, het Spaans, het Italiaans, het Chinees en het Arabisch, hun beheersing zelf te evalueren. Daarvoor kregen respondenten voor elke vreemde taal een schaal van taalniveaus te zien: ‘basiskennis’, ‘beperkte werkvaardigheid’, ‘professionele werkvaardigheid’, ‘volledige professionele werkvaardigheid’, ‘moedertaal of tweetalig’, of nog ‘niet van toepassing’. Deze termen komen overigens rechtstreeks uit het professionele netwerk LinkedIn.

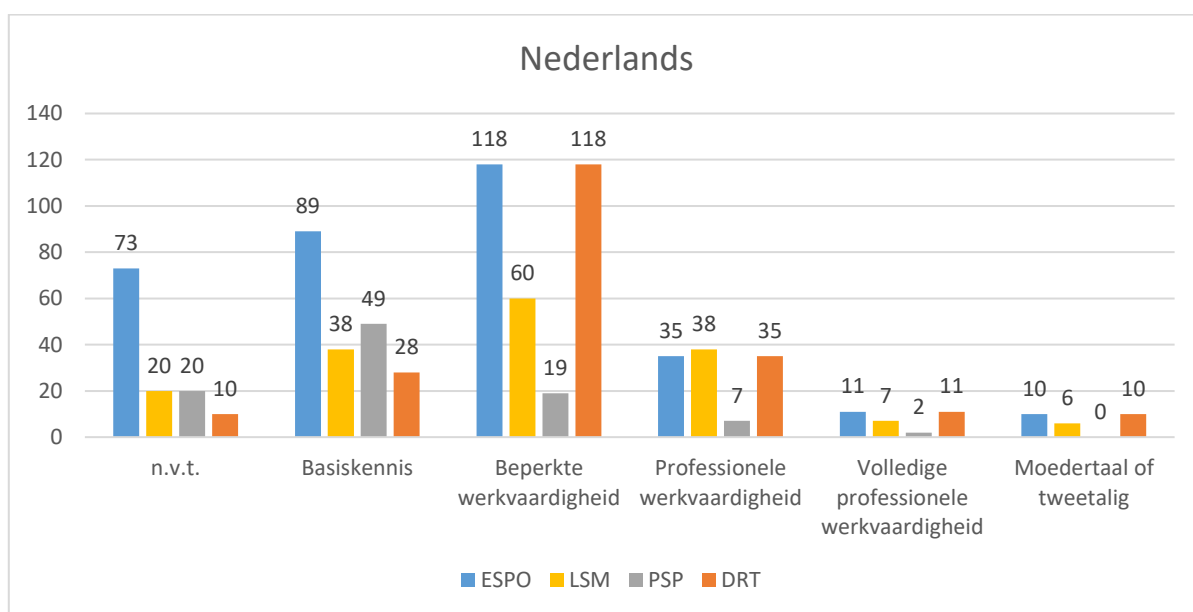
De meerderheid van de respondenten heeft voor de talen Duits, Spaans, Italiaans, Chinees en Arabisch ‘niet van toepassing’ aangeklikt. Daarom zullen deze talen buiten beschouwing worden gelaten voor verdere analyse. Een overzicht van het aantal respondenten per taal (Duits, Spaans, Italiaans, Chinees en Arabisch inbegrepen), per niveau en per faculteit is echter in Bijlage 3 terug te vinden.

Het aantal respondenten voor het Engels en het Nederlands lag in tegenstelling tot de andere vreemde talen, wel vrij laag. Voor elke van deze twee talen volgt hierna een analyse van het taalniveau van de respondenten per faculteit.

Figuur 19. Zelfevaluatie Engels op moment van diplomering (n=735)

Figuur 19 toont de verdeling van de respondenten over hun zelf geëvalueerd taalniveau Engels op het moment van diplomering op masterniveau. Opmerkelijk is dat de meerderheid van de respondenten over de taalniveaus ‘beperkte werkvaardigheid’, ‘professionele werkvaardigheid’ en ‘volledige professionele werkvaardigheid’ is verdeeld. Bij de faculteiten ESPO en LSM zeggen de respondenten zelf dat ze voor het Engels eerder over een professionele of nog over een volledige professionele werkvaardigheid beschikken. Respondenten uit de faculteiten DRT en PSP beschouwen hun taalkennis Engels echter als een beperkte werkvaardigheid en daarna als een professionele werkvaardigheid.

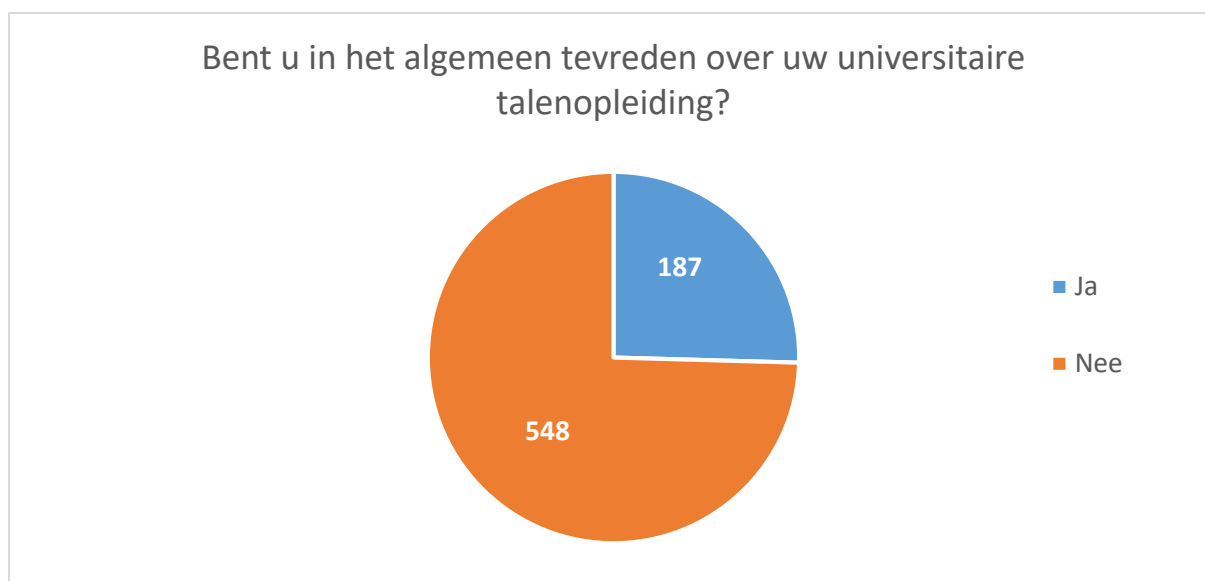
Figuur 20. Zelfevaluatie Nederlands op moment van diplomering (n=735)

Voor het Nederlands valt uit Figuur 20 af te leiden dat enkel de taalniveaus ‘volledige professionele werkvaardigheid’ en ‘moedertaal of tweetalig’ enkel door een minderheid werden aangegeven. De faculteiten ESPO en LSM tonen voor de tweede landstaal opnieuw een gelijkaardig beeld. Voor het Nederlands beschouwen respondenten uit deze faculteiten dat ze over een beperkte werkvaardigheid beschikken. In de tweede en derde plaats komen respectievelijk de taalniveaus ‘basiskennis’ en professionele werkvaardigheid. Respondenten uit de faculteit DRT zijn het over het algemeen eens dat ze voor het Nederlands, op het moment van diplomering, over een beperkte professionele werkvaardigheid beschikten. Bij de faculteit PSP beoordelen de respondenten hun taalniveau Nederlands op het moment van diplomering merendeels als niet meer dan een basiskennis. Opvallend is ten slotte het aantal respondenten dat voor de vier doelfaculteiten de antwoordoptie ‘niet van toepassing’ heeft aangegeven. Deze resultaten komen neer op 21,7% van de respondenten uit ESPO, 11,8% uit LSM, 17,5% uit PSP en 8,6% uit DRT. Deze respondenten hadden toentertijd blijkbaar geen kennis van de tweede landstaal.

In vergelijking met het Engels, waarvoor respondenten op het moment van diplomering al over een beperkte werkvaardigheid, professionele werkvaardigheid of nog volledige professionele werkvaardigheid beweren te beschikken, tonen de resultaten voor het Nederlands een ander beeld aan. De meerderheid van de respondenten heeft voor de tweede landstaal enkel de drie laagste niveaus aangeduid, namelijk niet van toepassing (i.e. geen kennis), een basiskennis of een beperkte werkvaardigheid.

5.3.4.2. Algemene tevredenheid over universitaire talenopleiding

Een ja/nee-vraag was verder bedoeld om de algemene tevredenheid van de respondenten over hun universitaire talenopleiding te bepalen. In Figuur 21 valt de mening van de respondenten over hun universitaire talenopleiding te zien.

Figuur 21. Tevredenheid over universitaire talenopleiding (n=735)

Drie vierde van de respondenten (548, d.i. 74,6%) is niet tevreden over zijn universitaire talenopleiding. In Tabel 14 is de verdeling van de antwoorden voor elke faculteit terug te vinden.

Faculteit	Ja		Nee		TOTAAL
	n	%	n	%	n
ESPO	80	23,8	256	76,2	336
LSM	47	27,8	122	72,2	169
PSP	41	36	73	64	114
DRT	19	16,4	97	83,6	116

Tabel 14. Tevredenheid universitaire talenopleiding per faculteit (n=735)

Een analyse van de resultaten per faculteit toont eerst aan dat meer dan 60% van de respondenten uit elk van de vier faculteiten teleurgesteld is over zijn universitaire talenopleiding. De faculteit PSP toont het hoogste percentage tevreden respondenten, maar dat percentage ligt wel onder de 50%, namelijk 36%. Bij de faculteit DRT is de situatie het meest kritisch, met enkel 16,4% van tevredenheid. De faculteiten ESPO en LSM vertonen gelijkaardige cijfers, met respectief 76,2% en 72,2% teleurstelling. Deze resultaten zijn op het eerste gezicht markant en vragen naar opheldering.

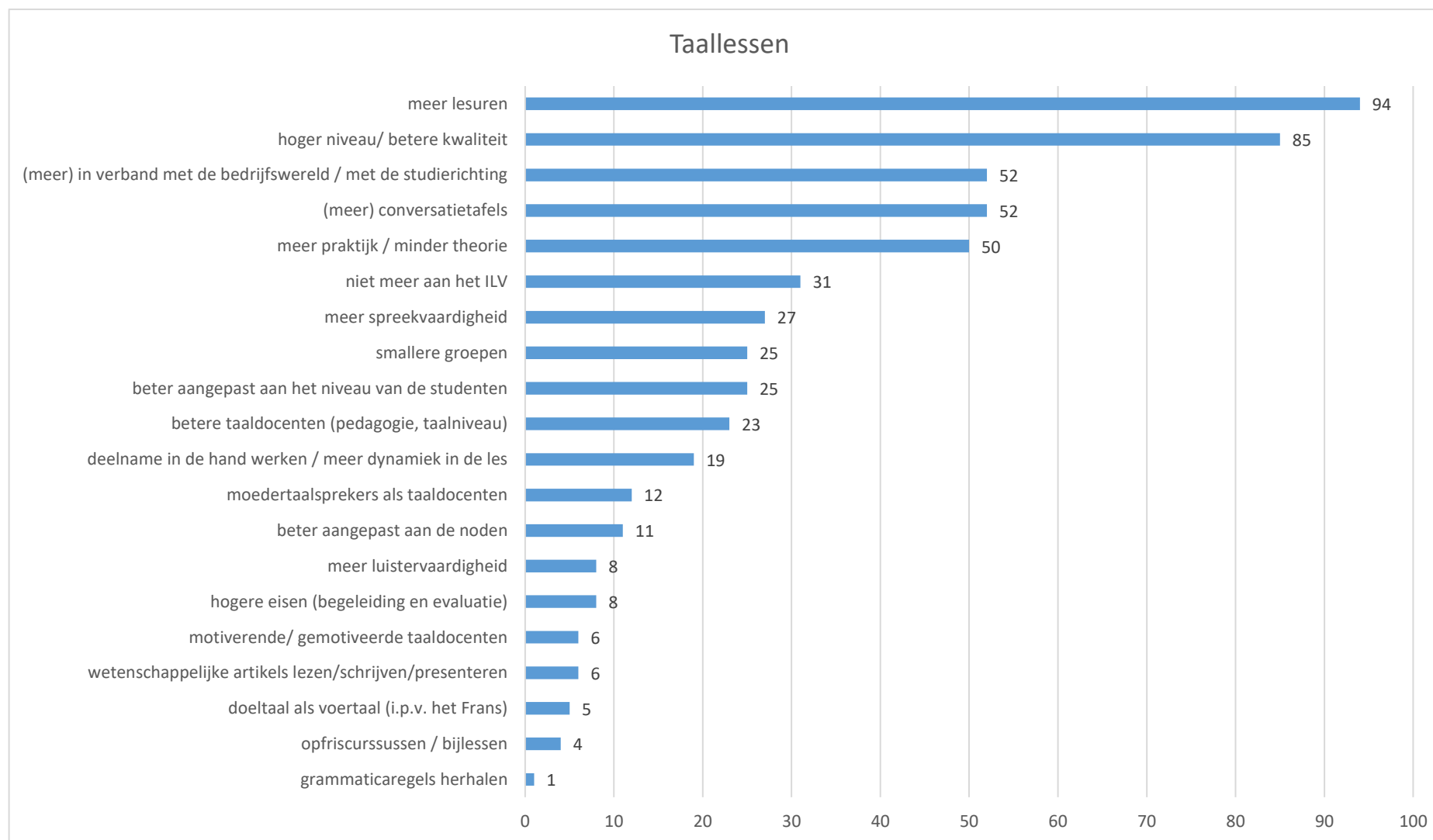
Deze vraag mikte op de tevredenheid voor de algemene talenopleiding aan de universiteit en liet niet toe om een onderscheid te maken voor verschillende talen. Resultaten op volgende vragen hebben nochtans aangetoond dat bepaalde respondenten een genuanceerdere mening hadden over hun opleiding in het Engels en hun opleiding in het Nederlands.

5.3.4.3. Aanbevelingen voor een betere talenopleiding

De respondenten die op de vorige vraag negatief antwoordden, kregen een tweede vraag, die als volgt luidde: ‘Wat zou volgens u hebben geholpen om uw talenkennis, tijdens de universitaire opleiding te verbeteren?’ Deze vraag was een open vraag en liet respondenten bijgevolg toe om hun mening en aanbevelingen op een vrije manier uitdrukken. De 548 respondenten die op de vorige vraag ‘nee’ hebben geantwoord, hebben bijgevolg hun mening door deze open vraag moeten verklaren zonder vaste antwoordopties te zien. Sommige respondenten hebben ‘nee’ geantwoord op de eerste vraag, maar geen commentaar geschreven bij de tweede (verplichte) vraag, door ‘/’ of ‘Ik weet het niet.’ of nog een spatie aan te vullen.

De antwoorden op deze vraag werden één voor één geanalyseerd. Voor elk aandachtspunt werd een bepaalde code toegekend. De verschillende codes werden uiteindelijk ingedeeld in twee verschillende categorieën, namelijk de aandachtspunten voor de taallessen en de aandachtspunten voor het algemene programma. Overzichtelijkheidshalve werden sommige aandachtspunten dus samengekoppeld.

Figuur 22 toont de verdeling van respondenten over aanbevelingen die ze ten opzichte van de taallessen hebben aangegeven. Daarnaast volgt een bespreking van de resultaten, indien relevant geïllustreerd aan de hand van citaten rechtstreeks uit de antwoorden van de respondenten.

Figuur 22. Aanbevelingen universitaire talenopleiding: taallessen (n=548)

In topositie komt het aandachtspunt van 94 respondenten die meer lesuren aanbevelen. Daarnaast volgt een tweede aanbeveling waarbij 85 respondenten taallessen van een hoger niveau en/of van een betere kwaliteit vragen.

Illustratie:

- ✓ *'(...) Le niveau (surtout en Néerlandais) est extrêmement bas. J'étais dans le plus haut groupe et je n'ai rien appris.'* (sic) ID 363 (ESPO)
- ✓ *'Des cours dignes de ce nom... Niveau très bas à l'ILV, cours de faible qualité, c'est vraiment très dommage de ne pas proposer une formation en langues solide dans cette orientation.'* ID 783 (LSM)
- ✓ *'Le cours d'anglais donné à l'université dans le cadres de la formation en psychologie ont commencé à un niveau bien inférieur au niveau de compétences en langue anglaises que j'avais déjà acquis en secondaire. (...)'* (sic) ID 1003 (PSP)
- ✓ *'Beaucoup plus de cours de langues, et d'un plus haut niveau. Ma connaissance des langues en fin de Master n'est en rien due à la formation donnée par l'UCL ou les FUNDP. Celle-ci est tout bonnement catastrophique.'* ID 5833 (DRT)

Daarnaast komen nog drie aandachtspunten die in gelijkmatige hoeveelheid opgesomd werden. 52 respondenten willen taallessen (meer) in verband met de bedrijfswereld en de studierichting. 52 respondenten vragen om meer conversatietafels en 50 respondenten willen minder theorie en bijgevolg meer praktijk.

Illustratie:

- ✓ *'Programme des cours de langue encore plus en adéquation avec les études poursuivies.'* ID 9513 (ESPO)
- ✓ *'Avoir des cours de langue axés sur la pratique professionnelle (...)'* ID 893 (ESPO)
- ✓ *'Les cours d'anglais et ndls en master à l'UCL MONS s'étaient détériorés. Des matières trop "basiques" étaient enseignées comme l'écriture de mail ou des présentation de hobby. Manque d'approfondissent de voc lié au monde professionnel.'* (sic) ID 4023 (LSM)
- ✓ *'Des cours plus pratiques, en lien avec le métier, plus proches de la réalité!'* ID 6613 (PSP)
- ✓ *'Des cours d'une meilleure qualité. L'ensemble de mes cours de BAC étaient soit des cours très passifs du pure restitution (vocabulaire, grammaire et autres). Les cours de Master étaient quant à eux d'un niveau tellement bas que s'en était affligeant. Aucune*

évolution du niveau dans les cours de langues par rapport aux cours de secondaires voir même une régression. Il faudrait pratiquer d'avantage la langue de manière active et réaliste par rapport aux exigences professionnelles qui nous sont demander à la sortie de nos études. ' (sic) ID 7413 (DRT)

- ✓ *'(...) une formation plus ancrée sur le métier - moins "classique" et "théorique". Pas assez de pratique. Niveau pas suffisant. Très clairement.* ' ID 8043 (ESPO)
- ✓ *'Classes plus réduites, application plus concrète, plus appuyer sur l'expression orale et la conversation. Thèmes plus orientés sur la filière d'études et moins sur les thèmes basiques tout le temps traités.* ' (sic) ID 773 (ESPO)

Een tweede laag aandachtspunten hebben 25 à 31 respondenten aangeduid. Om te beginnen hebben 31 respondenten expliciet vermeld dat taallessen niet meer aan het Instituut voor Levende Talen (ILV) van de UCL zouden moeten gebeuren (vb. *'(...) Exit l'ILV!'* ID 803 (DRT) of nog *'ilv = pourri'* ID 2723 (ESPO)). Verder vragen 27 alumni om meer spreekvaardigheid tijdens de taallessen (vb. *'(...) Axer davantage les cours sur l'expression orale.'* ID 8453 (PSP)). Dit aandachtspunt is in overeenstemming met het vooraf geciteerde aandachtspunt 'meer conversatietafels' en benadrukt opnieuw de behoefte aan mondelinge taalvaardigheid. Dit komt overigens overeen met de bevindingen van Van Mensel en Mettewie (2008). 25 respondenten vinden dat taallessen in smallere groepen zouden moeten gebeuren. 25 respondenten hebben liefst taallessen die beter aangepast aan het niveau van de studenten zouden moeten zijn.

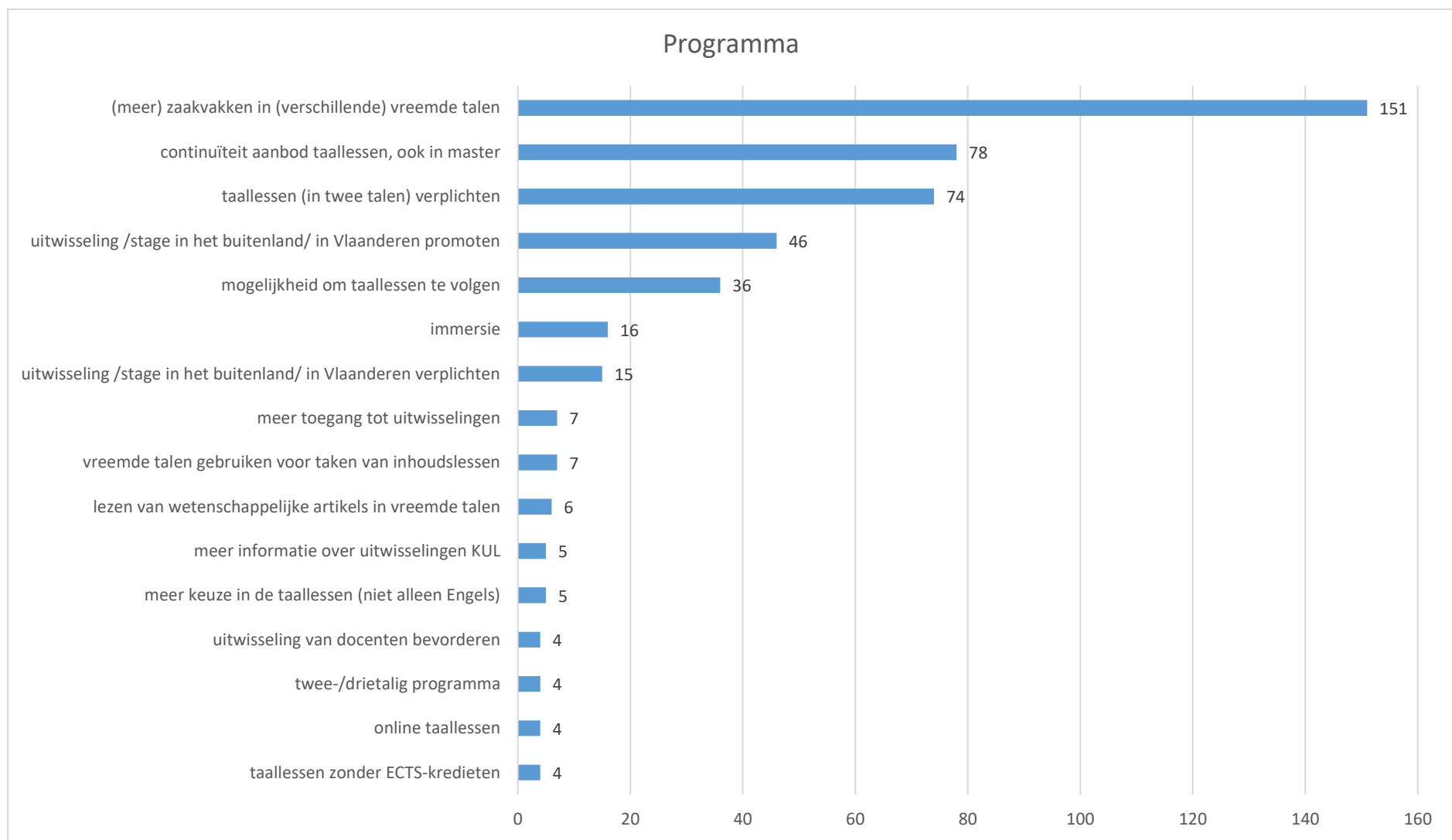
De volgende aandachtspunten hadden betrekking op de taaldocenten. 23 respondenten vragen om betere taaldocenten en bedoelen hiermee het taalniveau en /of de pedagogie van de docenten. Deze taaldocenten zouden daarnaast volgens 19 respondenten meer dynamiek in de les moeten brengen en de deelname in de hand moeten werken. Bovendien vinden 13 respondenten dat taaldocenten moedertaalsprekers van de doeltaal zouden moeten zijn. In Verder zijn er nog 6 respondenten die om gemotiveerdere taaldocenten vragen en om taaldocenten die studenten ook meer zouden moeten motiveren. 5 respondenten zetten bovendien de nadruk op het feit dat taallessen niet in het Frans zouden moeten gebeuren.

Illustratie:

- ✓ *'Des profs plus compétents'* ID 5173 (ESPO)
- ✓ *'(...) des profs plus compétents qui ne rabaissent pas les étudiants à la vue de leurs difficultés.'* ID 6643 (PSP)

- ✓ *‘Une meilleure pédagogie, des professeurs plus motivants’* ID 8903 (LSM)
- ✓ *‘Les profs ne sont pas des "native speakers", je trouve que cela pose un problème. Le cours est surtout donné en Français, alors qu'un cours donné dans la langue permet d'apprendre beaucoup plus rapidement.’* ID 363 (ESPO)
- ✓ *‘Suivre un cours en anglais donner par un natif qui parle aussi tres bien le francais . J ai eu des cours donnees en francais par des non natif francophone d une part tres difficile a comprendre (accent et grammaire mauvaise) et d autre part il y a des concepts avec lesquels on ne rigole pas et il faut s assurer qu ils sont bien compris et non explique comme une vache espagnole.’* (sic) ID 5883 (PSP)
- ✓ *‘(...) Peut-être des cours donnés par des professionnels qui sont natifs de la langue étrangère au lieu des professeurs de l'ILV..’* ID 9033 (DRT)
- ✓ *‘(...) Des profs plus motivés et avec des méthodes d'enseignement modernes à l'ilv.’* ID 4353 (ESPO)

Ten slotte komen de aandachtspunten van 11 respondenten die om taallessen vragen die beter aangepast zijn aan de noden, gevolgd door 8 respondenten die hogere eisen vragen en 8 respondenten die meer luistervaardigheid aanbevelen. 6 respondenten stellen voor om tijdens de taallessen aandacht te besteden aan het lezen, schrijven en/of presenteren van wetenschappelijke artikels. 4 studenten vragen om opfriscursussen en/of bijlessen. Dit komt overeen met het bovengenoemde aandachtspunt om taallessen te geven die meer aangepast zijn aan het niveau van de studenten. Een laatste respondent legt de nadruk op de herhaling van de grammaticaregels.

Figuur 23. Aanbevelingen universitaire talenopleiding: programma (n=548)

Figuur 23 toont de verschillende aandachtspunten die volgens respondenten voor een betere talenopleiding zouden kunnen zorgen. In topospositie komt de aanbeveling van 151 respondenten die graag (meer) zaakvakken in (verschillende) vreemde talen zouden hebben gevolgd. Dit aandachtspunt bevat zowel respondenten die specifiek naar het Engels en/of naar het Nederlands hebben verwezen, als respondenten die algemener naar zaakvakken in vreemde talen hebben verwezen. 9 van deze respondenten hebben de nadruk gelegd op het feit dat deze zaakvakken in vreemde talen (ook) in de master zouden moeten plaatsvinden.

Illustratie:

- ✓ *‘Des cours plus poussés, une fréquence plus régulière, des cours de matières diverses donnés en langue étrangère’* ID 4493 (ESPO)
- ✓ *‘Des cours de droit disponibles en d'autres langues que le français. Seulement une option en master droit était disponible en enseignement mixte français/néerlandais.’* ID 4753 (DRT)
- ✓ *‘Beaucoup plus de cours dans les langues étrangères. Pas des cours de langues en soi, mais des cours comme "économie" ou "comptabilité" en néerlandais, espagnol, etc...’* ID 5163 (LSM)
- ✓ *‘30% des cours en français, 30% des cours en anglais, 30% des cours en néerlandais’* ID 7683 (LSM)
- ✓ *‘Plus de cours donné dans une autre langue’* (sic) ID 6203 (PSP)
- ✓ *‘- plus de cours dans d'autres langues (le néerlandais est complètement oublié!)’* ID 6353 (ESPO)
- ✓ *‘Plus de cours en NL et Anglais et plus de cours de NL et Anglais. C'est scandaleux que tout le monde ne sorte pas trilingue de l'unif quand je vois à quel point les langues ont été déterminantes dans ma recherche d'emploi.’* (sic) ID 7733 (LSM)
- ✓ *‘Maintient du néerlandais, cours d'anglais moins scolaires (formation à l'écriture d'articles scientifiques en anglais, présentations orales en anglais, etc.), plus de cours donnés en anglais,’*(sic) ID 9413 (PSP)
- ✓ *‘Cours en anglais dès le bac 1 (en commençant avec un seul cours, autre que le cours d'anglais en lui-même), peut-être qu'en master il serait plus facile de comprendre les cours donnés en anglais, cela nous permettant aussi d'être plus à l'aise dans notre profession au niveau du vocabulaire’* ID 9583 (PSP)

Vervolgens vragen 78 respondenten om meer continuïteit in de universitaire talenopleiding. Respondenten wijzen hier met de vinger op taallessen die soms niet verplicht zijn, soms niet meer mogelijk te volgen zijn en vragen naar een doorlopende leerlijn tot in de master.

Illustratie:

- ✓ *‘Avoir des cours de neerlandais dès le BAC1 et ce jusqu'à la fin du master. (...)’* (sic) ID 413 (ESPO)
- ✓ *‘une formation étalée sur l'ensemble du master/bac (...)’* ID 583 (DRT)
- ✓ *‘Cours de langues également en bac 3 et durant le master’* ID 2363 (LSM)
- ✓ *‘Aucun cours de langues n'étaient dispensés pendant le master ingénieur de gestion.’* (sic) ID 3113 (LSM)
- ✓ *‘En communication, les langues de vraiment être obligatoires. Lors de mon Master, on avait un cours de langue en deuxième année et le choix entre anglais ou néerlandais... au second quadrimestre. Selon moi, au vu de la finalité, les langues auraient dû constituer une plus grande part de crédit’* (sic) ID 3603 (ESPO)
- ✓ *‘L'accent est mis sur l'anglais, mais peu sur les autres langues. J'aurais aimé avoir la possibilité de prendre des cours de langue supplémentaires en master (pour les langues autres que anglais, plus pratiquées depuis le bac et donc "oubliées" au moment de l'entrée sur le marché de l'emploi), possibilité de cours en néerlandais ou en allemand, ..’* ID 4123 (LSM)
- ✓ *‘Avoir beaucoup plus de cours de langues et ce dans chaque année de Bac et de Master. J'en ai eu des cours de néerlandais qu'en première bac (et encore, que le second quadri) car j'avais réussi trop bien l'examen pour vérifier le niveau... dommage, j'ai du coup perdu tout mon néerlandais a présent!’* (sic) ID 5033 (ESPO)
- ✓ *‘(...) Cours de néerlandais obligatoire durant le Bac et le master’* (sic) ID 7993 (PSP)
- ✓ *‘Avoir une régularité dans les cours de langue. Au lieu de ça, les cours se résument à NDLS pendant 1 quadri et un autre un an après et pas 2 mois comme en humanités. Les langues sont quelque chose à pratiquer de manière régulière et le Néerlandais fait partie des langues moins faciles à étudier par soi-même, contrairement à l'Anglais’* (sic) ID 2193 (ESPO)

Verder bevelen 74 respondenten aan om taallessen te verplichten. Onder deze respondenten heeft de helft nog specifieker verwezen naar taallessen in twee talen te

verplichten. Het Nederlands kwam hierbij vaak als aandachtspunt, zoals blijkt uit in de volgende uittreksels.

Illustratie:

- ✓ *'Le Neerlandais messieurs. C'est le nerf de la guerre pour un futur manager! Donnez des cours d'anglais et de neerlandais obligatoire en bac 1,2 et 3. Quelqu'un parlant la langue trouvera toujours un job'* (sic) ID 7473 (LSM)
- ✓ *'avoir du néerlandais obligatoire en bac 1. (...)'* ID 7573 (ESPO)
- ✓ *'Ajouter des cours de néerlandais obligatoire.'* (sic) ID 7773 (ESPO)
- ✓ *'davantage de cours en anglais et de cours de néerlandais imposés dans le cursus'* ID 7793 (ESPO)
- ✓ *'(...) Cours de néerlandais obligatoire durant le Bac et le master'* (sic) ID 7993 (PSP)
- ✓ *'l'obligation en Communication de suivre des cours de langues intensifs, et surtout des cours de communication d'entreprise donnés dans une autre langue, de façon obligatoire pour tous les étudiants! C'est honteux de "proposer" à un futur communicant de ne s'intéresser que de loin au néerlandais, donné par des francophones, donc mauvais... Bonjour la réputation des wallons, et malheureusement le système d'enseignement dès les primaires, en est entièrement responsable! On n'apprend plus à 22 ans, comme on a l'opportunité de le faire quand on en a 10 !'* (sic) ID 8003 (ESPO)
- ✓ *'cours obligatoire de néerlandais et anglais pendant les 5 années'* (sic) ID 8233 (PSP)
- ✓ *'Des cours de néerlandais me semblent indispensables, surtout pour mon master qui était en journalisme.'* ID 8353 (ESPO)
- ✓ *'Maintenir les cours obligatoires en 3e bac et Master (ou au moins des tables de conversation), le néerlandais est beaucoup trop délaissé (pourtant essentiel en Belgique pour trouver un job) (...)'* ID 1613 (LSM)

Een andere aanbeveling werd aangehaald door 36 respondenten. Deze respondenten zouden tijdens hun universitair programma de mogelijkheid niet gekregen hebben om taallessen te volgen. Deze mogelijkheid is volgens hen een eerste stap naar de verbetering van de universitaire talenopleiding.

Daarnaast hebben andere respondenten de nadruk gelegd op de uitwisselingen en stages in het buitenland en in Vlaanderen. 46 afgestudeerden denken dat deze taalgerichte activiteiten in het programma gepromoot moeten worden, terwijl 15 respondenten deze activiteiten zouden verplichten. 5 studenten zouden graag meer informatie over de uitwisselingen aan de KUL

hebben gekregen en 7 respondenten vragen om een grotere toegang tot deze uitwisselingen en stages. 16 oud-studenten willen meer immersie in het programma.

Bovendien bevelen 5 respondenten aan om meer keuze te hebben in het aanbod aan taallessen. Hiermee bedoelen ze om naast taallessen Engelse ook taallessen Nederlandse in het programma te hebben. 4 respondenten stellen voor om de uitwisseling van docenten bij zaakvakken te promoten, opdat lessen af en toe in een vreemde taal zouden worden gegeven. 4 respondenten zouden graag een verplicht twee- of drietalig programma hebben gevolgd. 4 respondenten stellen voor om online universitaire taallessen te kunnen volgen en 4 respondenten zouden graag taallessen buiten hun programma (zonder studiepunten) hebben gevolgd. De categorie 'andere' bevat 8 respondenten die als aandachtspunten hebben aangehaald: langere uitwisselingen aanbieden, lezingen in het buitenland moeten bijwonen, meerdere talen mogen volgen, taallessen niet in plaats van een andere belangrijke module in het programma moeten kiezen, taallessen niet meer tijdens de middagpauze hebben, of nog studiepunten toekennen aan de zelfstudie van een taal.

De Figuren 22 en 23 tonen dus verschillende aanbevelingen en aandachtspunten van respondenten die allemaal ontevreden waren over hun universitaire talenopleiding. Naast deze respondenten waren er ook respondenten zelf toekennen dat ze hier schuldig aan zijn. Zo wijzen in totaal 10 respondenten met de vinger naar zichzelf als ze gevraagd worden wat er in de universitaire talenopleiding beter zou kunnen. Vier respondenten bevelen aan om studenten naar de behoefte aan talenkennis te sensibiliseren, twee respondenten zeggen dat hun eigen persoonlijke betrokkenheid een rol heeft gespeeld, en vier respondenten beweren dat de talenopleiding niet de rol van de universiteit is.

5.3.4.4. Discussie

Als respondenten hun taalniveau op het moment van diplomering moeten aangeven, tonen de resultaten aan dat de taalbeheersing Engels bij de meeste bevredigend is. Voor het Nederlands liggen de resultaten anders: gemiddeld beschikt per faculteit 15% van de respondenten over geen enkele kennis van het Nederlands. De faculteit ESPO bereikt zelfs een hoogtepunt met 21% van de respondenten die geen kennis van het Nederlands hebben. De meeste respondenten uit de vier faculteiten beschikken over een beperkte professionele werkvaardigheid. De faculteit PSP toont de slechtste resultaten, met een meerderheid van de respondenten die van zichzelf zegt dat ze over een basiskennis van het Nederlands beschikt.

Respondenten kregen daarna de vraag te zien of ze algemeen tevreden waren over hun universitaire talenopleiding. De resultaten zijn hier zorgwekkend: 75% van de respondenten is niet tevreden over zijn universitaire talenopleiding. Voor elke faculteit apart genomen komen de resultaten neer op minstens 60% van de respondenten die teleurgesteld zijn. De faculteit PSP toont het hoogste percentage tevredenheid, met slechts 36%. De faculteit DRT toont het hoogste aantal teleurstelling, met 83,6% teleurstelling. Deze resultaten vragen om uitleg.

De bijkomende vraag ‘Wat zou tijdens de universitaire opleiding hebben geholpen uw talenkennis te verbeteren?’ heeft de ontevreden respondenten vrij aan het woord gelaten. Hun aanbevelingen en aandachtspunten om de universitaire talenopleiding aan te passen, werden in twee categorieën ingedeeld, namelijk aandacht voor de taallessen, en aandacht voor het programma. In de top vijf van de antwoorden rond de taallessen komen ‘meer lesuren’, ‘hoger niveau/betere kwaliteit’, ‘(meer) in verband met de bedrijfswereld/ de studierichting’, ‘meer conversatietafels’ en ‘minder theorie/meer praktijk’. In de top vijf van de antwoorden rond het universitair programma komen ‘(meer) zaakvakken in (verschillende) vreemde talen’, ‘continuïteit in het aanbod aan taallessen, ook in de masteropleiding’, ‘taallessen (in twee talen) verplichten’, ‘uitwisseling/stage in het buitenland/in Vlaanderen promoten’ en ‘mogelijkheid om taallessen te volgen’.

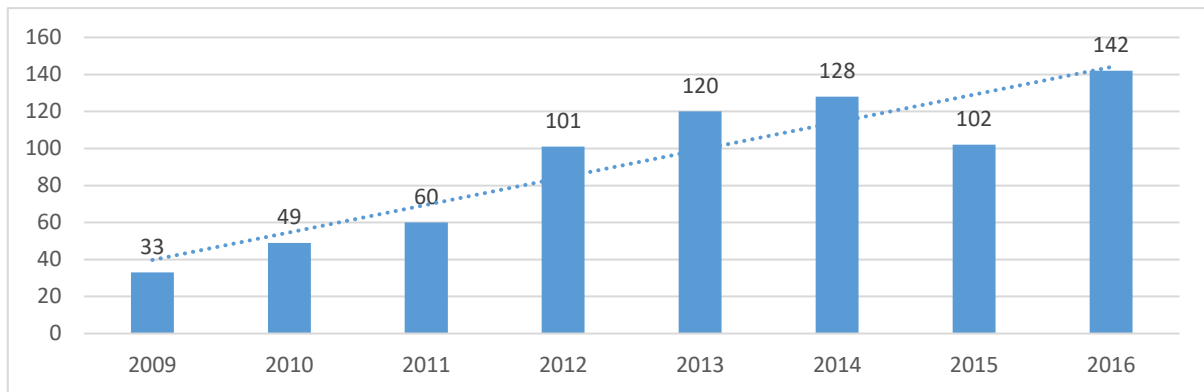
Uit deze drie vragen valt duidelijk te zien dat de universitaire talenopleiding niet afgestemd was op de verwachtingen van de respondenten. Oud-studenten vragen naar meer taallessen, meer lesuren, soms alleen om de mogelijkheid om taallessen te volgen, om elk jaar taallessen te hebben en om de talenopleiding zelfs uit te breiden tot de zaakvakken. Alumni blijken zich ervan bewust dat talenkennis nuttig is en hebben een rijke feedback over de universitaire talenopleiding gegeven. Opvallend is verder de vraag van respondenten om taallessen én zaakvakken in verschillende vreemde talen te volgen. Het Nederlands kwam bij de antwoorden vaak te voorschijn (zie illustraties) en komt overeen met het laag zelf geëvalueerd taalniveau in het Nederlands dat respondenten op het moment van diplomering aangeven.

Het volgende deel van deze masterscriptie zal focussen op de situatie van de respondenten ten opzichte van de werkgelegenheid, om daar de behoefte aan en het effectief gebruik van vreemde talen te onderzoeken.

5.4. Huidige situatie m.b.t. de werkgelegenheid

5.4.1. Afstudeerjaar

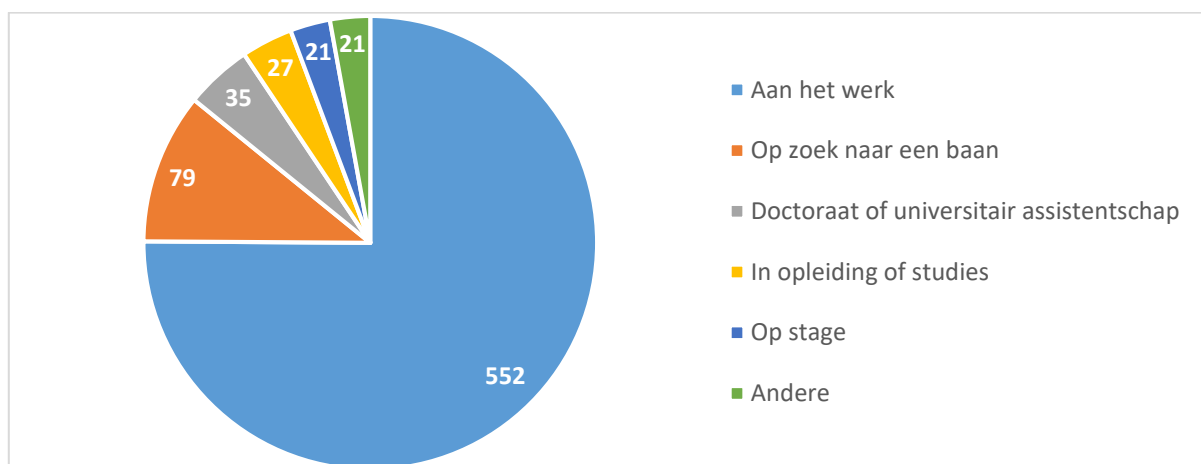
Figuur 24 is een herinnering van de verspreiding van de respondenten over de afstudeerjaren. In Figuur 4 op p.29 (5.1.2.3.), was deze verdeling per faculteit gepresenteerd.

Figuur 24. Afstudeerjaar (n=735)

5.4.2. Huidige situatie

Figuur 25 toont de verdeling van de respondenten over de verschillende situaties waarin ze zich op het moment van deelname aan de enquête bevonden. Respondenten konden slechts één antwoordoptie kiezen, waardoor sommigen die wel aan het werk waren, maar daarnaast ook bezig waren met studie, bijvoorbeeld, voor de categorie ‘andere’ hebben moeten kiezen. De categorie ‘andere’ zal verder in de bespreking van Figuur 25 uiteengezet worden.

Figuur 25. Huidige situatie ten opzichte van de werkgelegenheid (n=735)

Drie vierde van de respondenten, namelijk 552 op 735 (75,1%), zijn (op het moment van deelname aan de enquête) aan het werk. Daarenboven zijn er nog 35 (4,8%) die bezig zijn met een doctoraat en/of een universitair assistentschap en die bijgevolg ook actief op de werkvloer

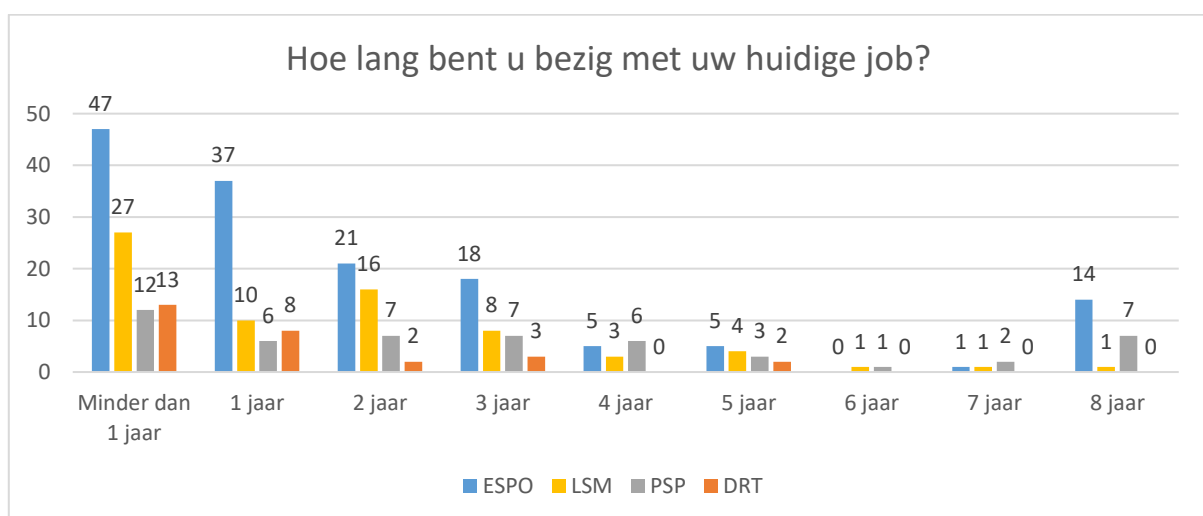
zijn. Daarnaast zijn 79 respondenten (10,7%) steeds op zoek naar een baan, 27 (3,7%) studeren verder en 21 (2,9%) lopen stage.

De 21 respondenten die de categorie ‘andere’ hebben aangetikt, hebben verschillende profielen: 3 zijn in invaliditeit, 2 zijn op tussenjaar, 1 wacht op een werkvergunning, 1 begon op het moment van deelname binnenkort aan zijn nieuwe job, 1 is op stage, 2 zijn bezig met de oprichting van een bedrijf, 4 zijn zelfstandig, 1 is zelfstandig én doet aan vrijwilligerswerk, 2 doen aan vrijwilligerswerk, 3 combineren hun baan met stages en/of opleidingen. Deze 21 respondenten kregen spijtig genoeg geen verdere vraag, ook al hebben ze bijvoorbeeld ‘zelfstandig’ bij het commentaar aangegeven. Bovendien kregen de 35 respondenten die aan een doctoraat bezig zijn ook geen verdere vraag rond de zoektocht naar een baan, hun huidige job of nog hun vreemdetalengebruik op het werk.

5.4.3. Aan het werk

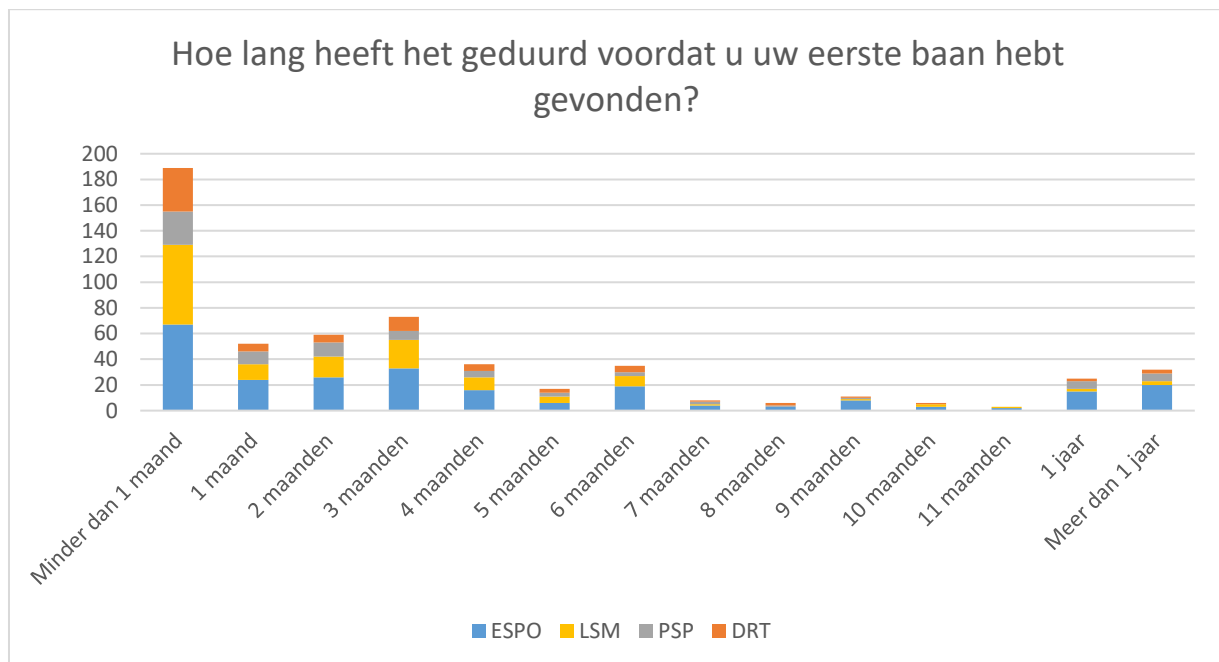
Zoals aangegeven in Figuur 25, zijn 552 respondenten aan het werk. Deze respondenten werden bijgevolg specifiek geteld om de omstandigheden van hun baan beter te bepalen. Eerst en vooral werden deze respondenten algemene vragen gesteld over hun eerste en/of huidige baan.

Uit de vragen rond de baan van de respondenten kan er eerst afgeleid worden dat de huidige job voor 254 respondenten (34,6%) de eerste job is, terwijl dat voor 298 respondenten (40,5%) niet het geval is. Verder werd aan deze 298 respondenten gevraagd hoe lang ze bij hun huidige job aan het werk waren. De resultaten voor deze vraag zijn in Figuur 26 per faculteit terug te vinden.

Figuur 26. Duur aan het werk in huidige baan (n=298)

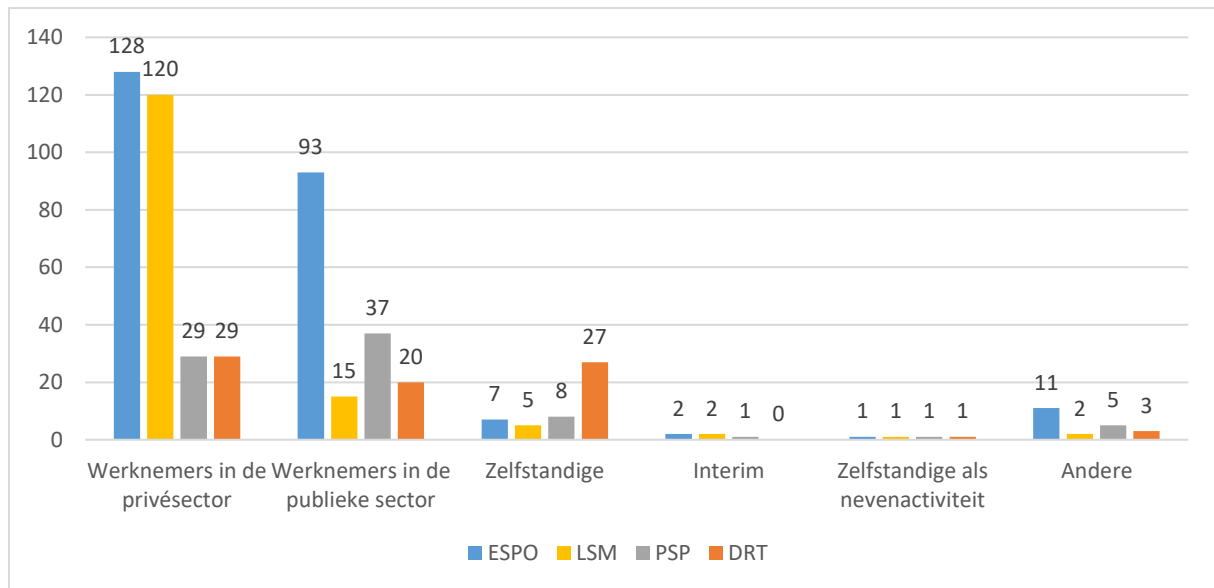
Voor elke faculteit blijken de meeste respondenten (242 op 298, d.i. 81,2%) aan hun huidige job maximaal 3 jaar bezig te zijn. Vervolgens werd de werkende respondenten gevraagd hoeveel tijd ze aan de zoektocht naar hun eerste baan besteed hebben. De antwoorden zijn per faculteit in Figuur 27 uitgebeeld.

Figuur 27. Tijd doorgebracht om eerste baan te vinden (n=552)

Figuur 27 laat zien dat de meerderheid van de respondenten, alle faculteiten samengenomen, in minder dan één maand aan zijn eerste job begonnen is. Daarnaast hebben de meesten binnen de zes maanden een baan gevonden. Slechts een minderheid heeft tussen zes en meer dan twaalf maanden moeten wachten vooraleer aangenomen te worden. Binnen deze respondenten valt in Figuur 27 echter te zien dat de faculteit EPSO in deze categorie het meest vertegenwoordigd is. Een volgende vraag was of de respondenten voltijds of deeltijds werkten. De resultaten tonen duidelijk aan dat de meerderheid, met 90,6%, voltijds aan het werk is.

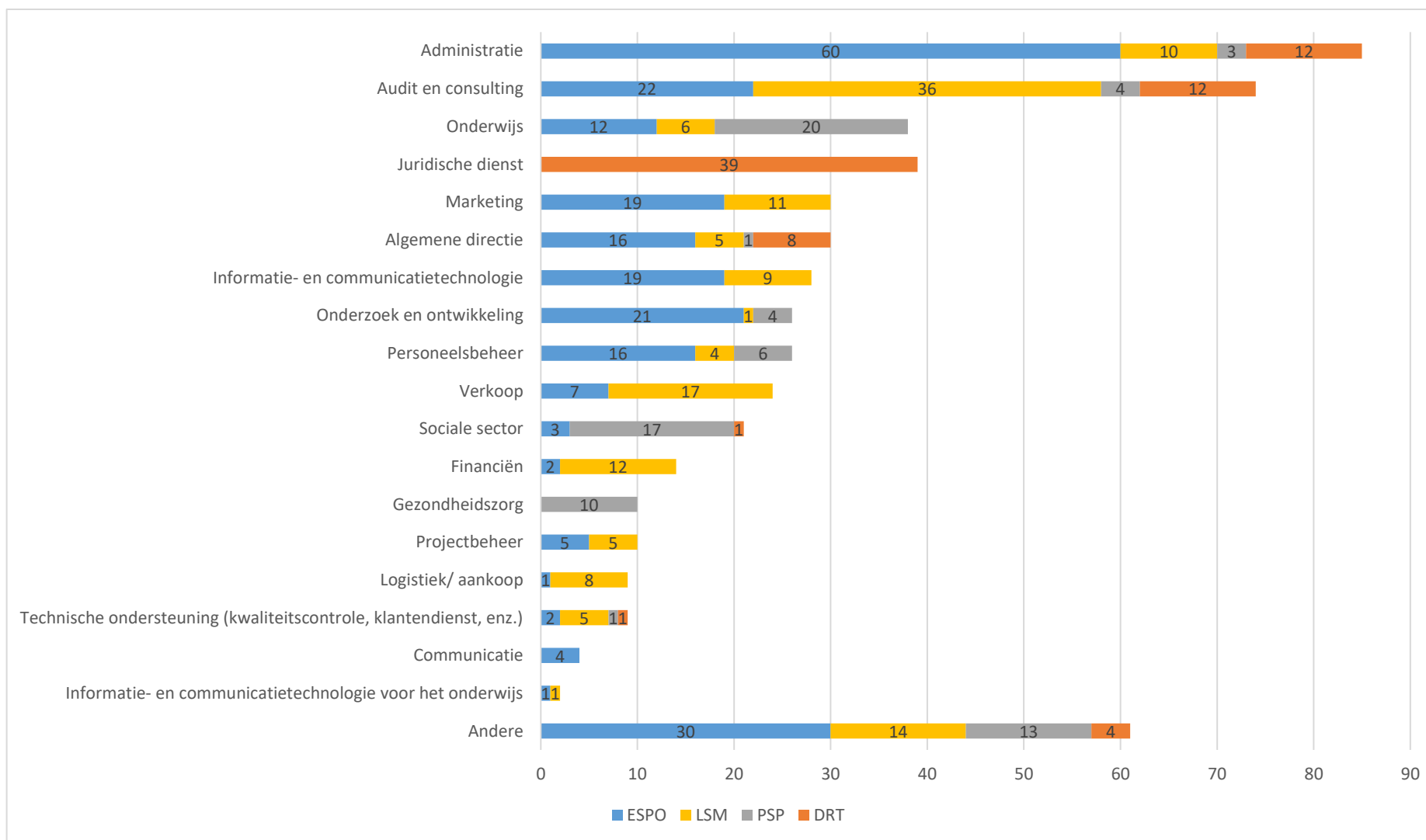
Naast algemene vragen over het behalen van hun huidige baan werden respondenten specifiekere vragen gesteld over wat deze baan inhoudt. Eerst moesten de respondenten hun beroepsstatus aangeven. Bij deze vraag konden ze enkel één antwoordoptie kiezen tussen ‘werknemer in de privésector’, ‘werknemer in de publieke sector’, ‘zelfstandige’, ‘zelfstandige al nevenactiviteit’, ‘interim’, of nog ‘andere’. De verdeling van de respondenten over de verschillende beroepsstatussen is in Figuur 28 te zien.

Figuur 28. Beroepsstatus van werkende respondenten (n=552)

Voor de vier faculteiten bevindt de meerderheid van de respondenten zich in drie verschillende beroepscategorieën, namelijk ‘werknemers in de privésector’, ‘werknemers in de publieke sector’ en in mindere mate in de beroepscategorie ‘zelfstandige’. De respondenten uit ESPO zijn verdeeld over de beroepscategorieën ‘werknemers in de privésector’ in de eerste plaats en ‘werknemers in de publieke sector’ in de tweede plaats. De respondenten uit LSM zijn merendeels aan het werk als werknemers in de privésector. Respondenten uit PSP zijn in de eerste plaats werknemers in de publieke sector en in de tweede plaats werknemers in de privésector. Daarnaast zijn de respondenten uit DRT in gelijkmatige aantallen verdeeld over de beroepscategorieën ‘werknemers in de privésector’, ‘werknemers in de publieke sector’ en ‘zelfstandige’. De beroepscategorie ‘andere’ bevat respondenten die als ambtenaren werken, of die twee van deze beroepsstatussen combineren (vb. werknemer in de privésector + zelfstandige als nevenactiviteit).

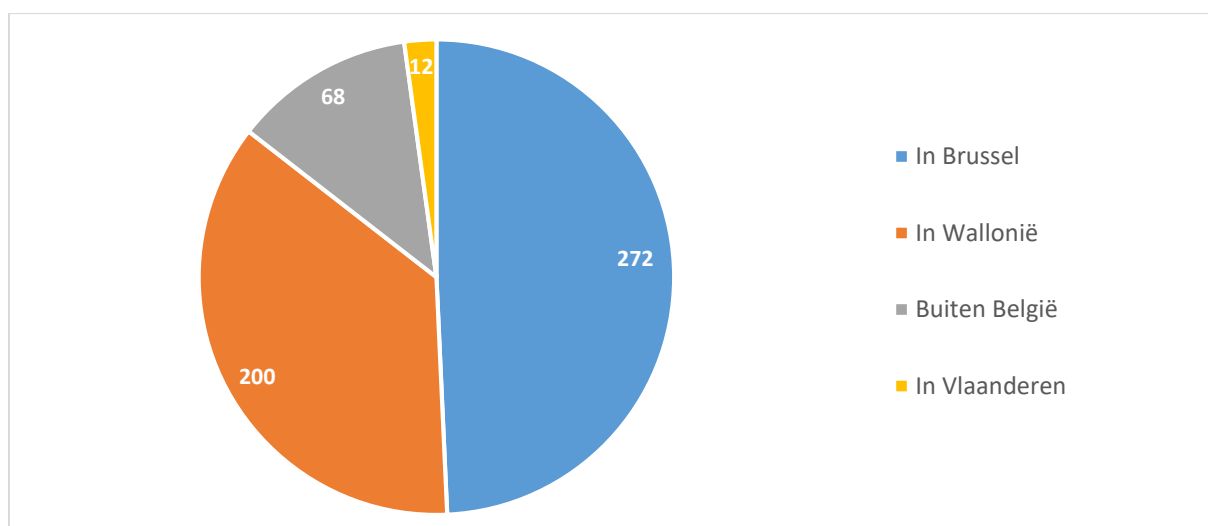
Vervolgens werd de respondenten die op de werkvloer actief zijn gevraagd om de branche aan te geven waarin ze werken. Bij deze vraag konden ze slechts één antwoordopties aanklikken. Een analyse van de resultaten heeft echter aangetoond dat er te weinig antwoordkeuzes aanwezig waren. Hierdoor hebben 151 op de 552 werkende respondenten de antwoordoptie ‘andere’ moeten aanduiden. Tussen de antwoorden van deze 151 respondenten kwamen sommige branches regelmatig terug. Daarom werden in Figuur 29 branches toegevoegd, die oorspronkelijk niet aanwezig waren in de antwoordopties. De categorie ‘andere’ is bijgevolg van 151 respondenten gedaald tot 61.

Figuur 29. Verdeling werkende respondenten over branches (n=552)

Figuur 29 toont eerst aan hoe respondenten uit ESPO verdeeld zijn over verschillende branches. De branche administratie telt echter het hoogste aantal respondenten (60) uit deze faculteit. Oud-LSM studenten zijn vooral aan het werk in de branche audit en consulting (36). De rest van de respondenten uit deze faculteit bevinden zich in de branches marketing (11), verkoop (17) en financiën (12). Alumni uit PSP zijn grotendeels verspreid over de sociale sector (17), de sector van het onderwijs (20) en de gezondheidszorg (10). De meerderheid van de respondenten uit de faculteit DRT werkt in een juridische dienst (39). De rest van deze respondenten is aan het werk in de branche administratie (12) of nog audit en consulting (12).

Een laatste interessant en algemeen criterium over het werk van de respondenten is de locatie. De respondenten moesten aangeven waar ze aan het werk waren. Figuur 30 toont de verdeling van de werkende respondenten aan over de ligging van hun werkplaats.

Figuur 30. Locatie baan (n=552)

272 respondenten (49,3%) werken in Brussel en 200 respondenten (36,2%) werken in Wallonië. Verder werken 68 respondenten (12,3%) buiten België en 12 respondenten (2,1%) zijn in Vlaanderen aan het werk. Het enige land dat regelmatig terugkomt in de reeks landen buiten België is Luxemburg, met 26 respondenten. In Tabel 15 is de verdeling van de werkende respondenten, per faculteit en per arbeidslocatie te zien.

	In Brussel		In Wallonië		Buiten België		In Vlaanderen	
	n	%	n	%	n	%	n	%
ESPO	115	46,7	89	36,3	38	14,6	4	1,7
LSM	83	57,2	41	28,3	15	10,3	6	4,1
PSP	31	38,2	43	53	6	7,4	1	1,2
DRT	43	53,8	27	33,8	9	11,3	1	1,3

Tabel 15. Locatie baan per faculteit (n=552)

Tabel 15 toont echter niets nieuws: de meerderheid van de respondenten werkt in Brussel. Toch vormt de faculteit PSP een uitzondering doordat de meeste respondenten (53%) van deze faculteit, in tegenstelling tot de andere faculteiten, in Wallonië werken.

Op basis van de resultaten dat de meerderheid van de werkende respondenten in Brussel werkt, en op basis van de aangehaalde wetenschappelijke context van dit onderzoek, kan er worden verwacht dat de meerderheid ook dag in dag uit vreemde talen op zijn werk zal gebruiken. Deel 5.5. zal daarom ingaan op het vreemdetalengebruik op de werkvloer.

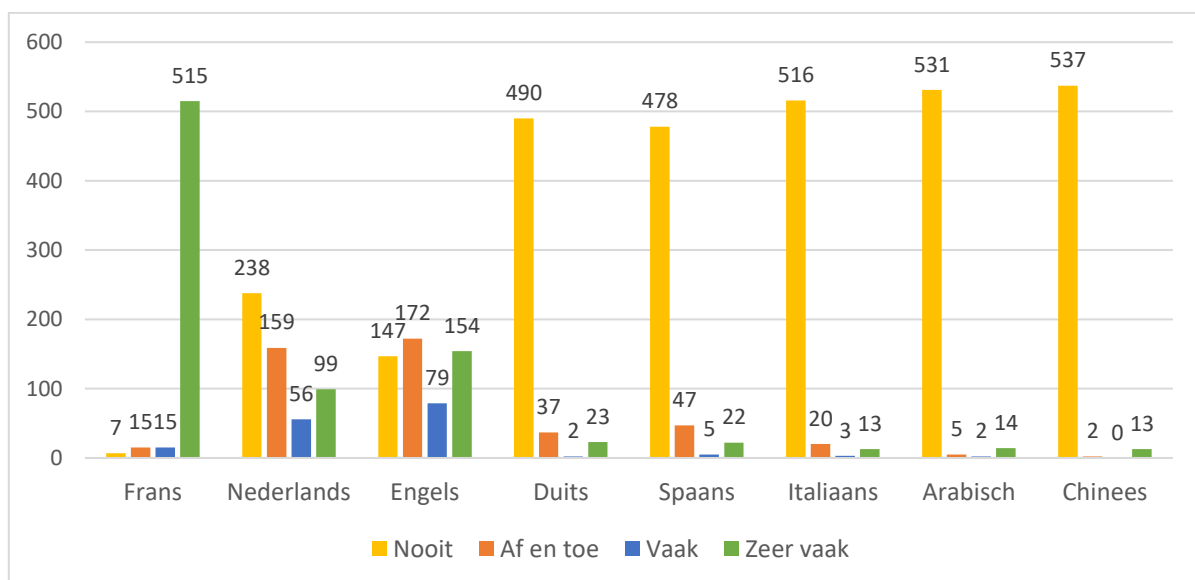
[OPZETTELIJK BLANCO GELATEN PAGINA]

5.5. Talen op het werk

Dit deel zal dieper ingaan op het vreemdetalengebruik van de werkende respondenten op de werkvloer. In dit verband werden respondenten verschillende vragen gesteld rond hun huidige taalniveau, hun effectief talengebruik en de omstandigheden waarin ze op het werk met talen geconfronteerd worden.

5.5.1. Talengebruik met directe collega's

Een eerste vraag in verband met het talengebruik op de werkvloer was in welke mate respondenten het Frans, het Engels, het Duits, het Spaans, het Italiaans, het Arabisch of nog het Chinees met hun directe collega's gebruikten. De werkende respondenten moesten per taal de frequentie van hun taalgebruik aangeven op een vier-puntsschaal met de antwoordopties 'nooit', 'af en toe', 'vaak' en 'zeer vaak'. Figuur 31 toont de frequentie van het vreemdetalengebruik met directe collega's.

Figuur 31. Talengebruik met directe collega's (n=552)

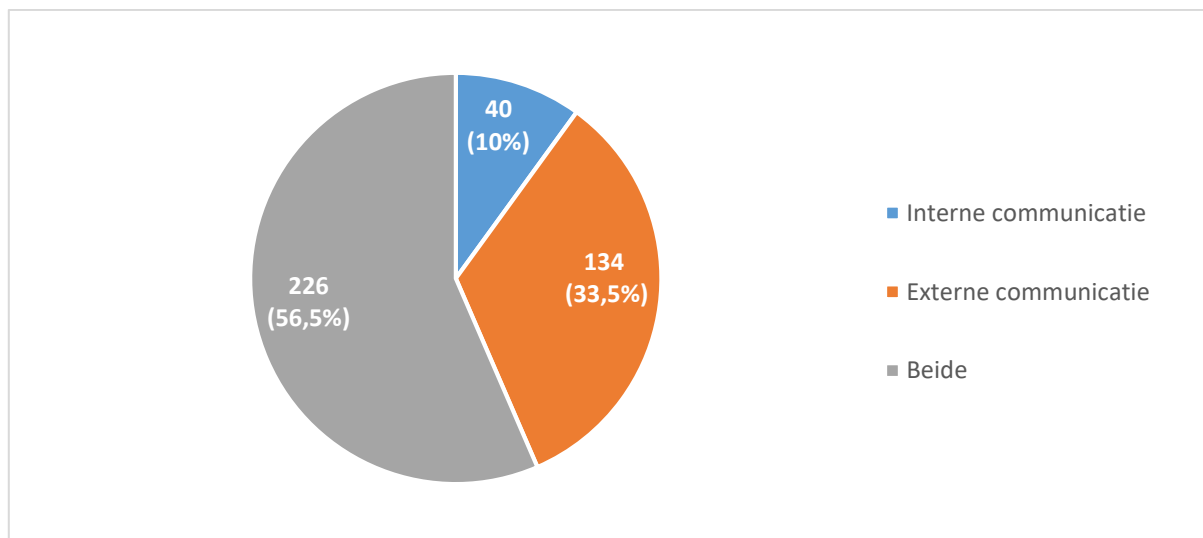
Algemeen wordt het Frans, de moedertaal van de meerderheid, zonder verrassing door bijna alle werkende respondenten (515, d.i. 93,3%) zeer vaak gebruikt. Het Duits en het Spaans worden respectievelijk door 62 (11,2%) en 74 respondenten (13,4%) af en toe of, in mindere mate, vaak tot zeer vaak gebruikt. Opvallend is daarnaast hoe de talen Italiaans, Arabisch en Chinees met directe collega's nooit gebruikt worden.

De talen Nederlands en Engels tonen interessante resultaten: beide talen worden door respondenten met een verschillende frequentie gebruikt met directe collega's. Deze talen worden door de meesten af en toe, vaak of nog zeer vaak gebruikt, eerder dan nooit, in

tegenstelling tot andere vreemde talen. Als we de aandacht eerst op het Nederlands vestigen, valt te zien dat slechts 238 respondenten, i.e. 43,1% van de werkende respondenten, het Nederlands nooit met directe collega's gebruikt. Werkende respondenten die het Nederlands wel met hun directe collega's gebruiken, gebruiken het voor de meesten af en toe (159, d.i. 28,8%), dan zeer vaak (99, d.i. 17,9%) en daarna vaak (56, d.i. 10,1%). Ook het Engels toont een gelijkaardig gebruik: deze taal wordt slechts bij 147 respondenten, i.e. 27% van de werkende respondenten, nooit gebruikt met directe collega's. Werkende respondenten die deze taal wel gebruiken met hun directe collega's, gebruiken het Engels dan voor de meesten af en toe (172, d.i. 31,2%), dan zeer vaak (154, d.i. 27,9%), en daarna vaak (79, d.i. 14,3%).

5.5.2. Vreemdetalengebruik buiten contact met directe collega's

Een tweede vraag in verband met het gebruik van talen op het werk was of respondenten vreemde talen gebruikten buiten contacten met hun directe collega's. 400 van de 552 werkende respondenten (72,5%) hebben hierop positief geantwoord. Deze 400 respondenten kregen toen een bijkomende vraag om te weten of deze contacten dan eerder met interne communicatie, externe communicatie, of allebei te maken hadden.

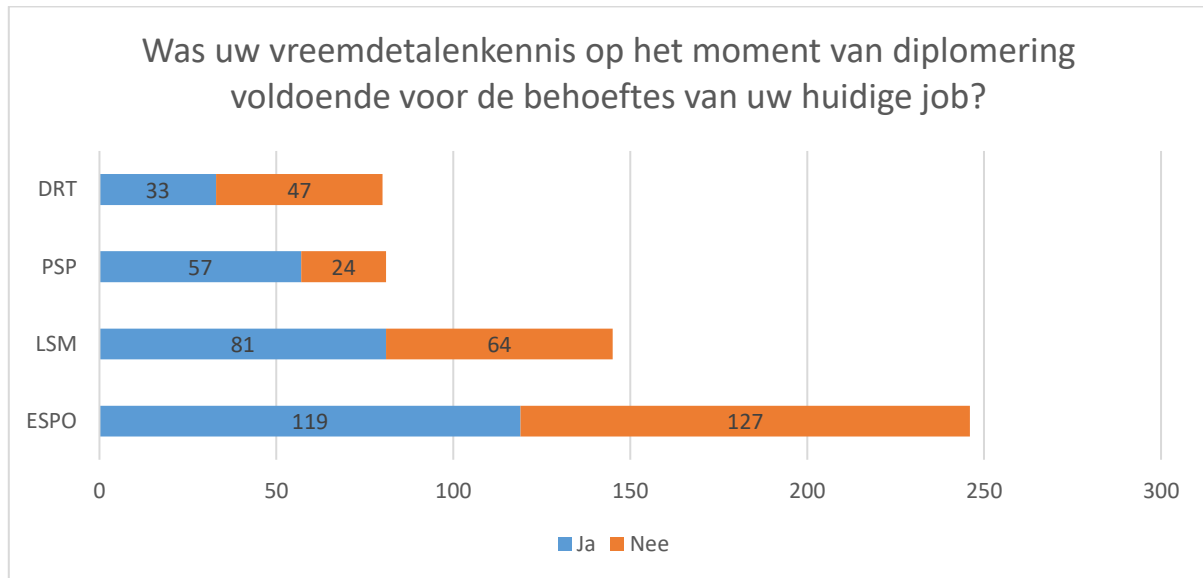

Figuur 32. Vreemdetalengebruik buiten contact met directe collega's (n=400)

Figuur 32 laat zien dat de meerderheid van de 400 respondenten (226, d.i. 56,5%) vreemde talen zowel voor interne als voor externe communicatie gebruikt. Op de tweede plaats komen de 134 respondenten (33,5%) die dit enkel voor de externe communicatie doen. Op de laatste plaats komen de 40 respondenten (10%) die dit enkel voor de interne communicatie doen.

5.5.3. Overeenstemming taalniveau bij diplomering met behoefte van huidige baan

De vorige vragen hebben gezorgd voor een beter bepaald gebruik van talen op de werkvloer. Vervolgens zou het interessant zijn te weten of het taalniveau van respondenten bij hun diplomering genoeg aangepast was aan de behoeften die ze vandaag hebben in hun huidige job. Figuur 33 toont voor elke faculteit de mening aan van de 552 respondenten over deze vraag.

Figuur 33. Overeenstemming talenkennis bij diplomering en behoeften huidige job (n=552)

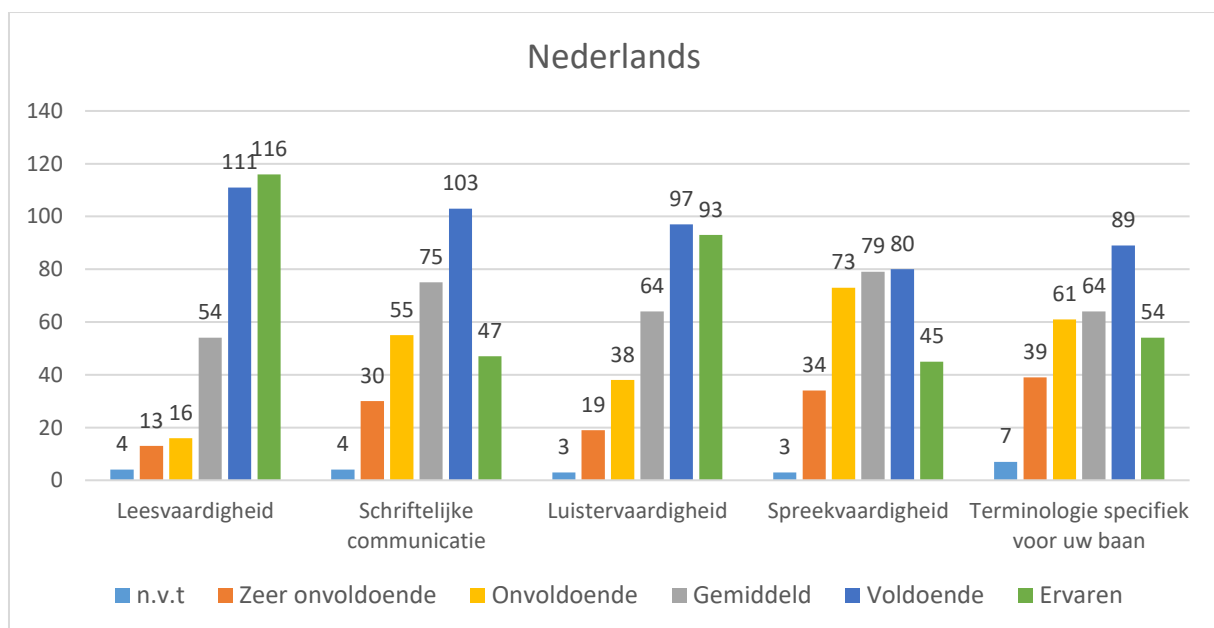
De resultaten tonen aan dat 290 respondenten (52,5%) positief hebben geantwoord. Dit betekent echter dat het taalniveau bij diplomering bijna voor de helft, namelijk 262 oud-studenten, niet voldoende was voor de behoefte aan vreemdetalenkennis van hun huidige baan. Een analyse van de antwoorden per faculteit toont overigens dat dit de mening van de meerderheid is bij oud-studenten van de faculteiten DRT en ESPO. Respondenten uit PSP en LSM vinden voor de meesten dat hun taalniveau van toentertijd aangepast is aan de behoeften van hun huidige job.

5.5.4. Huidig taalniveau

Een laatste vraag rond het vreemdetalengebruik op het werk was welk taalniveau respondenten nu (op het moment van deelname aan de enquête) hebben. In tegenstelling met de vraag over hun taalniveau op het moment van diplomering, ging deze vraag dieper in op de verschillende vaardigheden. Voor elke taal, namelijk het Engels, het Nederlands, het Duits, het Spaans, het Italiaans, het Arabisch en het Chinees, moesten respondenten hun taalvaardigheid zelf beoordelen. De beoordelingsgradatie ging van ‘niet van toepassing’, indien respondenten geen beheersing van de vaardigheid en/of van de taal hadden, tot ‘ervaren’.

Enkel respondenten die bij het vreemdetalengebruik met directe collega's voor een bepaalde taal iets anders dan 'niet van toepassing' hebben aangegeven, hebben voor deze taal de vraag rond hun huidige taalniveau moeten invullen. Een analyse van de antwoorden heeft aangetoond dat de meerderheid van de respondenten de talen Duits, Spaans, Italiaans, Arabisch en Chinees niet met hun directe collega's gebruikte. Slechts een minderheid van de respondenten heeft bijgevolg voor deze talen zijn huidig taalniveau moeten aangeven. Bovendien werden de resultaten voor deze talen minder relevant gezien het lage aantal respondenten en het hoge aantal respondenten bij de antwoordoptie 'niet van toepassing' met elke vaardigheid. Deze scriptie zal daarom focussen op de resultaten voor het Engels en voor het Nederlands alleen. De verdeling van de respondenten over hun zelf beoordeelde taalniveau voor de talen Duits, Spaans, Italiaans, Arabisch en Chinees zijn echter in Bijlage 5 terug te vinden.

Figuur 34 illustreert het zelf geëvalueerd taalniveau van respondenten voor het Nederlands.

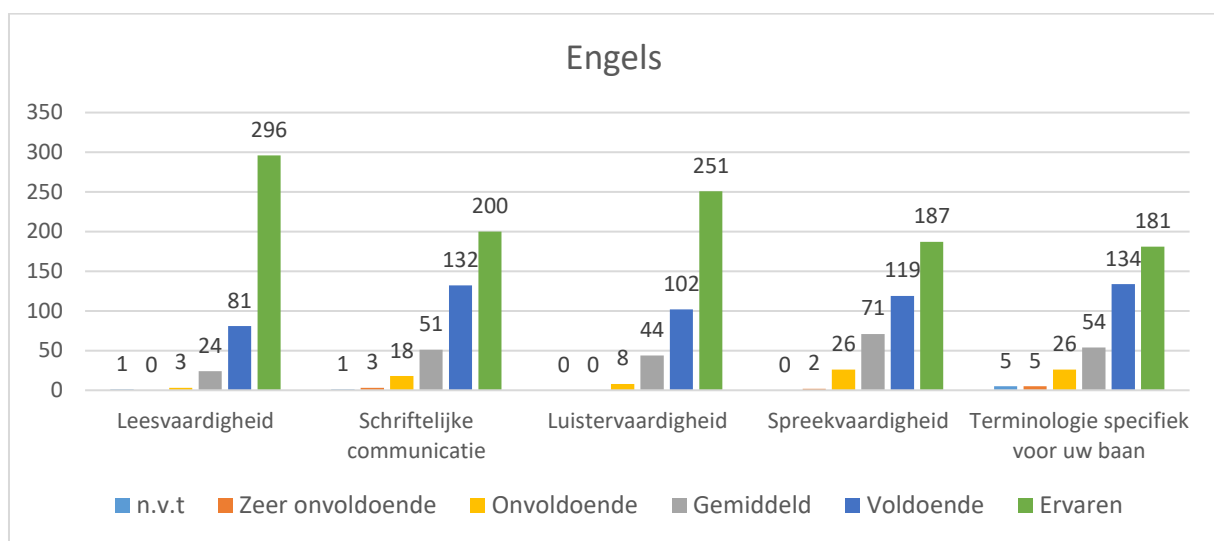
Figuur 34. Huidig taalniveau Nederlands (n=314)

Voor leesvaardigheid en luistervaardigheid hebben de meeste respondenten hun taalniveau in het Nederlands behoorlijk positief geëvalueerd: de taalniveaus 'voldoende', met respectievelijk 111 (35,4%) en 97 (30,9%) en 'ervaren', met respectievelijk 116 (36,9%) en 93 (29,6%), werden voor deze vaardigheden het meest aangeduid.

Voor schriftelijke communicatie en terminologie specifiek voor hun baan hebben de meeste respondenten hun Nederlands taalniveau als voldoende, met 103 respondenten (32,8%) en 89 (28,3%), gemiddeld, met 75 (23,9%) en 64 (20,4%) of onvoldoende, met 55 (17,5%) en

61 (19,4%) beoordeeld. Het taalniveau ‘ervaren’ omvat voor deze vaardigheden al minder respondenten, met respectievelijk 47 (15%) en 54 (17,2%) respondenten.

In het Nederlands spreken, vinden de respondenten duidelijk minder gemakkelijk. Deze vaardigheid telt het laagste aantal respondenten bij de taalniveaus ‘voldoende’, met 80 respondenten (25,5%) en ‘ervaren’, met slechts 45 respondenten (14,3%). De taalniveaus ‘zeer onvoldoende’, ‘onvoldoende’ en ‘gemiddeld’ tellen voor de spreekvaardigheid bovendien het hoogste aantal respondenten, met respectievelijk 34 (10,8%), 73 (23,2%) en 79 (25,2%) respondenten. Deze vaardigheid werd bovendien opgesomd in de aanbevelingen van de respondenten voor een betere universitaire talenopleiding.

Figuur 35. Huidig taalniveau Engels (n=405)

In Figuur 35 staat de verdeling van de 405 respondenten die het Engels met hun directe collega's gebruiken over hun zelf beoordeelde taalniveau Engels geïllustreerd. Opmerkelijk is het lage aantal respondenten dat voor het Engels over de taalniveaus ‘niet van toepassing’, ‘zeer onvoldoende’, en ‘onvoldoende’ beschikt. De meerderheid van de respondenten zegt voor elke vaardigheid over minstens een voldoende taalniveau te beschikken. Het taalniveau ‘ervaren’ bereikt voor het Engels hoogtepunten, met gemiddeld 223 respondenten (55%) per vaardigheid.

Elke vaardigheid apart genomen, is er opnieuw een tendens waarbij de leesvaardigheid en de luistervaardigheid de beste resultaten vertonen, gevolgd door de schriftelijke communicatie en de terminologie specifiek voor de baan. Op de laatste plaats komt, net zoals voor het Nederlands, spreekvaardigheid.

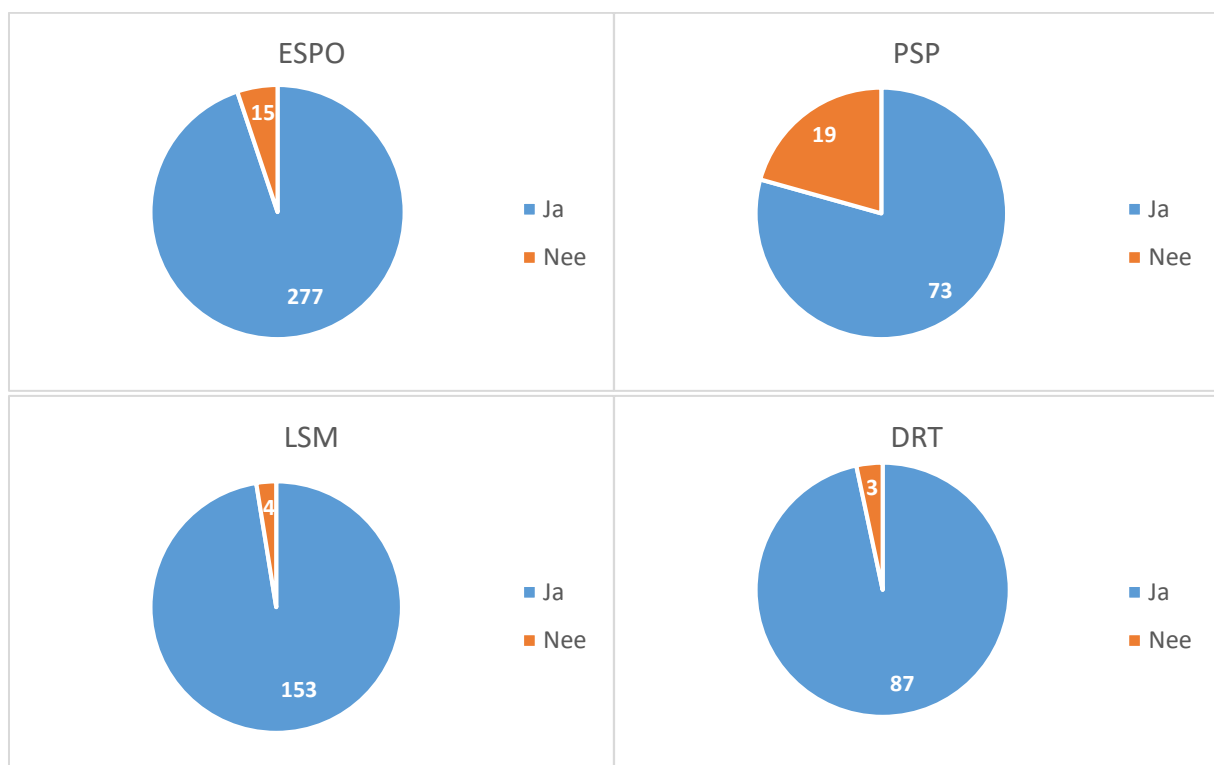
[OPZETTELIJK BLANCO GELATEN PAGINA]

5.6. Zoektocht naar een baan

Een voorlaatste deel van deze scriptie gaat diep in op de zoektocht naar een baan en de daaraan verwante behoefte aan vreemdetalenkennis. Zoals aangehaald in de wetenschappelijk context, is er in België, en meer specifiek in Brussel, waar de helft van de werkende respondenten aan het werk zijn, behoefte aan de kennis van de tweede landstaal en van het Engels, in het bijzonder. Dit deel zal de theorie waarbij talen de deuren van de arbeidsmarkt openen, toetsen en zien of dat wel degelijk het geval is (geweest) voor oud-studenten uit de vier doelfaculteiten.

5.6.1. Eis om vreemdetalenkennis in vacatures

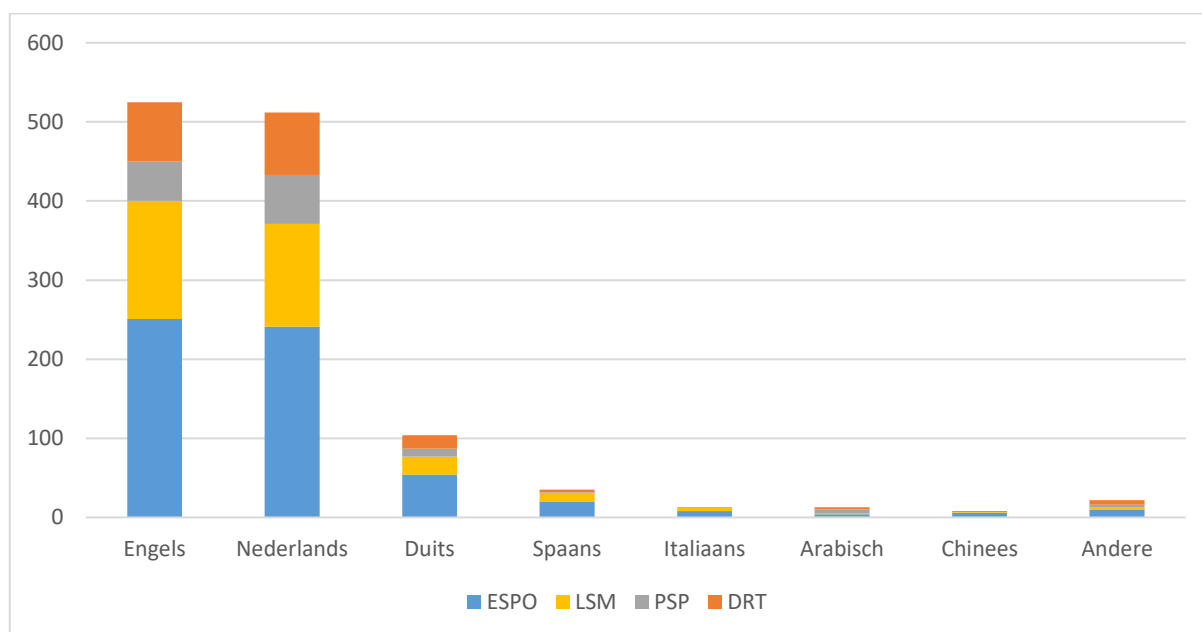
Een eerste vraag was of respondenten tijdens hun zoektocht al dan niet vacatures tegengekomen waren die een vreemdetalenkennis vereiste. Deze vraag werd zowel aan de werkende respondenten (552) als aan de respondenten op zoek naar een baan (79) gesteld. In de vierdelige Figuur 36 zijn de antwoorden van de respondenten per faculteit te zien.

Figuur 36. Taalvereisten in vacatures (n=631)

Een algemene kijk naar de resultaten toont hoe de meerderheid duidelijk positief heeft geantwoord. Het aantal respondenten dat tijdens hun zoektocht naar een baan nooit vacatures die een vreemdetalenkennis eisten is tegengekomen, is voor de faculteiten LSM en DRT zeer miniem met namelijk 4 (2,5%) en 3 respondenten (3,3%). Bij de respondenten uit ESPO bedraagt dit percentage 5,1%. Bij PSP ligt dat percentage op 20,7%.

Aan de respondenten die hierop ‘ja’ hebben geantwoord, werd een bijkomende vraag gesteld: ‘Welke talen werden dan vereist om de job te behalen?’ De vraag liet toe om meerdere talen aan te duiden tussen het Engels, het Nederlands, het Duits, het Spaans, het Italiaans, het Arabisch en het Chinees. De antwoordoptie ‘andere’ was eveneens mogelijk. In Figuur 37 staan de resultaten uitgebeeld.

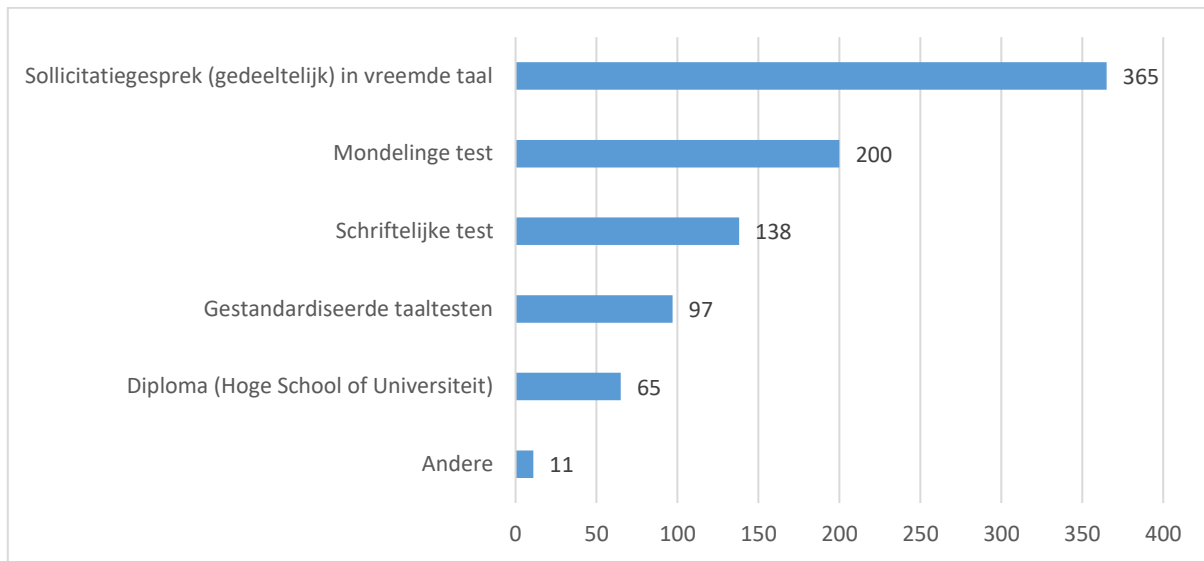
Figuur 37. Talen vereist in vacatures (n=590)

De talen Engels en Nederlands werden duidelijk het meest aangekruist: deze twee talen hebben respectievelijk 525 (89%) en 512 (86,8%) respondenten aangeduid, op de 590 respondenten die op de vraag hebben moeten antwoorden. Elke faculteit apart genomen, komen deze talen ook het meest naar voren. Het Duits komt daarnaast op een verdere derde plaats. Het Spaans heeft enkel een minderheid van de respondenten aangeklikt. De talen Italiaans, Arabisch en Chinees werden maximaal door een tiental respondenten aangeduid. In de antwoordoptie ‘andere’ komen de talen Luxemburgs en Frans het meest voor.

5.6.2. Talenkennis bij rekrutering

De respondenten aan het werk (552) en de respondenten die nog steeds op zoek zijn naar een baan (79) werd vervolgens gevraagd of ze bij rekruteerders hun vreemdetalenkennis hebben moeten bewijzen. Van de 631 respondenten hebben er 428 (67,8%) positief beantwoord. Deze respondenten werd gevraagd om de manier(en) te vermelden waarop ze hun talenkennis hebben moeten bewijzen. Deze meerkeuzevraag bevatte de antwoordopties ‘sollicitatiegesprek (gedeeltelijk) in (een) vreemde ta(a)l(en)’, ‘mondelinge test’, ‘schriftelijke test’,

‘gestandaardiseerde taaltest(en)’, ‘diploma van hogeschool of universiteit’, of nog ‘andere’. De verdeling van de antwoorden staat in Figuur 38 uitgebeeld.

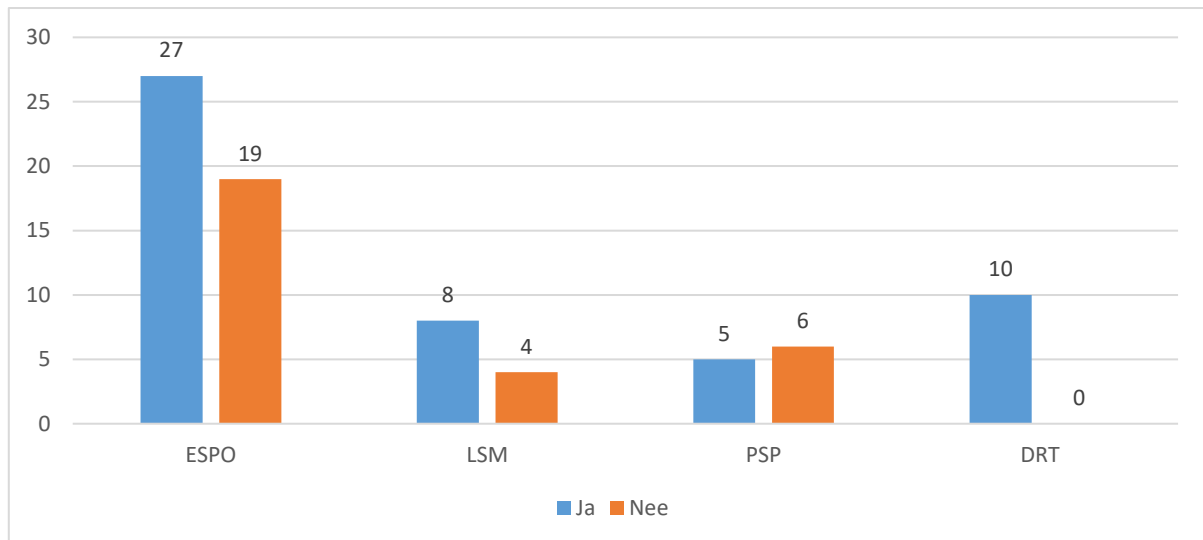
Figuur 38. Bewijs van vreemdetalenkennis bij rekrutering (n=631)

365 respondenten hebben al een interview (gedeeltelijk) in (een) vreemde ta(a)l(en) en 200 (31,7%) hebben ooit (een) taaltest(en) moeten afleggen tijdens de rekrutering. Dit wijst op het feit dat rekruteerders vooral geïnteresseerd zijn in de mondelinge taalvaardigheid van de kandidaten. 138 respondenten (21,9%) hebben een schriftelijke test (georganiseerd door de rekruteerders) moeten afleggen. Verder hebben 97 respondenten (15,4%) een bewijs van hun talenkennis door een gestandaardiseerde taaltest moeten leveren. Voor 65 respondenten (10,3%) was hun diploma van hoger onderwijs al een bewijs op zich dat ze vreemde talen beheersten. Onder de categorie ‘andere’ komt het antwoord ‘taalcertificaat van Selor’ het meest naar voren.

5.6.3. Steeds op zoek naar een baan

Een bijkomende groep vragen werd specifiek gesteld aan de 79 respondenten die steeds op zoek zijn naar een baan. Per faculteit ziet de verdeling van respondenten er zo uit: 46 komen uit de faculteit ESPO, 12 uit LSM, 11 uit PSP en 10 uit DRT.

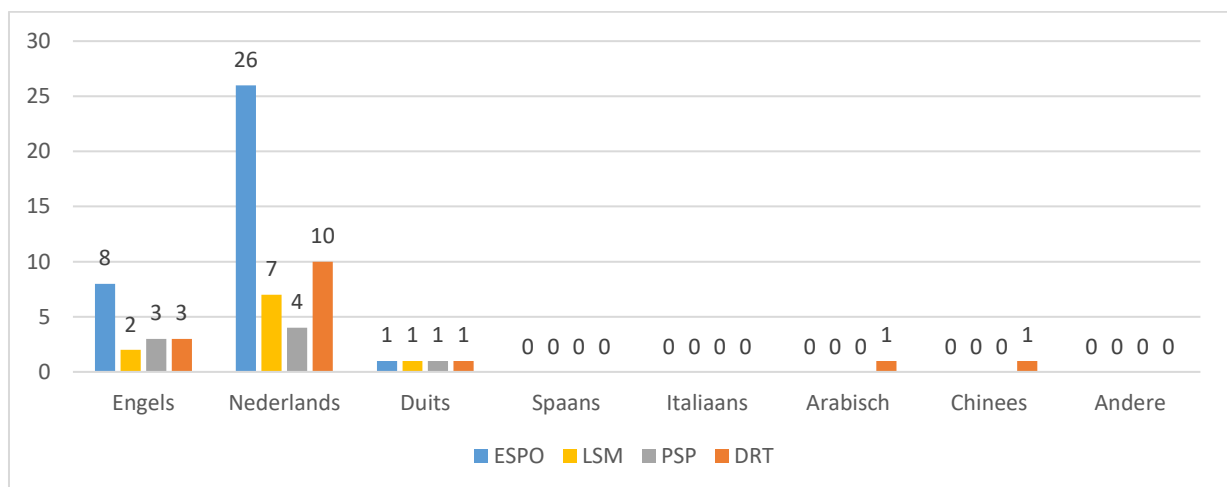
Eerst werd deze respondenten gevraagd of hun verdere zoektocht naar een baan al dan niet (gedeeltelijk) gelinkt was aan een onvoldoende talenkennis. De resultaten op deze vraag staan in Figuur 39 per faculteit uitgebeeld.

Figuur 39. Samenhang verdere zoektocht naar baan en onvoldoende talenkennis (n=79)

Over het algemeen hebben er 50 op de 79 respondenten (63,3%) positief op deze vraag geantwoord. Bij de faculteit ESPO en LSM is het aantal respondenten dat 'ja' heeft geantwoord iets groter dan het aantal dat negatief heeft geantwoord. Bij de faculteit PSP hebben 5 op 6 respondenten positief geantwoord. Ten slotte zijn de 10 respondenten uit de faculteit DRT het allemaal eens: hun verdere zoektocht naar een baan is (gedeeltelijk) te wijten aan een onvoldoende talenkennis.

De 50 respondenten die op deze vraag positief hebben geantwoord, werd een bijkomende vraag gesteld, namelijk 'Welke ta(a)l(en) zou u beter moeten beheersen?'. De antwoordkeuzes bestond opnieuw uit de talen Engels, Nederlands, Duits, Spaans, Italiaans, Arabisch, Chinees of de optie 'andere'. De verdeling van de antwoorden is in Figuur 40 uitgebeeld.

Figuur 40. Talen nodig om zoektocht naar baan af te ronden (n=50)

De respondenten die hun zoektocht naar een baan zien voortduren (gedeeltelijk) te wijten aan een onvoldoende talenkennis zijn het eens: ze zouden het Nederlands, met 47 respondenten (94%) en het Engels, met 16 respondenten (32%) beter moeten beheersen. De meerderheid van oud-studenten uit de faculteiten ESPO, LSM en DRT heeft het Nederlands aangeduid, met respectievelijk 26, 7 en 10 respondenten. Het Engels kwam bij deze faculteiten in tweede positie van talen die ze beter zouden moeten beheersen, met respectievelijk 8, 2 en 3 respondenten. Bij de faculteit PSP zijn de resultaten voor de twee talen dicht op elkaar: 4 respondenten hebben het Nederlands en 3 het Engels aangeduid. Deze resultaten moeten, gezien het lage aantal respondenten die op deze vraag heeft moeten antwoorden, echter met de nodige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

[OPZETTELIJK BLANCO GELATEN PAGINA]

5.7. Verder met studies of opleiding

De 27 respondenten die nog steeds bezig waren met een bepaalde opleiding of studies werd eindelijk gevraagd of hun beslissing om verder te studeren gepaard was aan een behoefte om vreemde talen beter te beheersen. De resultaten op deze vraag zijn in Tabel 16 uitgebeeld.

	Ja	Nee
ESPO	1	9
LSM	0	2
PSP	1	1
DRT	2	11

Tabel 16. Verder studeren en behoefte om talen beter te beheersen (n=27)

In totaal hebben 4 respondenten positief geantwoord. Het totaal aantal respondenten is echter te klein om uit deze antwoorden iets te concluderen.

[OPZETTELIJK BLANCO GELATEN PAGINA]

5.8. Algemeen commentaar

Om de enquête af te sluiten werd de respondenten de mogelijkheid gegeven om algemeen commentaar op hun talenopleiding te geven. Deze vraag was optioneel en zal daarom niet met percentages geanalyseerd worden. De respondenten zijn voor de meesten ingegaan op hun persoonlijke talenopleiding en hebben het over verschillende aspecten gehad. De terugkomende aspecten zullen hierna kort beschreven en geïllustreerd worden.

Eerst en vooral hebben de meeste respondenten commentaar gegeven met betrekking tot hun algemene teleurstelling over de talenopleiding aan de UCL. Hierbij leggen veel respondenten de nadruk op het feit dat hun talenkennis beter was na hun secundair onderwijs dan na hun universitair onderwijs.

Illustratie:

- ✓ *‘J’ai perdu en 5 ans d’unif les quelques notions de néerlandais que je possédais en sortant d’humanité. C’est seulement en rentrant (voire même plutôt d’abord en cherchant à rentrer) dans la vie professionnelle (stage au Barreau de Bxl) que je me suis rendue compte des importants lacunes que j’avais en néerlandais qui me pénalisent véritablement dans mon travail. (...) Aujourd’hui, j’ai déjà suivi plusieurs fois des cours de ndls pour compenser mon niveau mais je ne parviens toujours pas à rattraper “l’aisance” avec laquelle je parlais en sortant d’humanité... (sic) ID 4903 (DRT)*
- ✓ *‘Pour moi les cours de langues sont de très loin la plus grosse faiblesse de mon bagage universitaire et c’est pourtant très souvent la petite chose en plus qu’il nous manque pour décrocher l’emploi de nos rêves. Je n’ai pas du tout améliorer mon niveau que ce soit en anglais ou en néerlandais durant mes études et au contraire il a plutôt régressé dû au manque de pratique. C’est dommage...’ (sic) ID 7413 (DRT)*

Sommigen vermelden dan ook dat ze aan de universiteit te weinig bewust waren van het belang van een goede talenbeheersing.

- ✓ *‘J’aurai aimé être plus conscientisé de l’importance des langues dans mon domaine d’activités (RH)(...)’ (sic) ID 123 (ESPO)*
- ✓ *‘je regrette que l’UCL ne m’ait pas davantage aidé à prendre conscience de l’importance de la connaissance du néerlandais sur le marché de l’emploi’ ID 1153 (DRT)*

Daarnaast hebben respondenten eveneens de nadruk gelegd op het feit dat de talenkennis een voorwaarde is om de arbeidsmarkt binnen te treden. Sommigen praten hier over talen in het

algemeen, terwijl anderen specifiek op het Nederlands ingaan. De tweede landstaal is, volgens veel respondenten, van cruciaal belang om in België, meer bepaald in Brussel, op de arbeidsmarkt kans te maken. Respondenten hebben het dan ook over al wat ze op eigen initiatief hebben moeten doen om hun taalniveau aan de eisen van de beroepswereld aan te passen.

- ✓ *'Les langues sont essentielles pour trouver un emploi et évoluer professionnellement. Lors de mes études, cet aspect n'a pas été assez mis en valeur et approfondi. Je ne pourrais pas réaliser certaines fonctions actuellement vu mon niveau très faible en Néerlandais. Le Néerlandais devrait être mis plus en valeur dans les cours et dans les cours en éco/gestion en particulier.'* (sic) ID 1863 (ESPO)
- ✓ *'Il m'a manqué le néerlandais (aucun cours pendant cursus unif), langue demandée dans au moins 3/4 des offres d'emploi de psy, surtout sur Bxl.'* (sic) ID 8293 (PSP)
- ✓ *'Encore plus de cours devraient être donnés en anglais dans le cadre de la formation en ingénieur de gestion. Par ailleurs, une plus grande importance devrait être accordée au Néerlandais étant donné que sa maîtrise est indispensable pour la plupart des jobs proposés.'* (sic) ID 4313 (LSM)
- ✓ *'La connaissance des langues est une condition indispensable pour une grande majorité de fonctions vacantes et c'est donc une matière qui, à mon sens, devrait être plus approfondie dans les études universitaires. je pense surtout au néerlandais qui est plus souvent délaissé.'* (sic) ID 893 (ESPO)
- ✓ *' (...) Les études supérieures ne m'ont préparées EN RIEN à l'apprentissage de langues étrangères, cela n'a été que de ma propre initiative. J'ai déjà du renoncer à postuler à des offres d'emploi car exigence du NDLS que je n'ai pas. (...)* (sic) ID 703 (PSP)
- ✓ *'La formation en langue, en particulier en neerlandais, qui est indispensable aujourd'hui lorsque l'on cherche un travail à Bruxelles, n'est pas suffisante à l'ucl. Le niveau à la sortie des études est loin d'atteindre le niveau professionnel requis dans la plupart des entreprises, même celles peu exigeantes sur les langues. (...) La formation trop faible en neerlandais est un vrai freins à l'obtention d'un travail à la sortie des études. Je suis actuellement une formation en cours du soir d'un an à raison de 2x 2h30 par semaine en neerlandais. (...)'* (sic) ID 413 (ESPO)

6. DISCUSSIE

In Hiligsmann (2009) werden bepaalde aandachtspunten aangehaald en aanbevelingen geformuleerd over hoe het hoger onderwijs studenten in talen beter zou kunnen opleiden. Deze aanbevelingen waren een belangrijke stap op weg naar betere talenopleidingen. Deze masterscriptie heeft echter een nieuwe stand van zaken (anno 2017) proberen te geven, door een nieuwe invalshoek aan te nemen. Uit de analyse van de enquête kan eerst en vooral afgeleid worden dat oud-masterstudenten van vier verschillende faculteiten aan de UCL, allemaal een verschillende talenopleiding gevolgd hebben. De variatie in de talenprofielen hangen van verschillende opleidingsniveaus af, namelijk voor de universiteit, aan de universiteit en naast de universiteit. Met hun verschillende talenkennis zijn de respondenten na het behalen van hun masterdiploma ieder hun eigen weg gegaan en blikken in de enquête terug op hun talenopleiding en haar gevolgen voor het postuniversitair leven.

Voor de universiteit

Eerst werden de moedertalen van de respondenten in beschouwing genomen. Zoals verwacht kan worden op een Franstalige universiteit, is Frans de taal van de meerderheid van de oud-studenten. Respondenten hebben daarnaast in het primair onderwijs voor het merendeel (75%) het Nederlands als vreemde taal gevolgd. In het secundair onderwijs komt het Nederlands meestal (62%) als eerste vreemde taal naar voren, en het Engels als tweede vreemde taal (62%). De omgekeerde situatie was de tweede populairste talencombinatie. Als derde taal komen het Spaans en daarna het Duits het vaakst naar voren. 44 respondenten hebben hun schoolse opleiding (gedeeltelijk) in Vlaanderen doorgebracht en 18 respondenten in het immersieonderwijs. Deze minderheid heeft van meet af aan aandacht aan de talenopleiding besteed.

Als studenten in Franstalig België naar de universiteit gaan, hebben ze allemaal verschillende talenprofielen. De meerderheid heeft echter het Frans als moedertaal, het Nederlands in het primair onderwijs geleerd en beide het Nederlands en het Engels in het secundair onderwijs gevolgd.

Aan de universiteit

Om te beginnen heeft 52% van de respondenten tijdens zijn bacheloropleiding zaakvakken in vreemde talen gevolgd. Het Engels blijft, met 90% van deze respondenten, de taal waarin de meerderheid van de zaaklessen gegeven wordt. Het Nederlands komt op een

verdere tweede plaats met een klein 20% van deze respondenten. Tijdens de masteropleiding heeft 69% van de respondenten zaakvakken in vreemde talen gevolgd. De meerderheid heeft die zaakvakken duidelijk in het Engels gevolgd (85%), terwijl slechts 9% van deze respondenten zaakvakken in het Nederlands heeft gevolgd. Hieruit kunnen we vaststellen dat er meer zaakvakken in vreemde talen tijdens de masteropleiding worden gevolgd dan tijdens de bacheloropleiding. Bovendien is de taal van onderwijs in de meeste gevallen het Engels, terwijl slechts een minderheid van de respondenten zaakvakken in het Nederlands heeft gevolgd.

Wat de taallessen betreft, heeft 92% van de oud-studenten tijdens zijn bacheloropleiding taallessen gevolgd. Het Engels is opnieuw de meest gevolgde taal, met gemiddeld 79% van deze respondenten (per jaar van de bacheloropleiding), gevolgd door een sterkere positie van het Nederlands met gemiddeld 52% van deze respondenten per jaar. In de masteropleiding hebben minder respondenten taallessen gevolgd, namelijk 37%. De meerderheid heeft dan eveneens Engels gevolgd (35% van deze respondenten per jaar), terwijl Nederlands slechts gemiddeld 21% van deze respondenten per jaar van de masteropleiding hebben bijgebracht. Hier is een omgekeerde tendens te zien: in tegenstelling met de zaakvakken in vreemde talen, hebben minder respondenten taallessen in de masteropleiding dan in de bacheloropleiding gevolgd. De taallessen waren daarenboven voor de meesten verplichte lessen van het bachelorprogramma, terwijl taallessen die respondenten op masterniveau hebben gevolgd, niet altijd verplicht waren. Dit wijst ofwel op een bewustzijn van masterstudenten, ofwel op gemakkelijker te combineren programma's op masterniveau. Bovendien ontstond er eveneens een algemene tendens waarbij oud-studenten met de jaren van hun universitaire opleiding mee minder taallessen beweren te hebben gevolgd. Dit klinkt eerder onlogisch aangezien studenten hun talenkennis vooral nodig zullen hebben aan het einde van hun universitaire opleiding, om op de arbeidsmarkt kans te maken. In de feedback van de respondenten over de universitaire talenopleiding kwamen de aandachtspunten 'continuïteit in het aanbod aan taallessen, ook in de masteropleiding', 'taallessen (in twee talen) verplichten', en 'mogelijkheid om taallessen te volgen' overigens vaak voor.

Als respondenten hun taalniveau op het moment van diplomering moeten aangeven, tonen de resultaten aan dat de kennis van het Engels bij de meesten bevredigend is. Voor het Nederlands liggen de resultaten anders: gemiddeld beschikt per faculteit 15% van deze respondenten over geen enkele kennis van het Nederlands. De meeste respondenten uit de vier faculteiten beschikken over een beperkte professionele werkvaardigheid voor de tweede

landstaal. Verder hebben 27 respondenten (4%) na het behalen van hun masterdiploma een aanvullende opleiding gedaan dat met talen te maken had. Deze respondenten zijn bewust van het nut van talen en voelden zich op het moment van diplomering waarschijnlijk niet genoeg opgeleid in talen om de arbeidsmarkt binnen te treden.

Talenopleiding naast de schoolse en universitaire lessen

41% van de respondenten zijn al naar het buitenland gegaan om hun vreemdetalenkennis te verbeteren. Het Engels is hierbij de taal waarvoor de meeste respondenten (72%) naar het buitenland zijn geweest, terwijl het Nederlands pas de aandacht van 19% van deze respondenten heeft aangetrokken. Deze respondenten die in hun vrije tijd naar het buitenland zijn geweest om een taal te leren, hebben dit voor de meesten met behulp van taallessen gedaan. Daarnaast hebben respondenten ook aan de universiteit, buiten de lessen inschreven op hun programma, aan taalgerichte activiteiten kunnen meedoen. 46% van de respondenten hebben dit effectief gedaan. Taalstages, -lessen en/of –bijlessen en conversatietafels komen hier het meest naar voren in de antwoorden. Dit toont aan dat respondenten willig zijn om hun talenkennis te verbeteren en dat bijna de helft dergelijk er naast de lessen tijd aan heeft besteed.

Bovendien is het aantal respondenten dat tijdens zijn universitaire opleiding ooit op uitwisseling (Erasmus+, Erasmus Belgica of nog Mercator) gegaan is redelijk hoog (39%). Daarnaast is het aantal respondenten die in het buitenland of in Vlaanderen stage is gaan lopen, is echter zeer laag (9%). Wat deze ervaringen op het niveau van de talenkennis kunnen aanbrengen is duidelijk: respondenten zijn het over het algemeen eens dat een uitwisseling en een stage in het buitenland of in Vlaanderen allebei geholpen hebben hun talenkennis te verbeteren. Onder de aandachtspunten van de respondenten over het universitair programma, vallen echter de aanbevelingen om uitwisselingen en stages in het buitenland en/of in Vlaanderen te promoten, deze uitwisselingen en stages toegankelijker te maken en studenten erover beter te informeren. Dit wijst ten eerste op een organisatieprobleem in het programma van de verschillende opleidingen, waarbij stages en uitwisselingen in het buitenland en/of in Vlaanderen niet genoeg toegankelijk zijn. Ten tweede zouden de verschillende faculteiten hun studenten ook beter moeten informeren over het aanbod aan uitwisselingen en stages.

Talen op het werk

Onder de 75% van de respondenten die aan het werk zijn, werken er 50% in Brussel. De behoefte aan een vreemdetalenkennis is voor hen dus heel waarschijnlijk van uiterst belang. De resultaten hebben dit bevestigd: met directe collega's gebruikt 57% van de werkende

respondenten het Nederlands en 73% het Engels. Toch beweert 53% dat zijn vreemdetalenkennis op het moment van diplomering onvoldoende was voor de vereisten van zijn huidige job. Als werkende respondenten hun huidig taalniveau zelf moeten evalueren, beweert de meerderheid het Engels vrij goed te beheersen, maar het Nederlands iets minder. Het is vooral bij de mondelinge vaardigheid dat de meesten een laag niveau in het Nederlands blijken te hebben. Tijdens hun zoektocht naar een baan zijn respondenten die aan het werk zijn, samen met de respondenten steeds op zoek naar een job, voor het merendeel (over 90%) vacatures tegengekomen die een kennis van vreemde talen vereisten. De vereiste talen waren volgens 89% van deze respondenten het Engels, en volgens 87% het Nederlands. Ook bij sollicitatiegesprekken waren de talen van belang: 68% van deze respondenten heeft al van zijn talenkennis moeten bewijzen, het vaakst aan de hand van interview (gedeeltelijk) in (een) vreemde ta(a)l(en). Dit toont opnieuw hoe de mondelinge vaardigheden van uiterst belang zijn in de ogen van de rekruteerders en ondersteunt nog eens de bevindingen van Van Mensel en Mettwie (2008). Alumni zijn dit komen te beseffen en bevelen overigens aan om tijdens de taallessen aan de universiteit meer conversatietafels te organiseren, en algemener om meer aandacht te besteden aan de spreekvaardigheid.

De respondenten die steeds op zoek naar een baan zijn, zijn het eens (63%) om te zeggen dat hun zoektocht (gedeeltelijk) verlengd word te wijten aan een onvoldoende talenkennis. Als ze dan gevraagd worden welke talen ze beter zouden moeten beheersen om een baan te vinden, zeggen ze met 94% het Nederlands, en met 32% het Engels.

Feedback alumni

75% van de respondenten is niet tevreden over zijn universitaire talenopleiding. Voor elke faculteit apart genomen, komen de resultaten neer op minstens 60% van de respondenten die teleurgesteld zijn. Deze resultaten vragen naar uitleg. Daarom werd deze respondenten gevraagd om feedback over hun universitaire talenopleiding te geven. De aanbevelingen van de respondenten zijn gericht op twee verschillende aspecten, namelijk de taallessen en het universitair programma. Oud-studenten vragen naar meer taallessen, meer lesuren, soms alleen om de mogelijkheid om taallessen te volgen, om elke jaar taallessen te hebben en om de talenopleiding zelfs uit te breiden tot de zaakvakken. Het laag niveau van de taallessen was eveneens centraal in hun aandachtspunten. Verder moet de inhoud van de taallessen volgens alumni aangepast worden aan hun studierichting en aan de bedrijfswereld. Opvallend is verder de specifieke vraag van respondenten om taallessen én zaakvakken in verschillende vreemde talen te volgen. Het Nederlands kwam bij de antwoorden vaak tevoorschijn (zie illustraties) en

komt overeen met het laag zelf geëvalueerd taalniveau in het Nederlands dat respondenten op het moment van diplomering aangeven enerzijds, en het frequent gebruik van de tweede landstaal op het werk anderzijds. De oud-studenten blijken op het moment van deelname aan de enquête bewust van het nut van een goede talenkennis en hebben een rijke feedback over de universitaire talenopleiding gegeven.

Als algemeen commentaar verwijzen de meeste respondenten opnieuw naar hun teleurstelling over de universitaire talenopleiding, waardoor hun taalniveau volgens hen gedaald is. Oud-studenten beweren eveneens dat ze tijdens hun universitaire opleiding niet goed bewust waren van het nut van een goede talenkennis. Als ze op de arbeidsmarkt zijn aangekomen, hebben ze dan op eigen initiatief het vereiste taalniveau moeten inhalen. Het Nederlands blijkt voor de meesten een zwakpunt te zijn, terwijl de kennis van de tweede landstaal naargelang hun ervaring gepaard gaat met de arbeidsmarkt, zeker in Brussel.

Beperkingen

Sommige vragen werden niet duidelijk genoeg geformuleerd of slecht gecodeerd, waardoor de resultaten niet te bespreken waren. Er werd in deze masterscriptie alleen gewerkt met de vragen die ten eerste goed gecodeerd waren en die ten tweede ook relevant te analyseren waren.

Door afgestudeerde studenten aan het woord te laten hebben we aan de ene kant een verschillend beeld van de situatie, maar aan de andere kant is dit beeld misschien bevooroordeeld: oud-studenten die een negatieve ervaring hebben gehad, hebben mogelijk sneller aan de enquête deelgenomen dan oud-studenten die tevreden waren over hun universitaire talenopleiding. Bovendien berusten verschillende vragen over de zelf beoordeelde perceptie en/of taalniveau van de respondenten. Deze resultaten moeten bijgevolg, omwille van *social desirability*, met de nodige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

Daarnaast zou er op elk respondent gefocust kunnen worden, om bijvoorbeeld te kijken of iemand die in Vlaanderen op school is geweest sneller een baan heeft gevonden, of als iemand die tijdens zijn vrije tijd telkens activiteit heeft gedaan om zijn kennis van het Engels te verbeteren zijn taalniveau in het Engels als ‘ervaren’ beoordeelt. Toch was het met deze enquête eerder de bedoeling om een algemene kijk op de universitaire talenopleiding te hebben, aan de hand van kwantitatieve resultaten die af en toe kwalitatieve aspecten toelieten.

[OPZETTELIJK BLANCO GELATEN PAGINA]

7. CONCLUSIE

Dit afsluitende deel bespreekt eerst de belangrijkste resultaten van het onderzoek die een antwoord geven op de verschillende onderzoeksvragen. Ten slotte wordt afgerond met suggesties voor verder onderzoek.

Om de vraag of de universitaire talenopleiding al dan niet met de beroepswereld strookt, hebben 735 oud-studenten uit de vier doelfaculteiten (ESPO, LSM, PSP en DRT) aan de UCL een online enquête ingevuld. Met inachtneming van de verscheidenheid aan talenprofielen en aan het talengebruik van het postuniversitaire leven, heeft deze masterscriptie de volgende conclusie getrokken: de vraag of de universitaire opleiding afgestemd is op de behoefte aan talenkennis op de arbeidsmarkt blijft onduidelijk. Aan de ene kant zijn meer dan 75% van de respondenten actief op de werkvloer, wat ons laat denken dat de universitaire opleiding op de hoogte was. Toch blijkt aan de andere kant dat 75% van de respondenten teleurgesteld is over zijn universitaire talenopleiding.

De oud-studenten hebben voor de meesten een gelijkaardig talenprofiel voor de universitaire opleiding: ze zijn Franstalig, hebben het Nederlands gevolgd in het primair onderwijs en hebben Nederlands en Engels gevolgd in het secundair onderwijs. Tijdens hun vrije tijd hebben ze dan ook aandacht besteed aan hun talenopleiding door bijvoorbeeld taallessen in het buitenland en/of in Vlaanderen te volgen. De meerderheid heeft hier echter op het leren van het Engels gefocust. Aan de universiteit hebben de meesten taallessen tijdens de bacheloropleiding gevolgd en zaakvakken tijdens de masteropleiding. In beide gevallen wordt het Engels het meest geleerd, terwijl het Nederlands niet altijd aangeboden wordt. De alumni vragen algemeen genomen naar meer taallessen, en van een hogere kwaliteit, naar meer zaakvakken in (verschillende) vreemde talen en naar continuïteit in het aanbod aan taallessen. Ook de uitwisselingen en stages zouden volgens hen toegankelijker moeten zijn: enkel een minderheid heeft aan deze taalgerichte universitaire activiteiten deelgenomen en toch beweren ze dat deze activiteiten hun taalniveau hebben verbeterd.

De verschillende vragen rond de situatie van respondenten met betrekking tot de werkgelegenheid en hoe ze tegenwoordig met talen omgaan, hebben eerst en vooral aangetoond dat de vraag naar meertaligheid op de arbeidsmarkt nog steeds actueel is (anno 2017). De werkende respondenten gebruiken effectief vreemde talen in hun baan (vooral het Engels en het Nederlands). De helft van deze respondenten beweert nochtans dat hun talenkennis op bij hun diplomering onvoldoende was voor hun huidige baan. Het Nederlands is hier het grootste

probleem van de meesten. In de vacatures blijkt een kennis van het Engels, maar ook van het Nederlands vereist te zijn. De respondenten die nog steeds op zoek zijn naar een baan beweren bovendien dat hun zoektocht (gedeeltelijk) verlengd wordt door de onvoldoende beheersing van het Nederlands. De meeste respondenten hebben hun kennis van het Nederlands op het moment van diplomering als ‘beperkte professionele vaardigheid’ aangegeven. De werkende respondenten geven daarenboven bij de beoordeling van hun huidig Nederlandse taalniveau aan dat ze het vooral moeilijk hebben met de mondelinge vaardigheid.

Tot slot laten de resultaten duidelijk zien dat de universitaire talenopleiding niet op de hoogte was van de verwachtingen van de respondenten. De oud-studenten hebben hun teleurstelling zowel op de taallessen als op het programma grondig uiteengezet. Ze hebben de nadruk gelegd op het feit dat de kennis van het Nederlands onlosmakelijk verbonden is aan de Belgische arbeidsmarkt, zeker in Brussel, waar de helft van de werkende respondenten aan het werk is. Daarom zou de universiteit er beter aan doen om deze taal in haar opleidingsaanbod niet aan de kant te zetten. Verder zou de universiteit, volgens alumni, studenten eveneens genoeg bewust moeten maken dat de kennis van de tweede landstaal, maar ook van talen in het algemeen, een doorslaggevende factor kan spelen in hun toekomstige carrière.

Voor verder onderzoek zou het eventueel relevant kunnen zijn om specifieker in te gaan op de data voor elke faculteit. Op deze manier zouden er concrete behoeften, naargelang de studierichting, kunnen opkomen. Elke faculteit zou vervolgens haar aanbod aan de vraag eventueel kunnen aanpassen. Ter informatie zou het eveneens relevant kunnen zijn om de vier doelfaculteiten op de hoogte te houden van de resultaten. Ze zouden als reactie de opbouw van het programma en de talenopleiding eventueel kunnen verklaren en desnoods aanpassen.

8. REFERENTIES

- Anckaert, P & D. Etienne (2009). Het aanbod Nederlands in het hoger onderwijs in Franstalig België. In P. Hilgsmann (Red.), *Met Nederlands aan de slag/au travail, en néerlandais*. Louvain- la-Neuve: Presses universitaires de Louvain, 29-40.
- Arrêtons le gâchis linguistique dans la capitale de l'Europe ! (2013, 13 februari). *Le Soir*, p.16. http://archives.lesoir.be/la-carte-blanche-arretons-le-gachis-linguistique-dans_t-20130213-029WHN.html?queryand=ucl+langues&firstHit=0&by=10&when=-1&sort=datedesc&pos=1&all=585&nav=1 (Laatst geraadpleegd op 20/03/17)
- Blogie, E. (2014, 8 september). Echec du bilinguisme: l'unif doit-elle nous apprendre les langues ? *Le Soir*. <http://blog.lesoir.be/hashtag25/2014/09/08/echec-du-bilinguisme-lunif-doit-elle-nous-apprendre-les-langues/> (Laatst geraadpleegd op 20/03/17)
- Burgraff, E. (2013, 7 februari). La Wallonie fait le pari des langues. *Le Soir*, p.6. http://archives.lesoir.be/la-wallonie-fait-le-pari-des-langues_t-20130207-029MNU.html?queryand=la+wallonie+fait+le+pari+des+langues&firstHit=0&by=10&when=-1&sort=datedesc&pos=0&all=61&nav=1 (Laatst geraadpleegd op 20/03/17)
- Carder, M. (2007). Bilingualism in international schools: A model for enriching language education (Vol. 8). *Multilingual Matters*.
- Coyle, D., Hood P. & D., Marsh (2010). CLIL Content and Language Integrated Learning. Cambridge: Cambridge University Press. http://www.unifg.it/sites/default/files/allegatiparagrafo/20-01-2014/coyle_clil_planningtool_kit.pdf (Laatst geraadpleegd op 20/03/17)
- De Winter, A. (2015). *Het belang van vreemde talen in Vlaamse bedrijven*. Ongepubliceerde masterscriptie, Katholiek Universiteit Leuven. <http://scriptiebank.be/sites/default/files/Masterpaper.pdf> (Laatst geraadpleegd op 20/03/17)
- Degomme, B. (2015). *Het belang van het Nederlands in vacatures van Brusselse en Waalse bedrijven anno 2014-2015*. Ongepubliceerde masterscriptie, Université catholique de Louvain.
- Devillers, S. (2007, 26 maart). Rapprocher universitaire et entreprise. *La Libre*. <http://www.lalibre.be/economie/actualite/rapprocher-universitaire-et-entreprise-51b8927ce4b0de6db9af72f6> (Laatst geraadpleegd op 20/03/17)

- Europese Commissie. (2007). *Talen openen deuren: Viering van de Europese Dag van de talen*. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-07-1385_nl.htm (Laatst geraadpleegd op 20/03/17)
- Flanagan, S. & Ford, S. (2011). Maintaining mother tongue and home culture in a child's school experience. In E. Murphy (Red.), *Welcoming Linguistic Diversity in Early Childhood Classrooms: Learning from International Schools*, (Vol. 13, p.204-214). Multilingual Matters.
- Ginsburgh, V., & Weber, S. (2006). La dynamique des langues en Belgique. *Regards économiques*, 42(1), 1-10.
- Hiligsmann, P. (2009). *Met Nederlands aan de slag/Au travail, en néerlandais*. Louvain- la-Neuve: Presses universitaires de Louvain.
- Hiligsmann, P. (2009, 17 april). Pourquoi diable Nederlands leren ? *La Libre*. <http://www.lalibre.be/debats/opinions/pourquoi-diablo-nederlands-leren-51b8a9aee4b0de6db9b65e6d> (Laatst geraadpleegd op 20/03/17)
- Hiligsmann, P. (2016). Carte blanche 'Enquête diplômés FIAL' <https://uclouvain.be/fr/facultes/fial/enquete-diplomes-fial.html> (Laatst geraadpleegd op 24/05/17)
- Jobat. (2013). *Starters onvoldoende klaar voor arbeidsmarkt*. <http://www.jobat.be/nl/artikels/starters-onvoldoende-klaar-voor-arbeidsmarkt/> (Laatst geraadpleegd op 20/03/17)
- Les langues, passeport pour l'emploi. (2015, 21 februari). *L'Avenir*. http://www.lavenir.net/cnt/dmf20150220_00604833 (Laatst geraadpleegd op 20/03/17)
- Let's Work. *De 7 oorzaken van knelpuntberoepen volgens onze HR-scan*. <https://www.letswork.be/nl/index.php?menu=514&detail=15> (Laatst geraadpleegd op 20/03/17)
- Mettewie, L & Janssens R. (2007). Language use and Language Attitudes in Brussels. In D. Lasagabaster en A. Huguet (Red.), *Multilingualism in European Bilingual Contexts: Language Use and Attitudes*. Great Britain: Cromwell Press Ltd 117-143.
- Observatoire bruxellois de l'Emploi. (2011). *Les exigences linguistiques sur le marché du travail et les connaissances linguistiques des demandeurs d'emploi bruxellois*. <http://www.actiris.be/Portals/36/Documents/FR/Les%20exigences%20et%20connaissances%20linguistiques.pdf> (Laatst geraadpleegd op 20/03/17)

- Robert, F. (2007, 27 juni). Les entreprises manquent de bilingues. *Le Soir*. http://archives.lesoir.be/les-entreprises-manquent-de-bilingues_t-20070627-00C6H5.html (Laatst geraadpleegd op 20/03/17)
- Rydenvald, M. (2015). Elite bilingualism? Language use among multilingual teenagers of Swedish background in European Schools and international schools in Europe. *Journal of Research in International Education*, 14(3), 213-227. <http://journals.sagepub.com.elib.tcd.ie/doi/abs/10.1177/1475240915614935> (Laatst geraadpleegd op 20/03/17)
- Sears, C. (2015). Second language students in English-medium classrooms: a guide for teachers in international schools (Vol. 20). *Multilingual Matters*.
- Van Mensel, L. & L. Mettewie (2008). De economische (meer)waarde van meertaligheid: vreemde talen in het Brusselse bedrijfsleven. In P. Hiligsmann (Red.), *Met Nederlands aan de slag/au travail, en néerlandais*. Louvain-la-Neuve: Presses universitaires de Louvain, 59-65.
- Van Parijs, P. (2007). Waarom in godsnaam Nederlands leren? In P. Hiligsmann (Red.), *Met Nederlands aan de slag/au travail, en néerlandais*. Louvain-la-Neuve: Presses universitaires de Louvain, 5-8.
- 70 procent Franstalige afgestudeerden kent onvoldoende Nederlands (2014, 13 september) <http://www.bruzz.be/nl/nieuws/70-procent-franstalige-afgestudeerden-kent-onvoldoende-nederlands> (Laatst geraadpleegd op 20/03/17)

[OPZETTELIJK BLANCO GELATEN PAGINA]

9. BIJLAGEN

Bijlage 1. Overzicht online enquête

Bijlage 2. Mail verspreiding online enquête

Bijlage 3. Taalniveau bij diplomering (volledig overzicht)

Bijlage 4. Uitgebreide verdeling mastertitels

Bijlage 5. Huidige talenkennis (volledig overzicht)

Bijlage 6. Data

[OPZETTELIJK BLANCO GELATEN PAGINA]

Langues étrangères chez les alumni ESPO DRT PSP et LSM

Vous êtes **diplômé(e)** de la faculté **ESPO**, de **DROIT**, de **PSP** ou de la **LSM**?

Vous voulez m'aider à voir dans quelle mesure la **formation reçue en langues** correspondant à vos **besoins actuels** ?

Merci de prendre 10 minutes de votre temps pour répondre cette enquête.

Vos réponses resteront anonymes et les résultats de l'enquête vous seront communiqués par la suite, si vous le souhaitez.

Votre participation m'est d'une grande aide pour la réalisation de mon mémoire.

Un grand **MERCI** d'avance!

Justine Arquin

Il y a 89 questions dans ce questionnaire

Données personnelles

[] Vous êtes: *

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ Un homme
- ☐ Une femme

[] Quelle est votre année de naissance? *

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ 1950
- ☐ 1951
- ☐ 1952
- ☐ 1953
- ☐ 1954
- ☐ 1955
- ☐ 1956
- ☐ 1957
- ☐ 1958
- ☐ 1959
- ☐ 1960
- ☐ 1961
- ☐ 1962
- ☐ 1963
- ☐ 1964
- ☐ 1965
- ☐ 1966
- ☐ 1967
- ☐ 1968
- ☐ 1969
- ☐ 1970

- ☐ 1971
- ☐ 1972
- ☐ 1973
- ☐ 1974
- ☐ 1975
- ☐ 1976
- ☐ 1977
- ☐ 1978
- ☐ 1979
- ☐ 1980
- ☐ 1981
- ☐ 1982
- ☐ 1983
- ☐ 1984
- ☐ 1985
- ☐ 1986
- ☐ 1987
- ☐ 1988
- ☐ 1989
- ☐ 1990
- ☐ 1991
- ☐ 1992
- ☐ 1993
- ☐ 1994
- ☐ 1995
- ☐ 1996
- ☐ 1997
- ☐ 1998
- ☐ 1999
- ☐ 2000

[]Quelle est votre nationalité? *

Veuillez choisir toutes les réponses qui conviennent :

- ☐ allemande
- ☐ belge
- ☐ française
- ☐ néerlandaise
- ☐ Autre:

[]Votre (vos) langue(s) maternelle est (sont): *

Veuillez choisir toutes les réponses qui conviennent :

- ☐ allemand
- ☐ anglais
- ☐ arabe
- ☐ espagnol
- ☐ français
- ☐ italien
- ☐ néerlandais
- ☐ Autre:

Diplôme obtenu

[] Dans quelle faculté avez-vous obtenu votre dernier diplôme de master en date? *

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ Faculté des sciences économiques, sociales, politiques et de communication (ESPO)
- ☐ Faculté de droit et criminologie (DRT)
- ☐ Faculté de psychologie et des sciences de l'éducation (PSP)
- ☐ Louvain School of Management (LSM)

[] Quel est le titre de ce diplôme de master? *

Veuillez écrire votre réponse ici :

[] Avez-vous également obtenu votre diplôme de bachelier au sein de la Faculté ESPO de l'UCL? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Faculté des sciences économiques, sociales, politiques et de communication (ESPO)' à la question '5 [q5]' (Dans quelle faculté avez-vous obtenu votre dernier diplôme de master en date?)

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ Oui
- ☐ Non

[] Quel est le titre de ce diplôme de bachelier, obtenu en dehors de la Faculté ESPO de l'UCL? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Non' à la question '7 [q7]' (Avez-vous également obtenu votre diplôme de bachelier au sein de la Faculté ESPO de l'UCL?)

Veuillez écrire votre réponse ici :

[] Avez-vous également obtenu votre diplôme de bachelier au sein de la Faculté DRT de l'UCL? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Faculté de droit et criminologie (DRT)' à la question '5 [q5]' (Dans quelle faculté avez-vous obtenu votre dernier diplôme de master en date?)

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ Oui
- ☐ Non

[] Quel est le titre de ce diplôme de bachelier, obtenu en dehors de la Faculté DRT de l'UCL? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Non' à la question '9 [q9]' (Avez-vous également obtenu votre diplôme de bachelier au sein de la Faculté DRT de l'UCL?)

Veuillez écrire votre réponse ici :

[] Avez-vous également obtenu votre de diplôme de bachelier au sein de la Faculté PSP de l'UCL? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Faculté de psychologie et des sciences de l'éducation (PSP)' à la question '5 [q5]' (Dans quelle faculté avez-vous obtenu votre dernier diplôme de master en date?)

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ Oui
- ☐ Non

[] Quel est le titre de ce diplôme de bachelier, obtenu en dehors de la Faculté PSP de l'UCL? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Non' à la question '11 [q11]' (Avez-vous également obtenu votre diplôme de bachelier au sein de la Faculté PSP de l'UCL?)

Veuillez écrire votre réponse ici :

[] Avez-vous également obtenu votre diplôme de bachelier au sein de la LSM à l'UCL? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Louvain School of Management (LSM)' à la question '5 [q5]' (Dans quelle faculté avez-vous obtenu votre dernier diplôme de master en date?)

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ Oui
☐ Non

[] Quel est le titre de ce diplôme de bachelier, obtenu en dehors de la LSM de l'UCL? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Non' à la question '13 [q13]' (Avez-vous également obtenu votre diplôme de bachelier au sein de la LSM à l'UCL?)

Veuillez écrire votre réponse ici :

[] Avez-vous suivi une formation complémentaire/continue avant ou après l'obtention de votre dernier diplôme de master en date? *

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ Oui
☐ Non

[] Quel type de formation complémentaire avez-vous suivi avant ou après avoir obtenu le dernier diplôme de master en date? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Oui' à la question '15 [q15]' (Avez-vous suivi une formation complémentaire/continue avant ou après l'obtention de votre dernier diplôme de master en date?)

Ajoutez un commentaire seulement si vous sélectionnez la réponse.

Veuillez choisir toutes les réponses qui conviennent et laissez un commentaire :

☐ Master complémentaire de spécialisation en

☐ Formation continue en

☐ Master en

Autre :

[] Quel est votre plus haut diplôme obtenu? *

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ Master
☐ Doctorat
☐ Autre

Formation en langues

[]Quelle(s) langue(s) étrangère(s) avez-vous suivie(s) en primaires? *

Veuillez choisir toutes les réponses qui conviennent :

- ☐ allemand
- ☐ anglais
- ☐ néerlandais
- ☐ français langue étrangère
- ☐ aucune
- ☐ Autre:

[]Quelle(s) langue(s) étrangère(s) avez-vous suivie(s) durant vos deux dernières années de secondaires? *

Choisissez la réponse appropriée pour chaque élément :

	Néerlandais	Anglais	Allemand	Espagnol	Chinois	Italien	Arabe	Français langue étrangère	Autre	Pas d'application
Première langue étrangère	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Deuxième langue étrangère	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Troisième langue étrangère	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Quatrième langue étrangère	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

[]Avez-vous effectué (une partie de) votre parcours scolaire en Flandre? *

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ Oui
- ☐ Non

[]Lors de quel(s) cycle(s) scolaire(s) et durant combien d'année(s) avez-vous été à l'école en Flandre? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Oui' à la question '20 [q20]' (Avez-vous effectué (une partie de) votre parcours scolaire en Flandre?)

Ajoutez un commentaire seulement si vous sélectionnez la réponse.

Veuillez choisir toutes les réponses qui conviennent et laissez un commentaire :

- ☐ Maternelles
- ☐ Primaires
- ☐ Secondaires

[]Avez-vous effectué (une partie de) votre parcours scolaire en école d'immersion (EMILE)? *

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ Oui
- ☐ Non

[]Dans quelle langue avez-vous suivi (une partie de) votre parcours scolaire en école d'immersion (EMILE)? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Oui' à la question '22 [q22]' (Avez-vous effectué (une partie de) votre parcours scolaire en école d'immersion (EMILE)?)

Choisissez la réponse appropriée pour chaque élément :

	Néerlandais	Anglais	Allemand	Français langue étrangère	Autre	Pas d'application
Maternelles	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Primaires	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Secondaires	☐	☐	☐	☐	☐	☐

[]Durant combien d'année(s) avez-vous été en école d'immersion (EMILE) lors de vos maternelles? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Autre' ou 'Français langue étrangère' ou 'Allemand' ou 'Anglais' ou 'Néerlandais' à la question '23 [q23]' (Dans quelle langue avez-vous suivi (une partie de) votre parcours scolaire en école d'immersion (EMILE)? (Maternelles))

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ Plus

[]Durant combien d'année(s) avez-vous été en école d'immersion (EMILE) en primaires? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Autre' ou 'Français langue étrangère' ou 'Allemand' ou 'Anglais' ou 'Néerlandais' à la question '23 [q23]' (Dans quelle langue avez-vous suivi (une partie de) votre parcours scolaire en école d'immersion (EMILE)? (Primaires))

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5
- ☐ 6
- ☐ Plus

[]Durant combien d'année(s) avez-vous été en école d'immersion (EMILE) en secondaires? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Autre' ou 'Français langue étrangère' ou 'Allemand' ou 'Anglais' ou 'Néerlandais' à la question '23 [q23]' (Dans quelle langue avez-vous suivi (une partie de) votre parcours scolaire en école d'immersion (EMILE)? (Secondaires))

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5
- ☐ 6
- ☐ Plus

[]Avez-vous effectué (une partie de) votre parcours scolaire en école internationale? *

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ Oui
- ☐ Non

[]Quelle était la langue majeure d'enseignement durant votre parcours en école

internationale? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Oui' à la question '27 [q27]' (Avez-vous effectué (une partie de) votre parcours scolaire en école internationale?)

Choisissez la réponse appropriée pour chaque élément :

	Néerlandais	Français	Anglais	Allemand	Autre	Pas d'application
Maternelles	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Primaires	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Secondaires	☐	☐	☐	☐	☐	☐

[]Durant combien d'année(s) avez-vous été en école internationale en maternelles? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Autre' ou 'Allemand' ou 'Anglais' ou 'Français' ou 'Néerlandais' à la question '28 [q28]' (Quelle était la langue majeure d'enseignement durant votre parcours en école internationale? (Maternelles))

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ Moins d'1 an
- ☐ 1 an
- ☐ 2 ans
- ☐ 3 ans
- ☐ Plus de 3 ans

[]Durant combien d'année(s) avez-vous été en école internationale en primaires? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Autre' ou 'Allemand' ou 'Anglais' ou 'Français' ou 'Néerlandais' à la question '28 [q28]' (Quelle était la langue majeure d'enseignement durant votre parcours en école internationale? (Primaires))

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ Moins d'1 an
- ☐ 1 an
- ☐ 2 ans
- ☐ 3 ans
- ☐ 4 ans
- ☐ 5 ans
- ☐ 6 ans
- ☐ Plus de 6 ans

[]Durant combien d'année(s) avez-vous été en école internationale en secondaires? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Autre' ou 'Allemand' ou 'Anglais' ou 'Français' ou 'Néerlandais' à la question '28 [q28]' (Quelle était la langue majeure d'enseignement durant votre parcours en école internationale? (Secondaires))

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ Moins d'1 an
- ☐ 1 an
- ☐ 2 ans
- ☐ 3 ans
- ☐ 4 ans
- ☐ 5 ans
- ☐ 6 ans
- ☐ Plus de 6 ans

[]Avez-vous effectué (une partie de) votre parcours scolaire en dehors de la Belgique, hors école internationale? *

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ Oui
- ☐ Non

[] Dans quel pays avez-vous effectué (une partie de) votre parcours scolaire en dehors de la Belgique, hors école internationale? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Oui' à la question '32 [q32]' (Avez-vous effectué (une partie de) votre parcours scolaire en dehors de la Belgique, hors école internationale?)

Veuillez écrire votre réponse ici :

[] Quelle était la langue majeure d'enseignement lors de votre parcours scolaire dehors de la Belgique, hors école internationale?

*

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Oui' à la question '32 [q32]' (Avez-vous effectué (une partie de) votre parcours scolaire en dehors de la Belgique, hors école internationale?)

Choisissez la réponse appropriée pour chaque élément :

	Néerlandais	Français	Anglais	Allemand	Italien	Espagnol	Arabe	Chinois	Autre	Pas d'application
Maternelles	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Primaires	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Secondaires	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

[] Durant combien d'année(s) avez-vous été à l'école en dehors de la Belgique, hors école internationale, en maternelles? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Autre' ou 'Chinois' ou 'Arabe' ou 'Espagnol' ou 'Italien' ou 'Allemand' ou 'Anglais' ou 'Français' ou 'Néerlandais' à la question '34 [q34]' (Quelle était la langue majeure d'enseignement lors de votre parcours scolaire dehors de la Belgique, hors école internationale? (Maternelles))

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ <1
- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ >3

[] Durant combien d'années avez-vous été à l'école en dehors de la Belgique, hors école internationale, en primaires? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Autre' ou 'Chinois' ou 'Arabe' ou 'Espagnol' ou 'Italien' ou 'Allemand' ou 'Anglais' ou 'Français' ou 'Néerlandais' à la question '34 [q34]' (Quelle était la langue majeure d'enseignement lors de votre parcours scolaire dehors de la Belgique, hors école internationale? (Primaires))

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ <1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5
- ☐ 6
- ☐ >6

[] Durant combien d'années avez-vous été à l'école en dehors de la Belgique, hors école internationale, en secondaires? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Autre' ou 'Chinois' ou 'Arabe' ou 'Espagnol' ou 'Italien' ou 'Allemand' ou 'Anglais' ou 'Français' ou 'Néerlandais' à la question '34 [q34]' (Quelle était la langue majeure d'enseignement lors de votre parcours scolaire dehors de la Belgique, hors école internationale? (Secondaires))

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ <1

- ☐ 1
☐ 2
☐ 3
☐ 4
☐ 5
☐ 6
☐ >6

[] En dehors du cadre scolaire et universitaire, êtes-vous déjà parti(e) à l'étranger dans le but d'approfondir vos connaissances en langues? *

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ Oui
☐ Non

[] Veuillez expliquer brièvement votre expérience (stage de langue, deuxième rhéto, bénévolat...) , en mentionnant le(s) pays dans le(s)quel(s) vous avez séjourné, la langue ciblée, ainsi que la durée de votre expérience. *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Oui' à la question '38 [q38]' (En dehors du cadre scolaire et universitaire, êtes-vous déjà parti(e) à l'étranger dans le but d'approfondir vos connaissances en langues?)

Veuillez écrire votre réponse ici :

[] En dehors des cours inscrits à votre programme, à quelle(s) activité(s) avez-vous pris part, durant votre parcours universitaire, afin d'approfondir vos connaissances en langues? *

Ajoutez un commentaire seulement si vous sélectionnez la réponse.

Veuillez choisir toutes les réponses qui conviennent et laissez un commentaire :

☐ Table de conversation

☐ Echange en famille d'accueil / au pair

☐ Stage de langue

☐ Cours particuliers/ de rattrapage

☐ Kot à projet

☐ Pas d'application

Autre :

Veuillez cocher l'/les activités concernée(s) et mentionner la/les langues mises à l'épreuve.

[]Avez-vous suivi des cours de matières donnés dans une langue autre que le français lors de votre bachelier? *

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ Oui
☐ Non

Ex. Un cours de droit international donné en anglais.

[]En quelle(s) langue(s), hormis le français, avez-vous déjà suivi des cours de matières lors de votre bachelier? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Oui' à la question '41 [q41]' (Avez-vous suivi des cours de matières donnés dans une langue autre que le français lors de votre bachelier?)

Veuillez choisir toutes les réponses qui conviennent :

- ☐ Néerlandais
☐ Anglais
☐ Autre:

[]Avez-vous suivi des cours de matières donnés dans une langue autre que le français lors de votre dernier master en date? *

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ Oui
☐ Non

Ex. Un cours de droit international donné en anglais.

[]En quelle(s) langue(s), hormis le français, avez-vous déjà suivi des cours de matières lors de votre dernier master en date? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Oui' à la question '43 [q43]' (Avez-vous suivi des cours de matières donnés dans une langue autre que le français lors de votre dernier master en date?)

Veuillez choisir toutes les réponses qui conviennent :

- ☐ Néerlandais
☐ Anglais
☐ Autre:

[]Avez-vous suivi des cours de langues dans le cadre de votre bachelier? *

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ Oui
☐ Non

[]Quel(s) cours de langue(s) avez-vous suivi(s) en Bac 1? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Oui' à la question '45 [q45]' (Avez-vous suivi des cours de langues dans le cadre de votre bachelier?)

Veuillez choisir toutes les réponses qui conviennent :

- ☐ Aucun
☐ Néerlandais
☐ Anglais
☐ Allemand
☐ Italien
☐ Espagnol
☐ Chinois
☐ Français langue étrangère
☐ Arabe
☐ Autre:

[] Quel(s) cours de langue(s) avez-vous suivi(s) en Bac 2? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

((398451X136033X2656983.NAOK == "Y"))

Veuillez choisir toutes les réponses qui conviennent :

- ☐ Aucun
- ☐ Néerlandais
- ☐ Anglais
- ☐ Allemand
- ☐ Italien
- ☐ Espagnol
- ☐ Chinois
- ☐ Français langue étrangère
- ☐ Arabe
- ☐ Autre:

[] Quel(s) cours de langue(s) avez-vous suivi(s) en Bac 3? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

((398451X136033X2656983.NAOK == "Y"))

Veuillez choisir toutes les réponses qui conviennent :

- ☐ Aucun
- ☐ Néerlandais
- ☐ Anglais
- ☐ Allemand
- ☐ Italien
- ☐ Espagnol
- ☐ Chinois
- ☐ Français langue étrangère
- ☐ Arabe
- ☐ Autre:

[] Ces cours de langues étaient-ils obligatoires dans votre programme de bachelier? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Oui' à la question '45 [q45]' (Avez-vous suivi des cours de langues dans le cadre de votre bachelier?)

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ Oui
- ☐ Non
- ☐ Certains oui, d'autres non.
- ☐ Je ne sais plus.

[] Avez-vous suivi des cours de langues dans le cadre de votre dernier master en date? *

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ Oui
- ☐ Non

[] Quel(s) cours de langue(s) avez-vous suivi(s) en Master 1? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Oui' à la question '50 [q50]' (Avez-vous suivi des cours de langues dans le cadre de votre dernier master en date?)

Veuillez choisir toutes les réponses qui conviennent :

- ☐ Aucun

- ☐ Néerlandais
☐ Anglais
☐ Allemand
☐ Italien
☐ Espagnol
☐ Chinois
☐ Français langue étrangère
☐ Arabe
☐ Autre:

[] Quel(s) cours de langue(s) avez-vous suivi(s) en Master 2? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Oui' à la question '50 [q50]' (Avez-vous suivi des cours de langues dans le cadre de votre dernier master en date?)

Veuillez choisir toutes les réponses qui conviennent :

- ☐ Aucun
☐ Néerlandais
☐ Anglais
☐ Allemand
☐ Italien
☐ Espagnol
☐ Chinois
☐ Français langue étrangère
☐ Arabe
☐ Autre:

[] Ces cours de langues étaient-ils obligatoires dans votre programme de master? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Oui' à la question '50 [q50]' (Avez-vous suivi des cours de langues dans le cadre de votre dernier master en date?)

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ Oui
☐ Non
☐ Certains oui, d'autres non.
☐ Je ne sais plus.

[] Durant votre formation universitaire/en haute école, à quel(s) programme(s) avez-vous participé(s), parmi les propositions suivantes? *

Veuillez choisir toutes les réponses qui conviennent :

- ☐ Erasmus
☐ Erasmus Belgica
☐ Mercator
☐ Stage en Flandre
☐ Stage à l'étranger
☐ Aucun

[] Votre séjour Erasmus/Erasmus Belgica/Mercator vous a-t-il permis d'améliorer votre maîtrise en langues? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Erasmus Belgica' ou 'Erasmus' ou 'Mercator' à la question '54 [q54]' (Durant votre formation universitaire/en haute école, à quel(s) programme(s) avez-vous participé(s), parmi les propositions suivantes?)

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ Oui

☐ Non

[]Votre stage en Flandre/ à l'étranger vous a-t-il permis d'améliorer votre maitrise en langues? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Stage à l'étranger' ou 'Stage en Flandre' à la question '54 [q54]' (Durant votre formation universitaire/en haute école, à quel(s) programme(s) avez-vous participé(s), parmi les propositions suivantes?)

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

☐ Oui

☐ Non

[]Comment évaluiez-vous le niveau de langue atteint à la fin de votre dernier master en date? *

Choisissez la réponse appropriée pour chaque élément :

	Notions	Compétence professionnelle limitée	Compétence professionnelle	Compétence professionnelle complète	Bilingue ou langue natale	Pas d'application
Anglais	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Français	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Néerlandais	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Allemand	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Espagnol	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Italien	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Chinois	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Arabe	☐	☐	☐	☐	☐	☐

[]Etes-vous globalement satisfait(e) de votre formation universitaire pour les langues étrangères? *

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

☐ Oui

☐ Non

[]Qu'est-ce qui, selon vous, aurait d'avantage favorisé cette maitrise des langues étrangères dans le programme universitaire? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Non' à la question '58 [q58]' (Etes-vous globalement satisfait(e) de votre formation universitaire pour les langues étrangères?)

Veuillez écrire votre réponse ici :

Situation actuelle au regard de l'emploi

[] En quelle année avez-vous obtenu votre dernier diplôme de master en date? *

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ 2009
- ☐ 2010
- ☐ 2011
- ☐ 2012
- ☐ 2013
- ☐ 2014
- ☐ 2015
- ☐ 2016

[] Quelle est votre situation actuelle? *

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ En emploi
- ☐ En stage
- ☐ En formation ou études
- ☐ En recherche d'emploi
- ☐ En doctorat/assistanat universitaire
- ☐ Autre

[] Votre emploi actuel est-il votre premier emploi? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'En emploi' à la question '61 [q61]' (Quelle est votre situation actuelle?)

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ Oui
- ☐ Non

[] Depuis combien de temps occupez-vous votre emploi actuel? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Non' à la question '62 [q62]' (Votre emploi actuel est-il votre premier emploi?)

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ Moins d'1 an
- ☐ 1 an
- ☐ 2 ans
- ☐ 3 ans
- ☐ 4 ans
- ☐ 5 ans
- ☐ 6 ans
- ☐ 7 ans
- ☐ 8 ans

[] Combien de temps avez-vous mis avant de trouver votre premier emploi? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'En emploi' à la question '61 [q61]' (Quelle est votre situation actuelle?)

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ Moins d'1 mois
- ☐ 1 mois
- ☐ 2 mois
- ☐ 3 mois
- ☐ 4 mois

- ☐ 5 mois
- ☐ 6 mois
- ☐ 7 mois
- ☐ 8 mois
- ☐ 9 mois
- ☐ 10 mois
- ☐ 11 mois
- ☐ 1 an
- ☐ Plus d'1 an

[] Quel est votre statut professionnel? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'En emploi' à la question '61 [q61]' (Quelle est votre situation actuelle?)

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ Salarié(e) du secteur public
- ☐ Salari(é) du secteur privé
- ☐ Indépendant
- ☐ Intérimaire
- ☐ Indépendant complémentaire
- ☐ Autre

[] Travaillez-vous actuellement à temps plein ou à temps partiel? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'En emploi' à la question '61 [q61]' (Quelle est votre situation actuelle?)

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ Temps plein
- ☐ Temps partiel

[] Dans quel domaine fonctionnel classeriez-vous votre activité au sein de votre entreprise? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'En emploi' à la question '61 [q61]' (Quelle est votre situation actuelle?)

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ Direction générale
- ☐ Administration
- ☐ Support technique (contrôle qualité, après-vente, etc.)
- ☐ Logistique/achat
- ☐ Marketing
- ☐ Vente
- ☐ Audit et Consultance
- ☐ Gestion du personnel
- ☐ Recherche et Développement
- ☐ Technologie de l'Information et de la Communication (TIC)
- ☐ Technologie de l'Information et de la Communication pour l'Enseignement (TICE)
- ☐ Enseignement
- ☐ Autre

[] Où travaillez-vous? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'En emploi' à la question '61 [q61]' (Quelle est votre situation actuelle?)

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ A Bruxelles

- ☐ En Wallonie
- ☐ En Flandre
- ☐ En dehors de la Belgique

[] Veuillez indiquer le pays et/ou la région où vous travaillez. *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'En dehors de la Belgique' à la question '68 [q68]' (Où travaillez-vous?)

Veuillez écrire votre réponse ici :

[] Votre maîtrise des langues étrangères a-t-elle eu un impact bénéfique sur l'obtention de votre premier emploi? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'En emploi' à la question '61 [q61]' (Quelle est votre situation actuelle?)

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ Oui
- ☐ Non
- ☐ Pas d'application

[] Qu'est-ce qui selon vous explique cette non-maîtrise des langues étrangères en question? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Non' à la question '70 [q70]' (Votre maîtrise des langues étrangères a-t-elle eu un impact bénéfique sur l'obtention de votre premier emploi?)

Veuillez écrire votre réponse ici :

Veuillez expliquer brièvement.

[] A quelle fréquence utilisez-vous les langues suivantes dans vos contacts quotidiens avec vos collègues directs? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'En emploi' à la question '61 [q61]' (Quelle est votre situation actuelle?)

Choisissez la réponse appropriée pour chaque élément :

	Jamais	Occasionnellement	Souvent	Très fréquemment
Français	☐	☐	☐	☐
Néerlandais	☐	☐	☐	☐
Anglais	☐	☐	☐	☐
Allemand	☐	☐	☐	☐
Espagnol	☐	☐	☐	☐
Italien	☐	☐	☐	☐
Arabe	☐	☐	☐	☐
Chinois	☐	☐	☐	☐

[] Mis à part les contacts quotidiens avec vos collègues, utilisez-vous d'autres langues que le français dans l'exercice de votre fonction? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'En emploi' à la question '61 [q61]' (Quelle est votre situation actuelle?)

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ Oui

☐ Non

[]Ces contacts autres qu'avec vos collègues directs, sont-ils d'ordre de communication interne ou externe? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Oui' à la question '73 [q73]' (Mis à part les contacts quotidiens avec vos collègues, utilisez-vous d'autres langues que le français dans l'exercice de votre fonction?)

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ Communication interne (ex. au sein de l'entreprise, avec d'autres départements)
- ☐ Communication externe (ex. extérieure à l'entreprise, contact clients/partenaires)
- ☐ Les deux

[]Estimez-vous votre niveau de langue au sortir des études suffisant pour votre emploi actuel? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'En emploi' à la question '61 [q61]' (Quelle est votre situation actuelle?)

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

- ☐ Oui
- ☐ Non

[]A quel niveau maitrisez-vous les compétences suivantes en néerlandais? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Très fréquemment' ou 'Souvent' ou 'Occasionnellement' à la question '72 [q72]' (A quelle fréquence utilisez-vous les langues suivantes dans vos contacts quotidiens avec vos collègues directs? (Néerlandais))

Choisissez la réponse appropriée pour chaque élément :

	Très insuffisant	Insuffisant	Moyen	Satisfaisant	Expérimenté	Pas d'application
Compréhension écrite	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Communication écrite	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Compréhension orale	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Communication orale	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vocabulaire spécifique à votre fonction	☐	☐	☐	☐	☐	☐

'Pas d'application' = cette compétence n'est jamais mise à l'épreuve lors de l'exercice de ma fonction.

[]A quel niveau maitrisez-vous les compétences suivantes en anglais? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Très fréquemment' ou 'Souvent' ou 'Occasionnellement' à la question '72 [q72]' (A quelle fréquence utilisez-vous les langues suivantes dans vos contacts quotidiens avec vos collègues directs? (Anglais))

Choisissez la réponse appropriée pour chaque élément :

	Très insuffisant	Insuffisant	Moyen	Satisfaisant	Expérimenté	Pas d'application
Compréhension écrite	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Communication écrite	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Compréhension orale	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Communication orale	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vocabulaire spécifique à votre fonction	☐	☐	☐	☐	☐	☐

'Pas d'application' = cette compétence n'est jamais mise à l'épreuve lors de l'exercice de ma fonction.

[]A quel niveau maitrisez-vous les compétences suivantes en allemand? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Très fréquemment' ou 'Souvent' ou 'Occasionnellement' à la question '72 [q72]' (A quelle fréquence utilisez-vous les langues suivantes dans vos contacts quotidiens avec vos collègues directs? (Allemand))

Choisissez la réponse appropriée pour chaque élément :

	Très insuffisant	Insuffisant	Moyen	Satisfaisant	Expérimenté	Pas d'application
Compréhension écrite	☐	☐	☐	☐	☐	☐

	Très insuffisant	Insuffisant	Moyen	Satisfaisant	Expérimenté	Pas d'application
Communication écrite	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Compréhension orale	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Communication orale	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vocabulaire spécifique à votre fonction	☐	☐	☐	☐	☐	☐

'Pas d'application' = cette compétence n'est jamais mise à l'épreuve lors de l'exercice de ma fonction.

[]A quel niveau maitrisez-vous les compétences suivantes en espagnol? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Très fréquemment' ou 'Souvent' ou 'Occasionnellement' à la question '72 [q72]' (A quelle fréquence utilisez-vous les langues suivantes dans vos contacts quotidiens avec vos collègues directs? (Espagnol))

Choisissez la réponse appropriée pour chaque élément :

	Très insuffisant	Insuffisant	Moyen	Satisfaisant	Expérimenté	Pas d'application
Compréhension écrite	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Communication écrite	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Compréhension orale	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Communication orale	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vocabulaire spécifique à votre fonction	☐	☐	☐	☐	☐	☐

'Pas d'application' = cette compétence n'est jamais mise à l'épreuve lors de l'exercice de ma fonction.

[]A quel niveau maitrisez-vous les compétences suivantes en italien? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Très fréquemment' ou 'Souvent' ou 'Occasionnellement' à la question '72 [q72]' (A quelle fréquence utilisez-vous les langues suivantes dans vos contacts quotidiens avec vos collègues directs? (Italien))

Choisissez la réponse appropriée pour chaque élément :

	Très insuffisant	Insuffisant	Moyen	Satisfaisant	Expérimenté	Pas d'application
Compréhension écrite	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Communication écrite	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Compréhension orale	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Communication orale	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vocabulaire spécifique à votre fonction	☐	☐	☐	☐	☐	☐

'Pas d'application' = cette compétence n'est jamais mise à l'épreuve lors de l'exercice de ma fonction.

[]A quel niveau maitrisez-vous les compétences suivantes en arabe? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Très fréquemment' ou 'Souvent' ou 'Occasionnellement' à la question '72 [q72]' (A quelle fréquence utilisez-vous les langues suivantes dans vos contacts quotidiens avec vos collègues directs? (Arabe))

Choisissez la réponse appropriée pour chaque élément :

	Très insuffisant	Insuffisant	Moyen	Satisfaisant	Expérimenté	Pas d'application
Compréhension écrite	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Communication écrite	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Compréhension orale	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Communication orale	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vocabulaire spécifique à votre fonction	☐	☐	☐	☐	☐	☐

'Pas d'application' = cette compétence n'est jamais mise à l'épreuve lors de l'exercice de ma fonction.

[]A quel niveau maitrisez-vous les compétences suivantes en chinois? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Très fréquemment' ou 'Souvent' ou 'Occasionnellement' à la question '72 [q72]' (A quelle fréquence utilisez-vous les langues suivantes dans vos contacts quotidiens avec vos collègues directs? (Chinois))

Choisissez la réponse appropriée pour chaque élément :

	Très insuffisant	Insuffisant	Moyen	Satisfaisant	Expérimenté	Pas d'application
--	---------------------	-------------	-------	--------------	-------------	----------------------

	Très insuffisant	Insuffisant	Moyen	Satisfaisant	Expérimenté	Pas d'application
Compréhension écrite	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Communication écrite	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Compréhension orale	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Communication orale	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vocabulaire spécifique à votre fonction	☐	☐	☐	☐	☐	☐

'Pas d'application' = cette compétence n'est jamais mise à l'épreuve lors de l'exercice de ma fonction.

Lors de la recherche d'emploi

[] Durant votre recherche d'emploi, avez-vous rencontré des offres qui nécessitaient une connaissance des langues étrangères? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'En emploi' ou 'En recherche d'emploi' à la question '61 [q61]' (Quelle est votre situation actuelle?)

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

☐ Oui

☐ Non

[] Quelle(s) langue(s) étai(en)t alors requise(s) pour obtenir le poste? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Oui' à la question '83 [q83]' (Durant votre recherche d'emploi, avez-vous rencontré des offres qui nécessitaient une connaissance des langues étrangères?)

Veuillez choisir toutes les réponses qui conviennent :

☐ anglais

☐ néerlandais

☐ allemand

☐ espagnol

☐ italien

☐ arabe

☐ chinois

☐ Autre:

[] Votre recherche d'emploi se prolonge-t-elle partiellement dû à une non-maîtrise d'une ou de plusieurs langue(s) étrangère(s)? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'En recherche d'emploi' à la question '61 [q61]' (Quelle est votre situation actuelle?)

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

☐ Oui

☐ Non

[] Quelle(s) langue(s) étrangère(s) devriez-vous mieux maîtriser afin d'améliorer vos chances de trouver un emploi? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'Oui' à la question '85 [q85]' (Votre recherche d'emploi se prolonge-t-elle partiellement dû à une non-maîtrise d'une ou de plusieurs langue(s) étrangère(s)?)

Veuillez choisir toutes les réponses qui conviennent :

☐ anglais

☐ néerlandais

☐ allemand

☐ espagnol

☐ italien

☐ arabe

☐ chinois

☐ Autre:

[] Avez-vous déjà dû attester de votre connaissance des langues étrangères aux recruteurs? Si oui, de quelle(s) manière(s)? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'En emploi' ou 'En recherche d'emploi' à la question '61 [q61]' (Quelle est votre situation actuelle?)

Veuillez choisir toutes les réponses qui conviennent :

☐ Non

- ☐ Diplôme universitaire/haute école
- ☐ Test de langue standardisé (IELTS, TOEFL, DAF, CNaVT,...)
- ☐ Test oral organisé par les recruteurs
- ☐ Test écrit organisé par les recruteurs
- ☐ Interview d'embauche (partiellement) en langue étrangère
- ☐ Autre:

En formation ou en études

[] Votre décision de poursuivre une formation ou des études, est-elle liée à un besoin d'approfondir vos connaissances en langues étrangères? *

Répondre à cette question seulement si les conditions suivantes sont réunies :

La réponse était 'En formation ou études' à la question '61 [q61]' (Quelle est votre situation actuelle?)

Veuillez sélectionner une seule des propositions suivantes :

☐ Oui

☐ Non

Feedback

[] Si vous souhaitez laisser un commentaire général sur votre formation en langues, faites-le dans le cadre suivant:

Veillez écrire votre réponse ici :

Merci beaucoup pour votre participation!

Si vous désirez être tenu(e) informé(e) des résultats de cette enquête, veuillez me le faire savoir par mail via l'adresse suivante:
justine.arquin@student.uclouvain.be

Envoyer votre questionnaire.
Merci d'avoir complété ce questionnaire.

